

AS “Latvijas valsts meži”
Meža apsaimniekošanas plāns
2018. - 2022. gadam
publiskā daļa

Rīga 2021

Stabilitāte • Izaugsme • Atbildība

Saturs

Ievads	4
1. Apsaimniekojamās teritorijas un resursu raksturojums	5
1.1. Apsaimniekojamās teritorijas un apstākļu raksturojums	5
1.1.1. Zemes lietošanas un īpašuma tiesības	5
1.1.2. Kopējā teritorija, tās raksturojums	5
1.1.3. Mežainums Latvijā	7
1.1.4. Sociālo un ekonomisko apstākļu apraksts	8
1.2. Teritorijas iedalījums zemes grupās	14
1.3. Meža sadalījums pa valdošajām sugām	15
1.4. Meža sadalījums pa meža tipu grupām	16
1.5. Meža sadalījums pa valdošajām sugām un bonitātēm	17
1.6. Meža sadalījums pa valdošajām sugām un vecuma desmitgadēm	18
1.7. Meža infrastruktūra	21
1.7.1. MMS apjoms	21
1.7.2. Meža ceļi	21
1.8. Ar LV normatīvajiem aktiem noteiktās dabas aizsardzības teritorijas	22
1.9. LVM identificētās vides vērtības un teritorijas	23
1.10. Meža ekosistēmu pakalpojumi	24
2. Meža apsaimniekošanas novērtējums iepriekšējā periodā	27
3. LVM meža apsaimniekošanas stratēģijas mērķi un uzdevumi	29
4. Plānotā meža apsaimniekošana LVM	29
4.1. Vides vērtību saglabāšana	29
4.1.1. Aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošana	29
4.1.2. Aizsargājamo putnu dzīvotņu aizsardzības nodrošināšana	29
4.1.3. Atšķirīgi apsaimniekojamās un individuāli plānojamās teritorijas	30
4.1.4. Mežaudžu dalījums atbilstoši apsaimniekošanas mērķim	31
4.1.5. Augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas nosacījumi	32
4.1.6. Kultūrvēsturiskā mantojuma objektu un tūrisma vietu apsaimniekošana	34
4.1.7. ES nozīmes biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšana un ainavu ekoloģiskās plānošanas nosacījumi	34
4.2. Koksnes ieguves apjoma pamatojums un nosacījumi apjoma izvietojumam	36
4.2.1. LVM ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plānošana	36
4.2.2. Telpiskā plānošana	37
4.2.3. Cirsmu sagatavošanas kritēriji un prioritātes operacionālajā plānošanā	37
4.3. Meža infrastruktūras attīstības plānošana	38
4.3.1. Meža ceļu tīkla attīstības plānošana	38

4.3.2.	Meža meliorācijas sistēmu atjaunošanas un pārbūves plānošana	38
4.4.	Nosacījumi darbības vietu izvēlei	39
4.4.1.	Meža atjaunošanas un kopšanas apjoma pamatojums	39
4.4.2.	Jaunaudžu kopšana	39
4.4.3.	Meža atjaunošana	40
4.4.4.	Agrotehniskajai kopšanai	40
4.4.5.	Plantāciju mežaudžu ieaudzēšanai	41
4.5.	Nosacījumi meža aizsardzībā	41
4.5.1.	Meža bojājumi	41
4.5.2.	Uguns apsardzībai	41
4.5.3.	Invazīvo sugu ierobežošanai	42
4.5.4.	Meža bojājumu ierobežošanai	42
4.6.	Plānotais meža apsaimniekošanas darbu apjoms 5 gadu periodā	43
4.7.	Degradētās teritorijas	44
5.	Plānotais koksnes produktu pārdošanas apjoms 10 gadu periodam	44
6.	Mežizstrādē lietotā tehnika un tehnoloģija, tās pamatojums	46
7.	Meža zemes izmantošanas veida maiņa	47
8.	Kartes	48
9.	Plānoto meža apsaimniekošanas darbību ietekmes vērtējums uz meža resursu stāvokli, kā arī vides un sociālo jomu. Monitorings	48
9.1.	Koksnes resursu stāvoklis, realizējot plānoto meža apsaimniekošanu:	48
9.2.	Pasākumi meža apsaimniekošanas ietekmes uz vidi mazināšanai	52
9.3.	Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām	53
	Pārskats par meža apsaimniekošanas apjomiem LVM 2016. – 2020. gadā	54
	Augstvērtīgie meži	56
	Ģenētisko resursu mežaudzes LVM	57
	Tūrisma vietu skaits Latvijas valsts mežos	58

AS "Latvijas valsts meži" meža apsaimniekošanas plāna publiskā daļa

levads

AS „Latvijas valsts meži” (turpmāk tekstā - LVM) darbības mērķis ir nodrošināt valstij piederošās zemes 1,62 miljonu hektāru platībā (tai skaitā 1,59 miljonu hektāru meža zemes) ilgtspējīgu un atbildīgu apsaimniekošanu, vienlaicīgi gūstot maksimāli iespējamus ienākumus īpašniekam – valstij.

LVM meža apsaimniekošanas plānošana balstās uz plašas un pastāvīgi veiktas meža resursu un vides vērtību inventarizācijās iegūto informāciju, tās analīzi un apsaimniekošanu ilgtermiņā.

Ar LVM meža apsaimniekošanas plāna (turpmāk tekstā – MAP) publisko daļu ieinteresētās puses (vietējā sabiedrība un interešu grupas) tiek informētas par plānoto meža apsaimniekošanu. Atbilstoši LVM stratēģijai, Latvijas Republikas meža nozares plānošanas dokumentiem un normatīvajiem aktiem ieinteresētajām pusēm tiek nodrošināta iespēja sniegt priekšlikumus meža apsaimniekošanai, it īpaši vietējai sabiedrībai nozīmīgās teritorijās. Visi saņemtie priekšlikumi tiek izvērtēti un uz tiem tiek sniegta atbilde. MAP satur informāciju par LVM apsaimniekotā meža resursiem, LVM stratēģijas mērķiem un darbības pamatprincipiem, plānotās meža apsaimniekošanas darbību apjomu un izvietojumu, pasākumiem vides vērtību saglabāšanā, iepriekšējā periodā veikto meža apsaimniekošanas darbību apjomu u.c. ieinteresētajām pusēm nozīmīgu informāciju.

MAP publiskā daļa tiek aktualizēta ne retāk kā reizi 5 gados vai ikreiz, kad būtiski mainās meža apsaimniekošanas apjoms, meža apsaimniekošanas pamatprincipi vai normatīvo aktu nosacījumi meža apsaimniekošanā. Katru gadu līdz 31. martam tiek aktualizēti meža apsaimniekošanas apjomi atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās, informācija par iepriekšējā perioda meža apsaimniekošanu un vides pārskats. Aprīļa sākumā tie tiek publicēti LVM mājaslapā. Mēneša laikā pēc publicēšanas iesūtītos priekšlikumus izvērtē un nepieciešamības gadījumā veic izmaiņas meža apsaimniekošanas plānā. Visi priekšlikumi un LVM atbilstošā rīcība tiek norādīti atbilstošā reģiona 8. pielikumā. Jūnija sākumā MAP publisko daļu apstiprina LVM finanšu viceprezidents. Priekšlikumi, kas tiek atsūtīti vēlāk kā mēneša laikā pēc MAP publiskās daļas publicēšanas tiek izvērtēti, tomēr, ja nepieciešamas izmaiņas MAP publiskajā daļā, tās tiek veiktas vienlaicīgi ar nākošo aktualizāciju. LVM papildus kādai no teritorijām, konsultējoties ar vietējo sabiedrību un citām ieinteresētajām pusēm, var izstrādāt individuālus apsaimniekošanas plānus, kuri ir LVM meža apsaimniekošanas plāna neatņemama sastāvdaļa, tomēr publisko apspriežu rezultātā teritorijai individuālajā plānā var tikt ietverti atsevišķi atšķirīgi nosacījumi (piemēram, noteikti atšķirīgi saimnieciskās darbības ierobežojumi, aktualizācijas kārtība u.c.). Visos pārējos gadījumos apsaimniekošanas darbības tiek veiktas atbilstoši LVM meža apsaimniekošanas plāna nosacījumiem.

LVM uztur informāciju par interešu grupām, un rakstiski tās informē par būtiskām izmaiņām meža apsaimniekošanas apjomā un metodēs. Lai mazinātu saimnieciskās darbības ietekmi, galvenās (atjaunošanas) cirtes tiešā tuvumā esošo māju iedzīvotāji iespēju robežās tiek informēti par plānotajām darbībām.

MAP publiskā daļa ir pieejama interneta vietnē: <https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/mezu-apsaimniekosanas-plani>, kā arī reģionu klientu centros. Interešu grupas un vietējā sabiedrība priekšlikumus var iesniegt atbilstošā reģiona klientu centrā vai nosūtīt elektroniski attiecīgā reģiona meža apsaimniekošanas plānošanas vadītājam (<https://www.lvm.lv/kontakti/regioni>).

LVM MAP publiskā daļa atbilst 04.02.2014. MK noteikumiem Nr.67 "Noteikumi par meža apsaimniekošanas plānu" un PEFC meža apsaimniekošanas sertifikācijas standartam Latvijai un citu saistošo sertifikācijas standartu prasībām.

1. Apsaimniekojamās teritorijas un resursu raksturojums

1.1. Apsaimniekojamās teritorijas un apstākļu raksturojums

1.1.1. Zemes lietošanas un īpašuma tiesības

Akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži" dibināta 1999.gada oktobrī saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta rīkojumu.

LVM apsaimnieko valstij piederošo zemi 1,62 miljonu hektāru platībā, tai skaitā 1,59 miljonu hektāru meža zemes, no kurām 1,39 miljoni hektāru ir mežs.

Valdījuma tiesības LVM pieder pamatojoties uz:

Meža likuma 4.panta 2.daļu, kas nosaka, ka valstij piekrītošās un valsts īpašumā esošās uz valsts vārda Zemkopības ministrijas personā zemesgrāmatā ierakstītās meža zemes apsaimniekošanu un aizsardzību veic akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži", kas nodibināta valsts meža īpašuma pārvaldīšanai un apsaimniekošanai.

LVM kopš 2002.gada iepērk zemes mežsaimnieciskajai ražošanai, un uz 2021. gada 1.janvāri LVM iepirkta meža zemes 13233 ha apjomā, tai skaitā 11153 ha mežs, kuras saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, likumu par grāmatvedību, gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu, likumu par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu, LVM nopirktās zemes ir ierakstītas Zemesgrāmatā uz AS "Latvijas valsts meži" vārda.

1.1.2. Kopējā teritorija, tās raksturojums

Latvijas vēsturi un ekonomisko attīstību daudzu gadsimtu garumā noteicis tās ģeogrāfiskai stāvoklis – Baltijas jūras austrumu piekraste. Dziļi valsts sauszemē iestiepjas Rīgas jūras līcis.

Garā jūras robeža, neaizsalstošās ostas un Atlantijas okeāna jūras ceļu tuvums ir noteicis un nosaka arī pašreiz Latvijas valsts nozīmi Eiropas valstu vidū. Latvijā šķērso izdevīgi kravu transportēšanas ceļi, kas savieno Krieviju un citas Austrumeiropas valstis ar Rietumeiropas valstīm.

Dabas apstākļus Latvijā nosaka tās ģeogrāfiskais novietojums Austrumeiropas līdzenuma rietumu daļā. Plašās teritorijās raksturīgais līdzenuma reljefs ļauj no dažādām debess pusēm ieplūst atšķirīgām gaisa masām, kas rada straujas laika apstākļu izmaiņas. Līdzenais reljefs noteicis plaši sazarota upju tīkla izveidošanos.

Latvijas reljefa lielformas ir augstienes un zemienes. Tās atšķiras ar augstumu virs jūras līmeņa un reljefa saposmojumu. Augstienes aizņem 40 %, bet zemienes 60 % no valsts teritorijas.

Zemienēm raksturīgs līdzens vai viļņots reljefs. Parasti zemienēs ir vai nu plašas lauksaimniecības zemes, vai lieli mežu masīvi. Lauksaimniecības zemes atrodas uz auglīgām augsnēm (piemēram, Zemgales līdzenumā, Burtnieku līdzenumā). Meži parasti ir uz mazāk auglīgām smiltis vai pārmitrām augsnēm (piemēram, Piejūras zemene, Kursas zemene).

Virzienā no rietumiem uz austrumiem raksturīgas gaisa temperatūru izmaiņas, samazinoties jūras klimata iezīmēm un palielinoties kontinentalitātei. Rietumu daļā vidējās gaisa temperatūras ir augstākas nekā austrumu daļā. Tas tiešā veidā ietekmē meža apsaimniekošanu, piemēram, meža atjaunošanu stādot, kas rietumu daļā var sākties ātrāk nekā austrumu, arī veģetācijas periods austrumu un rietumu daļā atšķiras pat par pāris nedēļām. Liepājas un Ventpils pusē tas ir 206 dienas, Alūksnē un Zosēnos par 22 dienām

Īsāks – 184 dienas. Reģionalitāte ir jāņem vērā arī stādāmā materiāla izvēlē, izvēloties stādus no tā paša vai uz austrumiem esoša reproduktīvā materiāla ieguves apgabala.

Salīdzinot austrumu un rietumu reģionus atšķiras arī vidējās gaisa temperatūras, it sevišķi minimālās temperatūras ziemā un maksimālās vasarā. Vasaras sezonā visaugstākās temperatūras ir Zemgales līdzenumā, Austrumlatvijas zemienē un Latgales augstienē. Salīdzinot ar ziemu, vasaras mēnešos Latvijā pieaug ģeogrāfiskā platuma zonalitātes nozīme.

Valdošās mitrās jūras gaisa masas nodrošina lielu nokrišņu daudzumu. Vidēji gadā Latvijā izkrīt 600 - 700 mm nokrišņu. Vislielākais nokrišņu daudzums ir Rietumkursas augstienes un Vidzemes augstienes rietumu nogāzēs (750 - 850 mm gadā), vismazākais – Zemgales līdzenuma rietumu daļā, Rīgas līča piekrastē un Lubānas līdzenumā (500 - 600 mm gadā).

Nokrišņu daudzums ziemā ietekmē sniega segas biezumu. Zemās temperatūras un lielais nokrišņu daudzums nosaka, ka parasti visbiežākā sniega sega Latvijā, kas pārsniedz 50 cm biezumu, ir Vidzemes un Alūksnes augstienē. Piejūrā, pateicoties siltajām ziemām, sniega sega ir nepastāvīga. Tā ir tikai laiku pa laikam vai arī veidojas ļoti vēlu un ātri nokūst. Latvijas sniega segu ietekmē biežie atkušņi, kas veidojas ieplūstot siltajām gaisa masām no Atlantijas okeāna.

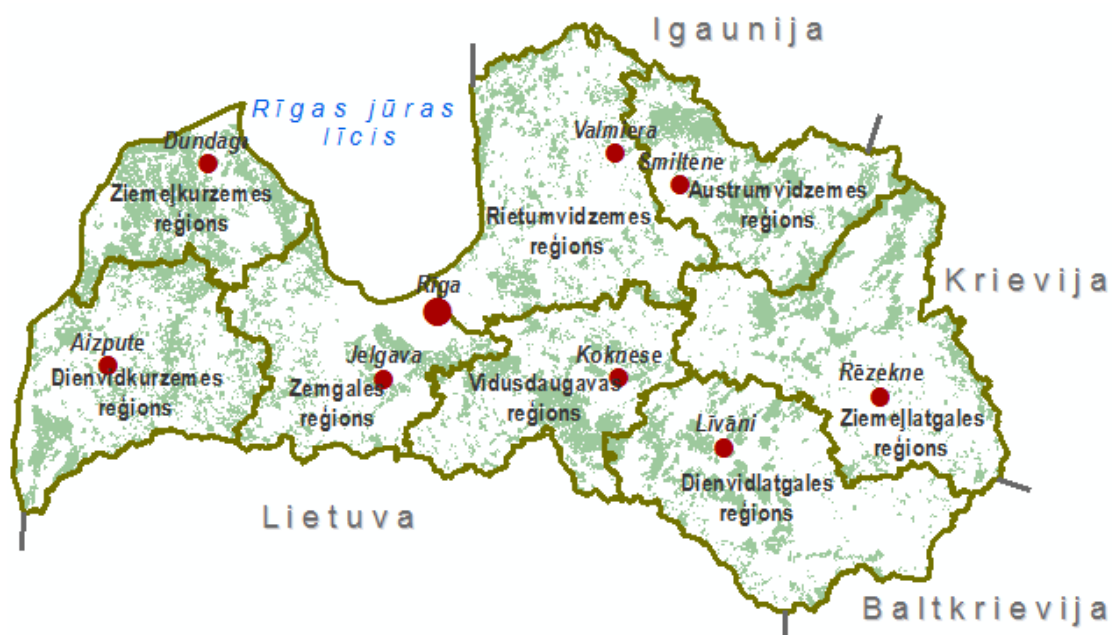
Latvija atrodas mērenā klimata joslā, kurā nokrišņu daudzums pārsniedz iztvaikošanu. Nokrišņi, kas iztvaikošanas vai transpirācijas rezultātā neatgriežas atpakaļ atmosfērā, veido pazemes un virszemes ūdeņu noteci. Mitrā klimata, relatīvi līdzenā reljefa un teritorijas ģeoloģiskā uzbūvēs ietekmē Latvijā izveidojies blīvs upju tīkls. Vidējais upju blīvums ir apmēram 0,6 km/km², tas ir uz katru kvadrātkilometru ir 0,6 km garš upes tecējums. Visblīvākais upju tīkls ir nokrišņiem bagātās augstieņu nogāzēs un nokrišņiem nabadzīgajās, bet ūdeni mazcaurlaidīgiem māliem klātajā Zemgales līdzenumā. Latvijas upju tīklu veido vairāk nekā 12 400 upju. Tikai 880 upju garums pārsniedz 10 km, bet lielāko daļu Latvijas upju veido upes, kuru garums ir mazāks par 10 km (to kopgarums ir 51 % no visa Latvijas upju kopgaruma). 17 upju garums ir lielāks par 100 km.

Latvija ir ezeriem bagāta zeme. Valstī ir 2256 ezeri, kuri lielāki par 1ha. Šo ezeru kopplatība ir apmēram 1000 km² Latvijā dominē nelielie ezeri, tikai 16 ezeri ir lielāki par 1000 jeb 10 km², tomēr tie sastāda 42 % no kopējās ezeru platības. Visvairāk ezeru (ap 40 % no kopskaita) ir Latgales un Augšzemes augstienēs. Ūdeņu bagātību Latvijā vēl papildina ap 800 mākslīgās ūdenstilpes: hidroelektrostaciju ūdenskrātuves, zivju dīķi, saglabājušies dzirnavu dīķi.

Purvi aizņem 3,8% no valsts teritorijas jeb 243 100 ha (VZD dati). Pēc tipiemi purvi sadalās šādi: 69% no purvu kopplatības aizņem augstie purvi, 28,5% — zemie purvi un 1,8% — pārejas purvi.

Par augsni (augsnas virskārtu) kā meža ekosistēmas komponentu uzskata to zemes virskārtas daļu, kurā koncentrējusies lielākā koku un meža dzīvās zemsedzes augu sakņu masas daļa. Latvijas mežos šis slānis parasti sniedzas 30-40 cm dziļumā. Augšņu daudzveidība mežos var būt krietni lielāka nekā līdزیgu teritoriju nemeža zemju augšņu daudzveidība. Augsne veidojas vairāku faktoru ietekmē: klimats, cilmiezis, bioloģiskie faktori, reljefs, ūdens režīms, augsnas vecums un cilvēku darbības. Tā ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē meža augšanu un attīstību un ir par pamatu meža augšanas apstākļu tipu dalījumam.

LVM teritoriāli iedalīti 8 reģionos ar klientu centru katrā reģionā un centrālo biroju Rīgā (1. attēls). LVM apsaimniekoto zemju platību sadalījums pa reģioniem atspoguļots 1. tabulā.

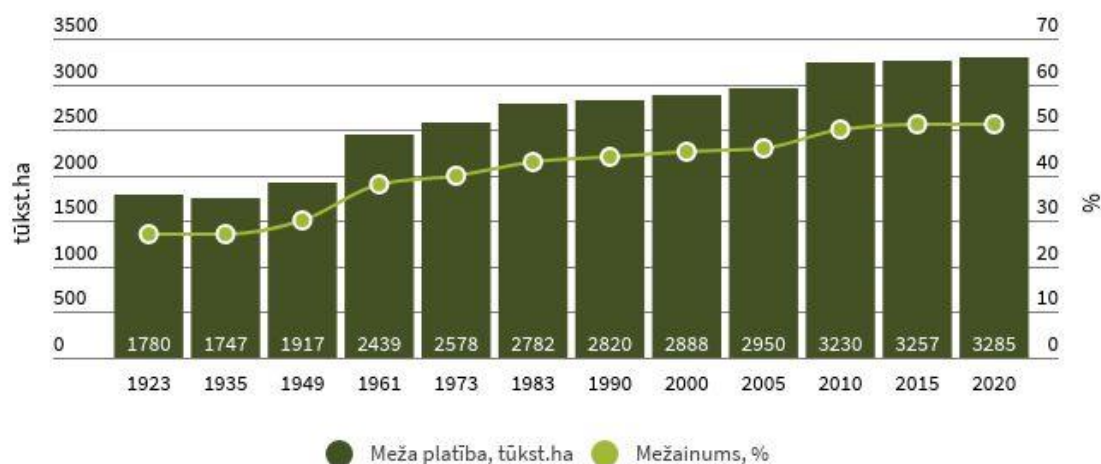
1. attēls LVM teritoriālais iedalījums

1. tabula LVM reģionu platības (Avots: LVM GEO, 2021)

LVM reģions	Platība, tūkst.ha
Austrumvidzemes (AV)	201.8
Dienvidkurzemes (DK)	244.9
Dienvidlatgales (DL)	187.1
Rietumvidzemes (RV)	198.5
Vidusdaugavas (VD)	186.2
Zemgales (ZEM)	154.9
Ziemeļkurzemes (ZK)	241.9
Ziemeļlatgales (ZL)	208.4
KOPĀ:	1623.6

1.1.3.Mežainums Latvijā

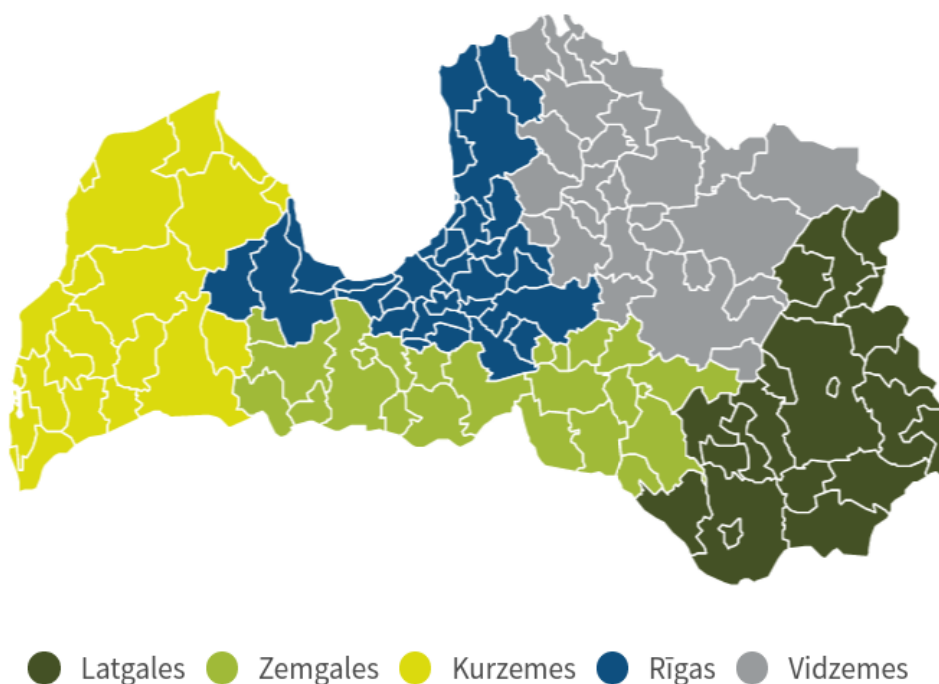
Pēc mežainuma Latvija ierindojas ceturtajā vietā Eiropas Savienībā. Mūs apsteidz vien Somija (77%), Zviedrija (76%) un Slovēnija (63%). Vidēji 35% no Eiropas Savienības valstu teritorijas klāj meži. Salīdzinot ar 1923.gadu, kad Latvijā mežainums bija vien 27%, šobrīd mežainums ir gandrīz dubultojies, sasniedzot 51% apmēru (2. attēls).

2. attēls *Meža platību un mežainuma dinamika no 1923.-2020.gadam (Avots: ZM, VMD, SILAVA)*

1.1.4. Sociālo un ekonomisko apstākļu apraksts

2018. gada sākumā Latvijas administratīvi teritoriālo iedalījumu veidoja 119 administratīvās teritorijas, kurās pašvaldības savas kompetences ietvaros realizē pārvaldi. Kā koordinācijas un sadarbības institūcijas starp pašvaldībām un starp pašvaldībām un valsts institūcijām Latvijā pastāv un darbojas pieci plānošanas reģioni – Rīgas, Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales plānošanas reģions (3. attēls).

3. attēls *Plānošanas reģionu izvietojums Latvijas teritorijā*

LVM reģionu robežas atšķiras no statistisko reģionu robežām, taču, lai raksturotu atšķirības starp LVM reģioniem, atbilstošs dalījums pa statistiskajiem reģioniem ir norādīts 2. tabulā.

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk - CSP) datiem Latvijas iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2000.- 2020. gadam (uz 1.janvāri) ir sekojošas:

2. tabula **iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas statistiskajos reģionos (Avots: CSP, 2020)**

Statistikas reģions	iedzīvotāju skaits 2000.gadā	iedzīvotāju skaits 2020.gadā	Izmaiņa (+/-)	Izmaiņa %
Latvija	2381715	1907675	-474040	-19.9%
Rīgas	766381	627487	-138894	-18.1%
Pierīgas (RV, VD, ZEM)	358099	374466	16367	4.6%
Vidzemes (AV, RV)	256087	183938	-72149	-27.3%
Kurzemes (DK, ZK)	322221	237407	-84814	-28.2%
Zemgales (DL, VD, ZEM)	293267	228409	-64858	-22.1%
Latgales (DL, ZL)	385660	255968	-129692	-33.6%

2020. un 2000. gada CSP datu salīdzinājums liecina, ka Latvijā 20 gadu laikā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 474 tūkstošiem jeb par 20%. Iedzīvotāju skaita samazinājums ir noticis gan mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu, gan starptautiskās migrācijas ietekmē.

Statistisko reģionu griezumā iedzīvotāju skaits 2020. gadā, salīdzinot ar 2000. gadu, visvairāk ir samazinājies Latgales reģionā (par 33.6 %), mērenāk – Vidzemes reģionā (par 27.3 %) un Kurzemes reģionā (par 28.2 %), mazāk – Zemgales reģionā (par 22.1 %) un Rīgas reģionā (par 18.1 %), nosacīti palielinājies Pierīgas reģionā (par 4.6 %).

Lai gan latviešu skaits pret 2000. gadu kopumā ir samazinājies, to īpatsvars salīdzinājumā ar citām tautībām ir palielinājies. 2020.gada sākumā Latvijā bija 62.3 % latviešu tautības iedzīvotāju (3. tabula). Tikmēr nedaudz ir samazinājies krievu tautības iedzīvotāju skaits - ja 2000.gadā bija 29.6%, 2020. gada sākumā tie bija 24.9%. Citu tautību iedzīvotāju skaits arī nedaudz samazinājies.

Pavisam Latvijā 2020. gada sākumā bija 1.192 miljoni latviešu, 471.2 tūkstoši krievu, 60.1 tūkstoši baltkrievu un 42.9 tūkstoši ukraiņu tautības iedzīvotāji, kā arī 37.9 tūkstoši poļu un 21.9 tūkstoši lietuviešu. 3.tabulā redzams, ka lielākais krievu tautības iedzīvotāju īpatsvars ir Rīgas un Latgales reģionā.

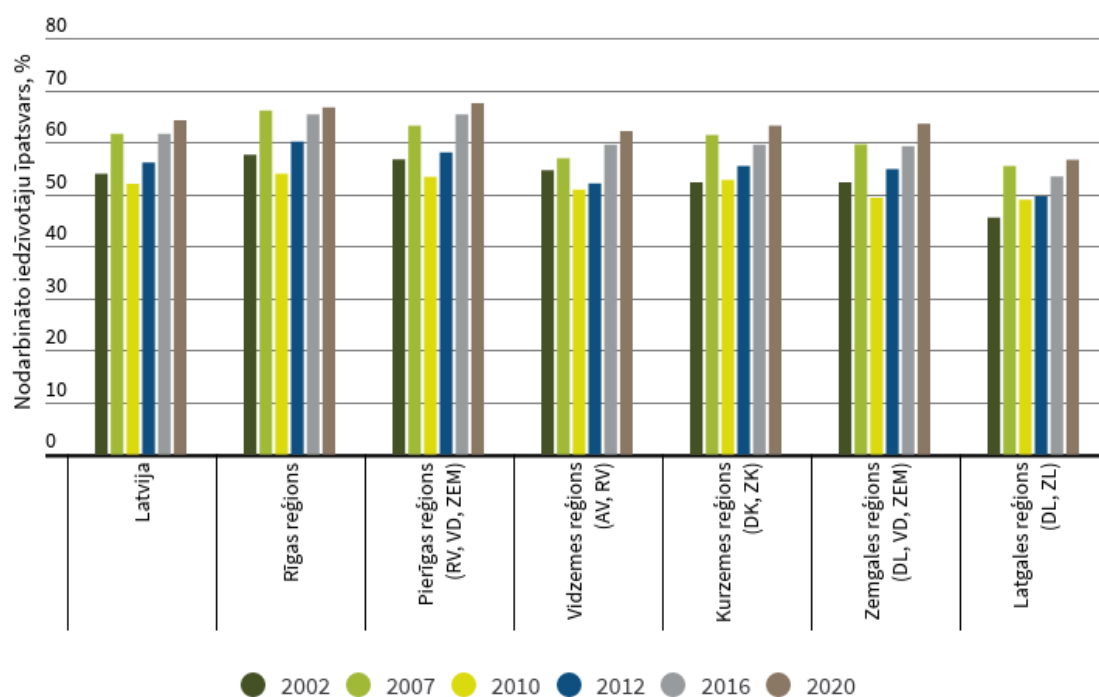
3. tabula *Pastāvīgo iedzīvotāju etniskais sastāvs reģionos gada sākumā (Avots: CSP, 2020)*

	Latvieši	Krievi	Baltkrievi	Ukraiņi	Poļi	Lietuvieši	Čigāni	Citas tautības, ieskaitot neizvēlētu un nenorādītu tautību
LATVIJA	62.3	24.9	3.2	2.2	2.0	1.2	0.3	3.9
Rīgas reģions	47.1	36.4	3.7	3.4	1.8	0.8	0.1	6.7
Pierīgas reģions (RV, VD, ZEM)	72.1	18.1	2.5	1.8	1.2	0.8	0.2	3.3
Vidzemes reģions (AV, RV)	87.3	8.3	1.2	0.8	0.7	0.4	0.2	1.1
Kurzemes reģions (DK, ZK)	76.8	13.7	1.9	2.4	0.7	2.6	0.4	1.5
Zemgales reģions (DL, VD, ZEM)	71.6	16.5	3.7	1.7	1.6	2.7	0.4	1.8
Latgales reģions (DL, ZL)	46.0	36.4	5.1	1.3	6.4	0.5	0.4	3.9

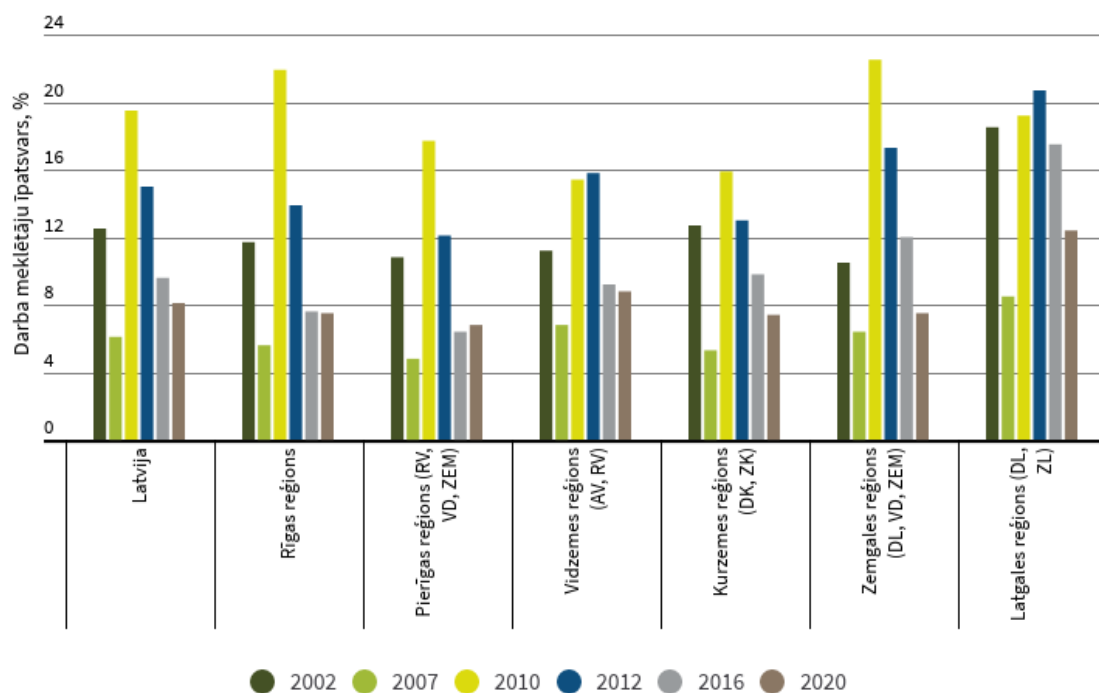
Nodarbinātības līmenis (4. attēls) atspoguļo nodarbināto iedzīvotāju īpatsvaru iedzīvotāju kopskaitā. Pēc 2010. gadā novērotā nodarbinātības līmeņa krituma, 2012. un turpmākajos gados nodarbināto iedzīvotāju skaits valstī palielinājās, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Savukārt 2020. gadā, galvenokārt, saistībā ar COVID – 19 izplatību, nodarbinātības līmenis, salīdzinot ar 2019. gadu, ir samazinājies.

Aplūkojot situāciju statistiskajos reģionos, 2020. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, nodarbinātības līmenis ir paaugstinājies visos reģionos. Augstākais nodarbinātības līmenis bija Pierīgas reģions (67.5 %) un Rīgas reģionā (66.7 %).

Nodarbinātības rādītājam pretējs ir bezdarba līmenis. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2020. gadā bezdarbnieku skaits ir palielinājies, kas izskaidrojams ar COVID – 19 izplatību (skatīt 5. attēlu) un sasniedza 8.1 %, augstākais bezdarba līmeņa īpatsvars pretstatā nodarbinātības līmenim vērojams Latgales reģionā (12.4 %), kā arī Vidzemes reģionā (8.1 %).

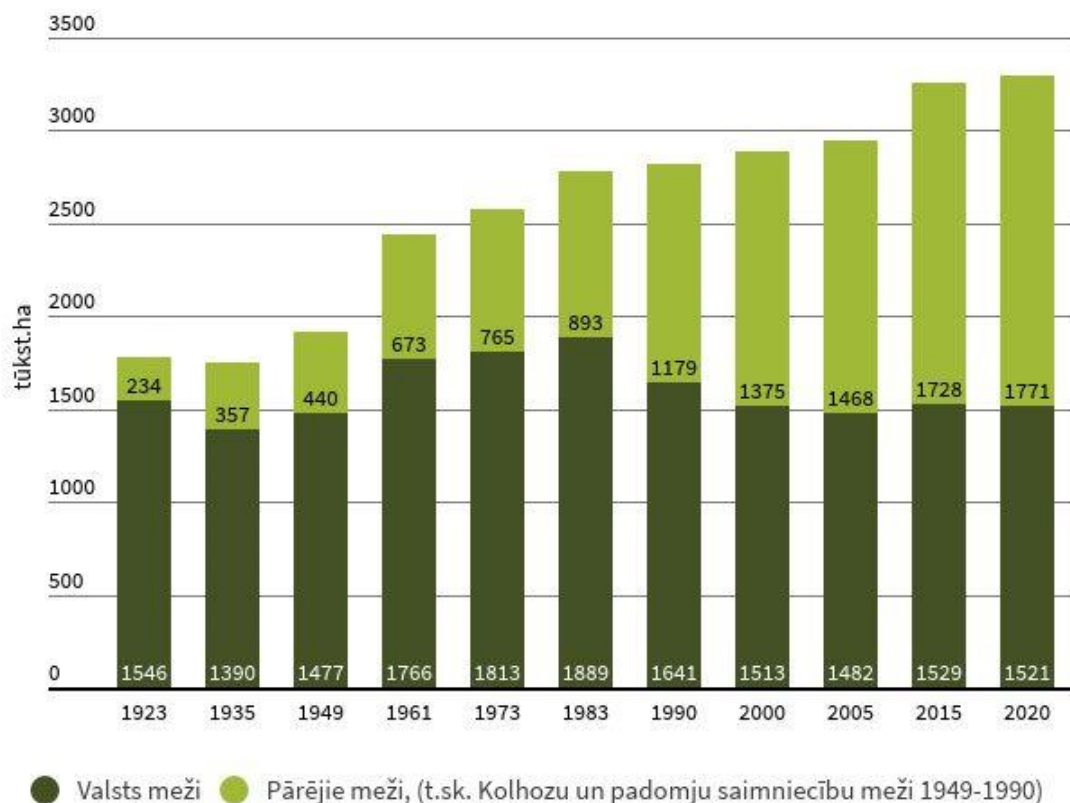

4. attēls *Nodarbinātības līmenis Latvijas reģionos (Avots CSP)*

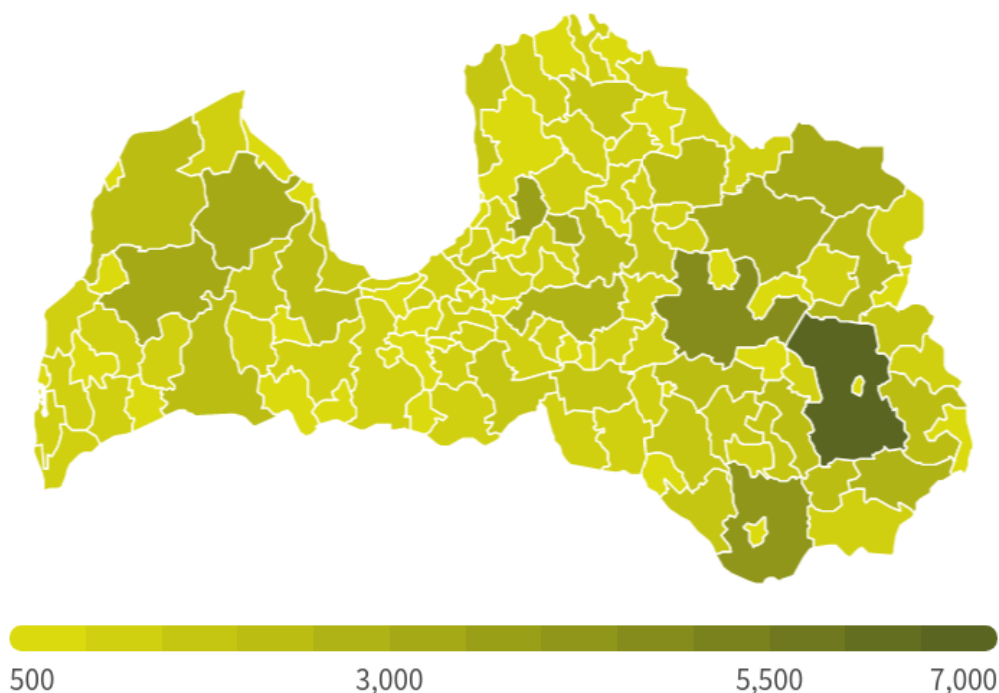
5. attēls *Bezdarba līmenis Latvijas reģionos (Avots CSP)*

Pēc MSI apkopotās informācijas šobrīd Latvijā gandrīz puse jeb 46.2 % mežu ir valsts īpašumā, savukārt otra puse, aptuveni 1771 tūkst. ha meža pieder privātajiem meža īpašniekiem, uzņēmumiem, pašvaldībām un baznīcām.

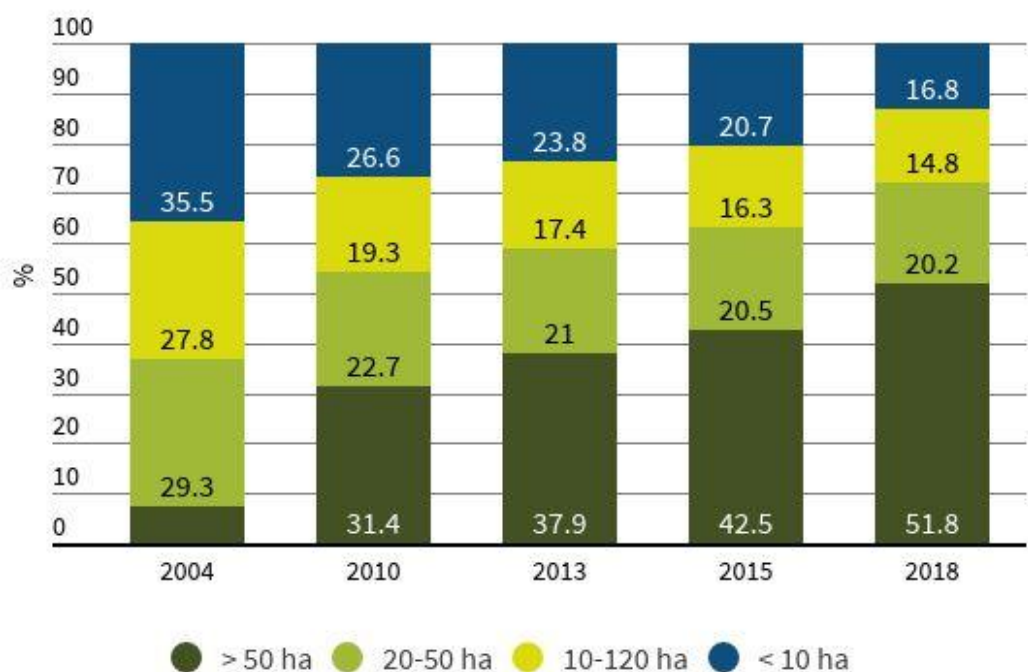
6. attēls *Meža īpašumu platība Latvijā sadalījumā pēc īpašuma formas (Avots: ZM, VMD, SILAVA, CSP)*

Latvijā lielākie meža īpašnieki pēc apsaimniekošanā esošās meža zemju platības ir AS Latvijas valsts meži (1.624 miljoni hektāru), Sodra grupa (0.127 miljoni hektāru), IKEA grupa (0.090 miljoni hektāru), SIA Rīgas meži (0.060 miljoni hektāru). Privāto meža īpašnieku skaits Latvijā ir viens no augstākajiem Eiropā – to skaits veido aptuveni 6 % no kopējā iedzīvotāju skaita.

7. attēls *Meža īpašnieku skaits novados (Avots: VMD)*

Vissadrumstalotākie meža īpašumi ir Latgalē (7. attēls). Privāto meža īpašumu struktūras dinamikā vērojama tendence meža īpašumu platībām palielināties (8.attēls).

8. attēls *Privāto meža īpašumu struktūras dinamika (Avots: MĪB)*

Salīdzinot ar 2004.gadu, meža īpašumu struktūrā ir palielinājies to īpašumu skaits, kuru platība ir lielāka par 50 hektāriem. Aptuveni 10% no privātajiem mežu īpašumiem pieder ārvalstu uzņēmumiem vai privātpersonām, lielākie ārvalstu mežu īpašnieki ir jau iepriekš minētie Zviedru uzņēmumi Sodra grupa un IKEA grupa.

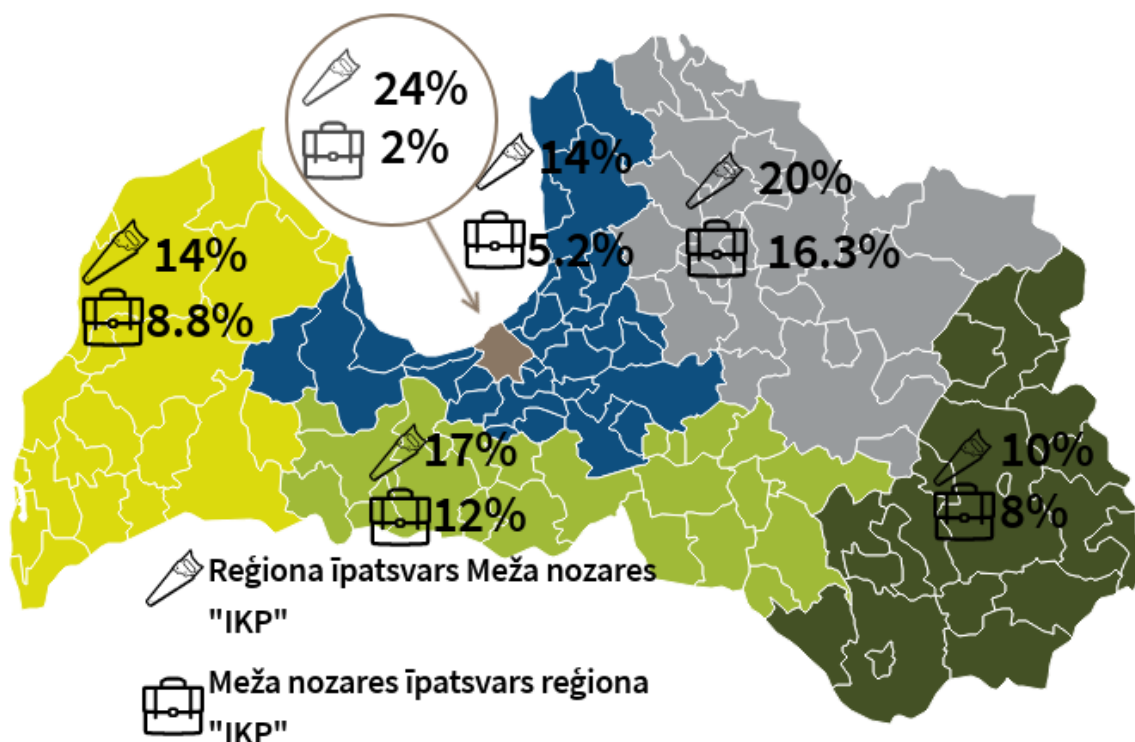
Jau kopš 90. gadu sākuma, kad Latvijā sāka masveidā dibināt nelielas kokzāģētavas, meža nozare bijusi viens no galvenajiem darba devējiem lauku reģionos. Arī šobrīd vairākums nelielo apdzīvoto vietu valstī saglabājušās, tikai pateicoties apkārtnē esošajiem kokapstrādes uzņēmumiem, kas cilvēkus nodrošina ar darbu un tādā veidā veicina arī teritorijas attīstību un iedzīvotāju neaizbraukšanu. Bez meža nozares devuma vietējā ekonomikā pēdējos gados vērojamā darbaspēka aizplūšana uz ārzemēm būtu vēl daudz izteiktāka.

Vislielākais nodarbināto skaits meža un kokapstrādes nozarē bija 2004./2005. gadā, kad ražošanā, mežsaimniecībā un mežizstrādē kopā strādāja gandrīz 80 000 cilvēku. Tūlīt pēc tam gan sekoja diezgan strauja nodarbināto skaita samazināšanās, kas galvenokārt izskaidrojama ar ražošanas mehanizācijas un saimnieciskās darbības efektivitātes palielināšanos.

Pēc Kokrūpniecības federācijas izpilddirektora K. Klausu 2014. gada datiem, meža nozarei ir gan būtisks devums IKP, gan liela nozīme nodarbinātībā. Visiem Latvijas reģioniem ir liela loma meža nozares radītajā IKP daļā un meža nozares devums reģionā radītajā IKP arī ir ievērojams (9. attēls).

Meža nozares devums reģionā radītajā IKP svārstās starp 2 – 16.3%, vislielākais tas ir Vidzemes reģionā, bet vismazākais – 2% - Rīgas reģionā, tas skaidrojams ar to, ka Rīgā ir daudz citi ražošanas veidi un pakalpojumi.

Izvērtējot reģionus pēc devuma tieši meža nozarē radītā IKP, vislielākais tas ir Rīgā (24%), kuram seko Vidzemes (20%) un Zemgales reģions (17%).

9. attēls *Meža nozares nozīmība reģionālajā ekonomikā (Avots: K. Klausa metodika, Korrūpcības Federācija)*

Latvijas preču eksportā kokapstrāde veido aptuveni piektdaļu, taču, ja atskaitām reeksportu, tad patieso Latvijā radīto preču eksportā meža nozare 2017. gadā veidoja teju 30% eksporta. Meža nozare ir ārkārtīgi nozīmīgs reģionālās ekonomikas balsts. 80% visas meža nozares ražošanas jaudu ir koncentrētas ārpus Rīgas, kur meža nozare nodarbinā lielu skaitu iedzīvotāju. Vidzemes reģionā meža nozarē ir nodarbināti 13% iedzīvotāju, Latgales 5%, Kurzemes un Zemgales 7 %, Pierīgas 6%, Rīgas – 2%.

1.2. Teritorijas iedalījums zemes grupās

LVM apsaimniekojamās teritorijas lielāko daļu jeb 85 % zemju aizņem mežs, atlikušo daļu veido – 7 % purvi, 5 % zeme zem meža infrastruktūras objektiem (ceļi, grāvji, citi). Nemeža zemes aizņem salīdzinoši mazu daļu jeb 2 % no apsaimniekošanā esošajām zemēm (4. tabula).

4. tabula *Teritorijas iedalījums zemes grupās (Avots: LVM GEO, 2021)*

	Meža zemes							Nemeža zemes	Kopā
	Mežs	Purvi	Lauces	Pārpl.kl.	Ceļi	Grāvji	Citi		
tūkst.ha	1386.8	108.5	10.2	8.8	22.1	54.2	4.6	28.4	1623.6
%	85.4	6.7	0.6	0.5	1.4	3.3	0.3	1.8	100

2016. gada sākumā datubāzē notika izmaiņas kopējā meža platībā (uz meža nogabalu platību rēķina palielinājusies meža infrastruktūras objektu aizņemtā platība), jo kopš 2016.gada sākuma ir mainījusies Valsts meža dienesta ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (VMDĢIS) pieeja, kura balstīta uz to, ka visi objekti, kuru identifikācija un uzraudzība dabā balstīta uz konkrētu teritoriju, arī tiek uzturēti kā ģeogrāfiski objekti. Platība tādiem objektiem kā ceļi, grāvji un stigas tiek aprēķināta, ņemot vērā to garumu un pieņemot konstantu platumu.

Līdz pārejai uz VMDĢIS ģeogrāfiskie dati tika uzturēti atsevišķi no tekstuālajiem: karšu lapās un informācijas sistēmā Mersis. Pāreja uz citu uzskaites sistēmu neietekmē meža platību dabā.

1.3. Meža sadalījums pa valdošajām sugām

LVM apsaimniekotās meža platības ik gadu pieaug, lielākoties pateicoties realizētajai zemju iepirkšanas un lauksaimniecības zemju apmežošanas politikai. Piektajā tabulā redzams, ka meža platība 2021. gadā ir samazinājusies, salīdzinot ar 2014 gadu. Tas skaidrojams ar 1.2. nodaļā aprakstītajām informācijas uzskaites sistēmas izmaiņām un teritoriju nodošanu Aizsardzības Ministrijas vajadzībām.

Saimnieciski nozīmīgāko koku sugu (skuju koku) mežaudzes pēc LVM GEO datiem 2021. gadā aizņem 67.6 % no kopējās meža platības, bet lapu koku mežaudzes 32.4%, tai skaitā bērza mežaudzes 23.6%. LVM valdījumā esošajos mežos samazinās ošu mežaudžu īpatsvars, jo LVM ievēro zinātnieku norādījumus attiecībā uz ošu masveida kalšanu, ošus aizstājot ar citu sugu mežaudzēm. 5. tabulā netiek attēloti izcirtumi un iznīkušas audzes iepirktajos īpašumos, kuros pēc datu pārņemšanas no VMD nav noteikta valdošā koku suga.

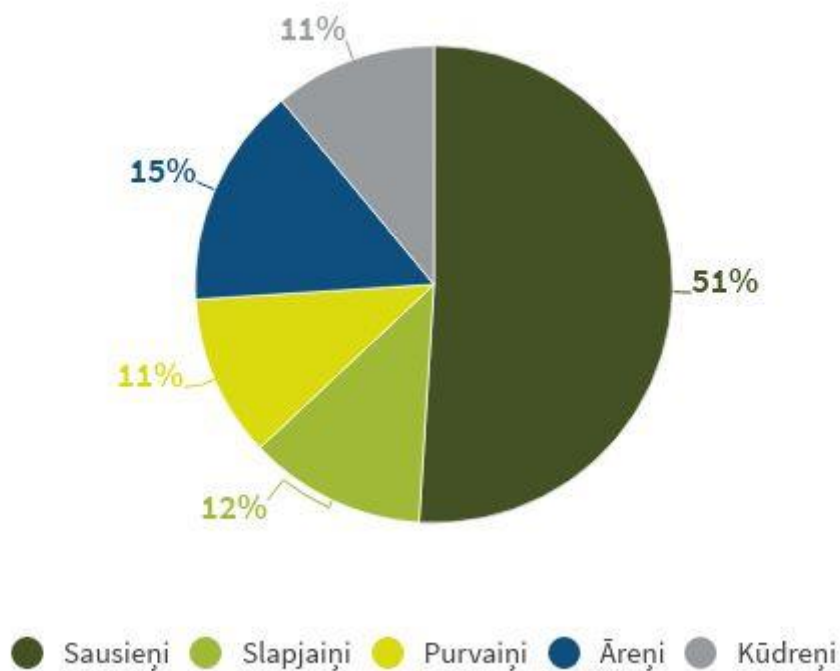
5. tabula *Mežaudžu sadalījums pa valdošajām sugām (Avots: LVM GEO, 2021)*

	2014		2021	
Valdošās sugas	Platība, ha	% no kopējās meža platības	Platība, ha	% no kopējās meža platības
Priede	654801.2	46.7	630935.7	45.5
Bērzs	333446.5	23.8	326779.1	23.6
Egle	302591.5	21.6	305837.9	22.1
Apse	52912.5	3.8	55911	4
Melnalksnis	38910.1	2.8	47574.2	3.4
Baltalksnis	10676	0.8	11435.9	0.8
Osis	5866.8	0.4	2465	0.2
Ozols	2389.5	0.2	2449.7	0.2
Lapegle	608.2	0	503.7	0
Liepa	526.1	0	866.3	0.1
Papele	86.1	0	81.7	0
Blīgzna	74.2	0	100.4	0
Kļava	59	0	98.2	0
Citas priedes	56.1	0	41	0
Vītols	52.2	0	53.6	0
Goba, vīksna	29.2	0	55.4	0
Dižskābardis	7	0	5.6	0
Citas egles	6.4	0	2.8	0
Skābardis	5.7	0	6.8	0
Saldais ķirsis	5	0	4.8	0
Hibrīdā apse	4.2	0	3.5	0
Baltegle	3.9	0	3.4	0
Citi ozoli	0.6	0	1.7	0
Citas kļavas	0.6	0	2.7	0
Pīlādži	0	0	4.1	0
	1403119	100	1385223.9	100

1.4. Meža sadalījums pa meža tipu grupām

Pēc LVM GEO 2021. gada datiem visvairāk mežu LVM apsaimniekotajās platībās (51%) aug uz normāla mitruma minerālaugsnēm - sausieņu meža tipos (turpmāk MT). 23% no LVM valdījumā esošajiem mežiem aug uz pārmitrām minerālaugsnēm (attieciņi slapjainu – 12% un purvainu – 11% MT, 10. attēls). Šie meži ir vērtīgākie no bioloģiskās daudzveidības viedokļa.

365.0 tūkst. ha (jeb 26%) mežu ir nosusināti, kas liecina par iepriekšējos gadu desmitos veiktās meža meliorācijas apjomu. No visiem mežiem 15 % aug uz nosusinātām minerālaugsnēm - āreņiem un 11% uz nosusinātām kūdras augsnēm- kūdreņiem.

10. attēls *Mežaudžu sadalījums pa meža tipu grupām (Avots: LVM GEO, 2021)*

Mežaudžu sadalījums pa meža tipu grupām katrā no LVM reģioniem ir atspoguļots atbilstošā reģiona 1. pielikumā.

1.5. Meža sadalījums pa valdošajām sugām un bonitātēm

Bonitāte ir rādītājs, kuru lieto mežaudzes ražīguma raksturošanai, ko nosaka pēc koku augstuma noteiktā vecumā. LVM apsaimniekotajās teritorijās dominē I (33 %) un II (28 %) bonitātes mežaudzes (6. tabula), tabulā bonitātes sarindotas sākot no ražīgākās (no kreisās puses). Augstākas bonitātes audzes vienā un tajā pašā vecumā sasniedz lielākas dimensijas, salīdzinot ar zemākas bonitātes audzēm tādā pašā vecumā.

6. tabula **Mežaudžu sadalījums pa sugām un bonitātēm (Avots: LVM GEO, 2021)**

Valdošās	Platība pa bonitātēm, ha						Vidējā	
sugas	Ia	I	II	III	IV	V	Va	bonitāte
Pilādži	0	2.5	0.8	0.8	0	0	0	II
Skuju koki								
Priede	45193.9	175512.1	194173.2	118728.5	61933.1	25594.8	9800.1	II
Egle	89103.5	109327.6	82874.6	15131.7	8753.5	600.4	46.6	I
Lapegle	352.3	95.4	27.6	0.8	1.1	5.9	20.6	I
Citas priedes	6.2	3.8	1.4	1.9	1.3	4.8	21.6	IV
Citas egles	0.6	0.8	1.4	0	0	0	0	I
Baltegle	0	2.6	0.8	0	0	0	0	I
Cietie lapu koki								
Ozols	155.2	461.5	1072.1	735.3	24.4	0	1.3	II
Osis	788	1182.5	419.8	73.5	1.3	0	0	I
Goba,vīksna	15.8	23.3	15.8	0.2	0	0.3	0	I
Dižskābardis	1.2	0	4.4	0	0	0	0	II
Skābardis	0.7	1.1	4.8	0	0.2	0	0	II
Kļava	30.3	27.4	39.1	1.5	0	0	0	I
Citi ozoli	1	0	0	0	0	0	0.8	III
Citas kļavas	0	0	2	0.6	0	0	0	II
Mīkstie lapu koki								
Bērzs	59521.7	121149	83180.6	40449	17831	3795.9	851.9	II
Melnalksnis	3874.2	14502.8	20081.3	7664.9	1189.6	218.3	43.1	II
Apse	25376.7	24951.8	4920.6	500.8	95.4	58.8	7	I
Baltalksnis	2966.5	4257.4	3060.7	972.9	149.9	27.4	1.1	I
Liepa	45.5	362.8	347.2	98.2	10.5	2.1	0	II
Papele	55.8	23.4	2.6	0	0	0	0	Ia
Vītols	0	6.7	26.4	14.4	6.2	0	0	II
Blīgzna	18.2	33.3	29.9	15.1	0.6	2.5	0.8	II
Saldais ķīsis	0	0	4.8	0	0	0	0	II
Hibrīdā apse	3.5	0	0	0	0	0	0	Ia

1.6. Meža sadalījums pa valdošajām sugām un vecuma desmitgadēm

Vecumklase ir kategorija kokaudžu iedalīšanai pēc vecuma, ņemot vērā atšķirības augšanas gaitā. Skujkoku un cieto lapkoku audzēm pieņemtais vecumklases intervāls ir 20 gadu, mīkstajiem lapu kokiem — 10 gadu un īpaši ātraudzīgajiem kokiem (baltalkšņiem, blīgznām un vītoliem) — 5 gadi (19. tabula). Viens no rādītājiem ilgtspējīgas mežsaimniecības realizēšanā ir mežaudžu vienmērīgs sadalījums pa vecumklasēm.

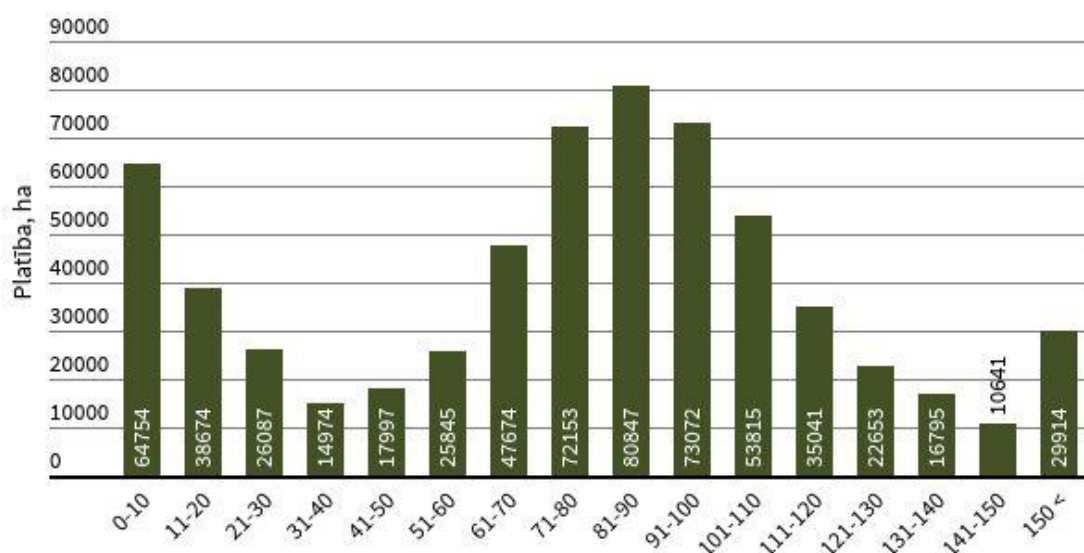
Uzskatāmībai 11. - 14. attēlā mežaudžes sadalītas vecuma desmitgadēs.

Mežaudžu vecumstruktūra atspoguļo relatīvi lielu 61 - 90 gadu vecu audžu platību īpatsvaru. Redzams, ka meža atjaunošana pēdējās četrās desmitgadēs ir palielinājusies, jo

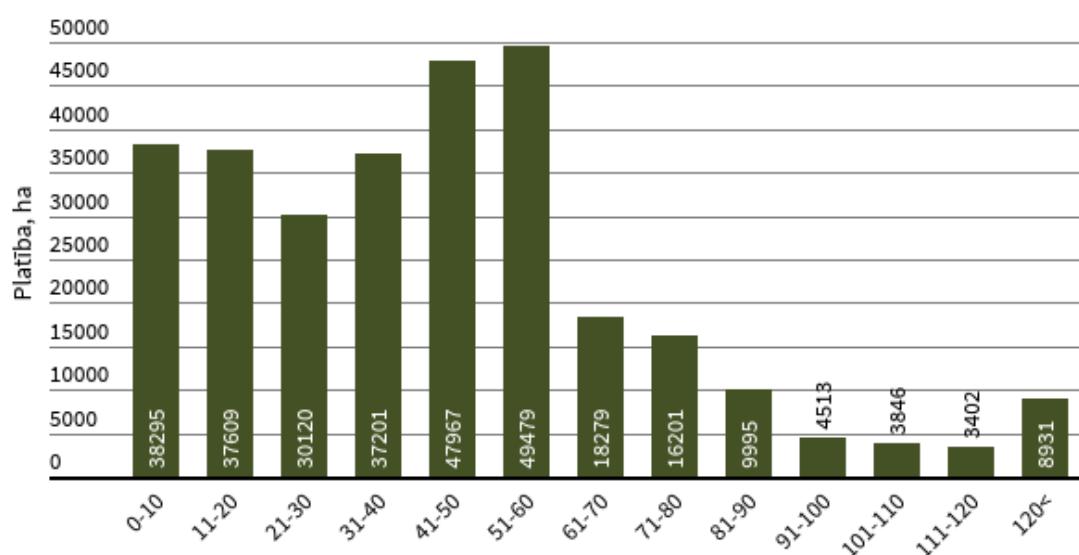
jaunaudžu platības pieaug (11. - 13. attēls). Sākot no 81 - 90 gadu vecuma desmitgades vērojams mežaudžu platību samazinājums, kas izskaidrojams ar atjaunošanas cirtes vecuma sasniegšanu bērzam (71 gads) un eglei (81 gads) un koksnes ieguvi.

Kopējā koksnes krāja LVM, pēc LVM GEO datiem 2021. gadā, ir 319.7 miljoni m³. Saskaņā ar LVM GEO datiem vidējā krāja uz ha ir 231 m³/ha. Vislielākā krāja ir 61 - 90 gadus vecās mežaudzēs (14. attēls).

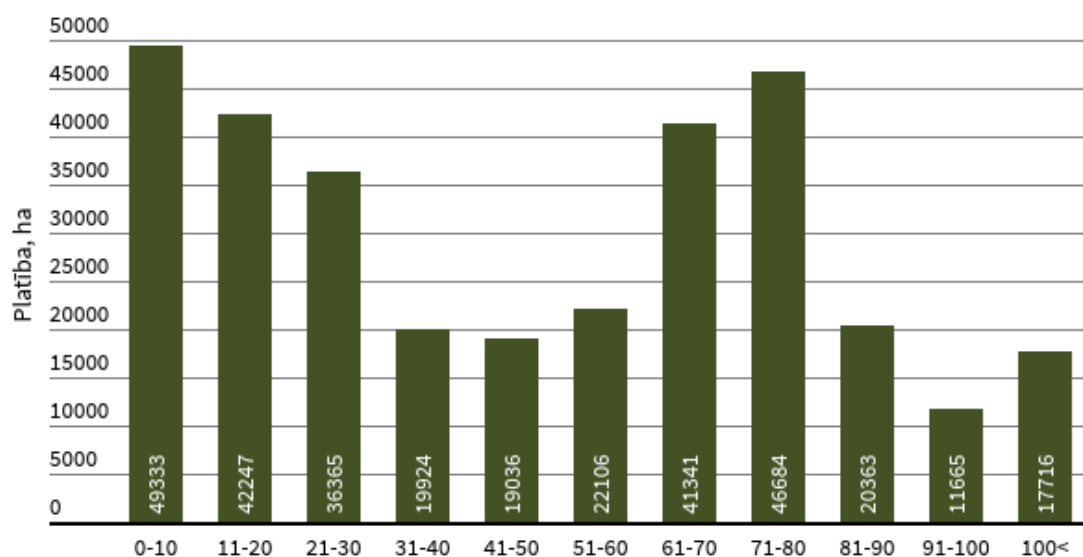
Mežaudžu vecumstruktūra ir samērā nevienmērīga. Priežu un bērzu mežaudzes ir vairāk pārstāvētas briedaudžu vecumā. Turpretī egļu mežaudzes dominē vecumā no 41 līdz 60 gadiem, kas atbilst vidēja vecuma audzei.

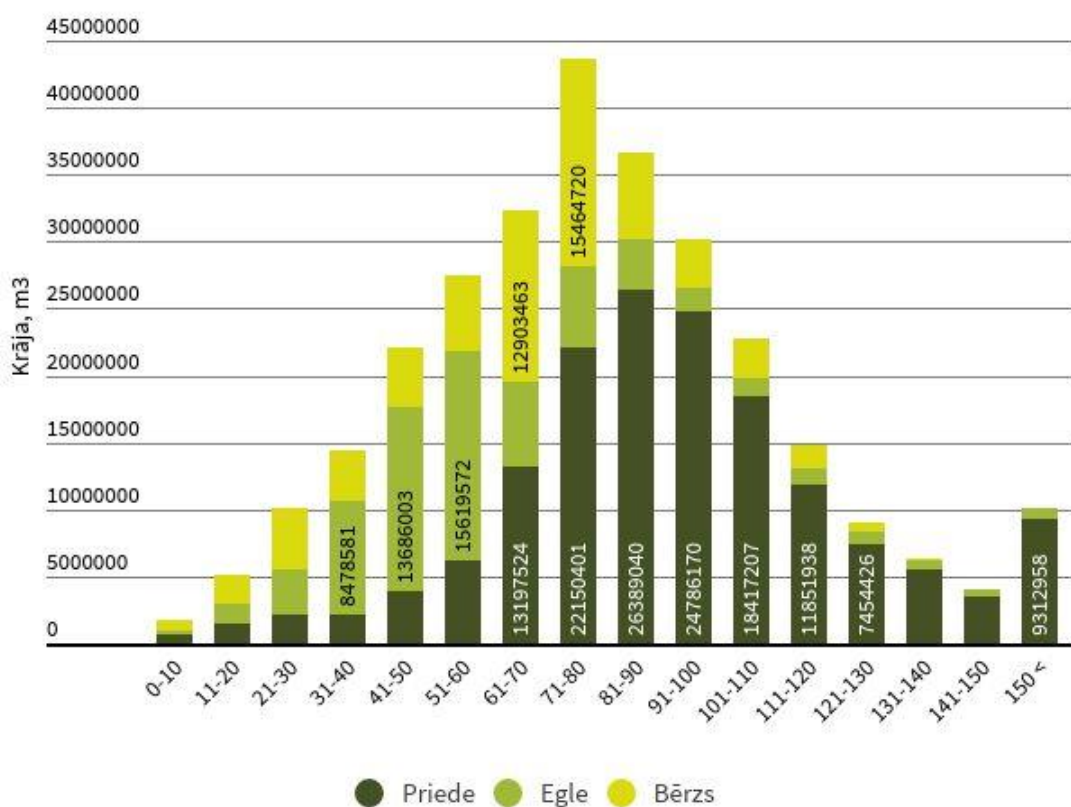
11. attēls *Priežu audžu sadalījums pa vecuma desmitgadēm, ha (Avots: LVM GEO, 2021)*

12. attēls *Egļu audžu sadalījums pa vecuma desmitgadēm, ha (Avots: LVM GEO, 2021)*

13. attēls Bērzu audžu sadalījums pa vecuma desmitgadēm, ha (Avots: LVM GEO, 2021)

14. attēls Valdošo sugu sadalījums pa vecuma desmitgadēm, m³ (Avots: LVM GEO, 2021)

1.7. Meža infrastruktūra

Meža infrastruktūru veido meža ceļi (turpmāk - MC), meliorācijas grāvji, stigas. Tie ir būvēti vai ierīkoti objekti meža apsaimniekošanas un aizsardzības vajadzībām. Meža infrastruktūras objekti aizņem 80.9 tūkst. ha (4.tabula). No tiem lielāko daļu sastāda meža meliorācijas sistēmu (turpmāk - MMS) grāvji.

1.7.1.MMS apjoms

Meža meliorācijas mērķis ir regulēt augsnes mitrumu atbilstoši audžu bioloģiskajām prasībām un platību saimnieciskajai izmantošanai. Meža meliorācijas sistēmu būvniecība veikta 20.gadsimta 60.-80.gados.

Kopš 2003.gada LVM ir uzsākta MMS atjaunošana, līdz 2020.gada beigām atjaunotas MMS ar kopējo platību 238 tūkst. ha (7.tabula; MMS platība ir teritorija, kuru aizņem grāvju sistēma: grāvji un tiem piegulošā meža zeme, nevis pašu grāvju platība, līdz ar to MMS platība ir ievērojami lielāka nekā pašu grāvju aizņemtā platība). Ar dažādu prioritāti un dažādiem izbūves gadiem nākotnē plānots atjaunot vairāk kā 200 tūkst. ha MMS.

7. tabula **Kopš 2003. gada atjaunoto MMS apjoms pa reģioniem, tūkst. ha (LVM GEO, 2021)**

AV	DK	DL	RV	VD	ZEM	ZK	ZL	LVM
29.5	27.1	31.8	29.3	32.4	31.7	27.7	28.3	237.8

1.7.2.Meža ceļi

Kopš 2002.gada LVM ir veikusi MC būvniecību (būve, pārbūve, atjaunošana) aptuveni 8.2 tūkst. km garumā un 2021.gada sākumā MC kopgarums ir sasniedzis 11.3 tūkst. km (8. tabula), no kuriem 176 km ir klasificēti kā bezseguma ceļi (nav iespējams izmantot visu gadu, bet ierobežotu laika periodu).

8. tabula **Meža ceļu garums, km (Avots: LVM GEO, 2021)**

Reģions	Saimnieciskie meži, tūkst ha	Autoceļu garums, km
AV	150.1	1371
DK	197.5	1734
DL	137.3	1128
RV	144.9	1236
VD	152.6	1626
ZEM	123.0	1140
ZK	180.6	1628
ZL	131.6	1431
LVM	1217.6	11293

1.8. Ar LV normatīvajiem aktiem noteiktās dabas aizsardzības teritorijas

LVM apsaimniekotajā teritorijā ietilpst dažādu kategoriju dabas un vides aizsardzības teritorijas. Pēc platības un īpatsvara lielākā daļa no tām ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT), t.sk. Eiropas nozīmes dabas aizsardzības teritorijas *Natura2000*:

- *Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts* ir plaša teritorija, kurā starptautiski nozīmīgas dabas un ainaviskās vērtības tiek saglabātas nodrošinot ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību.
- *Dabas parki* sevī ietver noteiktu apvidu dabas un kultūrvēsturiskās vērtības un ir piemēroti raksturīgās ainavas saglabāšanai, sabiedrības izglītošanai un atpūtai, bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai.
- *Aizsargājamo ainavu apvidi* (piemēram, Ziemeļgauja, Augšdaugava, Augšzeme) ir lielas teritorijas, kurās tiek aizsargāta īpaši skaista un daudzveidīga Latvijai raksturīga ainava un kultūrvide.
- *Dabas liegumi* ir teritorijas, kurās aizsargā retas vai izzūdošas sugas vai biotopus, parasti cilvēku mazpārveidotas un saskaņoti apsaimniekotas platības.
- *Dabas pieminekļi* ir atsevišķi, savrupi dabas vai cilvēku veidojumi, tai skaitā ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie veidojumi, aizsargājamie koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas.

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja kāda no funkcionālajām zonām to nenodrošina. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud aizsargājamo sugu vai biotopu pastāvēšanu. Mikroliegumiem var tikt noteikta buferzona.

Īpaši aizsargājamie meža iecirkņi ir teritorijas, kas vēsturiski tika veidotas sugu un biotopu aizsardzībai.

Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Ir šādi vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu veidi: Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla, virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem, aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām, mežu aizsargjoslas ap pilsētām, aizsargjoslas ap purviem.

9. tabula *Ar spēkā esošajiem LV normatīvajiem aktiem noteikto dabas / vides aizsardzības teritoriju platība un īpatsvars* LVM valdījumā esošajās zemēs (Avots: LVM GEO, 2021)*

Aizsargājamās teritorijas veids	% no kopējās platības	Platība, tūkst. ha		% no meža platības
		kopā	mežs	
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:				
Dabas liegumi	9.4	153	81	5.8
Dabas parki	2.1	35	30	2.1
Aizsargājamo ainavu apvidi	2	33	31	2.2
Biosfēras rezervāts	7.3	118	95	6.8
Dabas pieminekļi	0.1	1	1	0.1
Aizsargjoslas (vides un dabas resursu aizsardzībai):				
Aizsargjosla ap purviem	1.8	30	25	1.8
Virszemes ūdensobjektu aizsargjosla	1.8	30	25	1.8
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla:				
krasta kāpu aizsargjosla	0.4	7	5	0.3
ierobežotas saimnieciskās darbības josla	3	49	43	3.1
Mežu aizsargjosla ap pilsētām	0.7	12	11	0.8
Kultūras pieminekļu aizsargjosla	0.7	13	10	0.8
Mikroliegumi:				
Aizsargājams dzīvnieks (putns, zīdītājs, abinieks, bezmugurkaulnieks)	2.1	36	34	2.3
Aizsargājams augs (vaskulārais vai paparžaugs, sūna, ķērpis, sēne)	0.1	1	1	0.1
Aizsargājams biotops	0.2	3	3	0.2
Putnu sugu mikroliegumu buferzonas	2.9	48	40	2.8
Īpaši aizsargājami meža iecirkņi	0.5	8	7	0.5

*Aizsargājamās teritorijas var savstarpēji pārklāties

1.9. LVM identificētās vides vērtības un teritorijas

Vides vērtību apzināšana galvenokārt notiek plānoto darbību ietekmes uz vidi vērtēšanas procesā, gatavojot vides norādījumus meža darbu izpildei. Šī procesa ietvaros tiek kartēti ES nozīmes dažādu veidu biotopi, reģistrētas reto un LV normatīvajos aktos minēto aizsargājamo sugu atradnes, aizsargājamo putnu ligzdas, kā arī ligzdas, kuru D>50cm, medņu riesti un citas saglabājamās vides vērtības.

Informācija par LVM teritorijā identificētajām vides vērtībām (retās un LV normatīvajos aktos minētās aizsargājamās sugas, ES nozīmes biotopi, aizsargājamo putnu ligzdošanas, riestošanas teritorijas, tūrisma vietas u.c.) atrodama ikgadējā LVM vides pārskatā (<https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/vides-parskats>).

LVM informācijas sistēmā GEO reģistrē: Latvijas īpaši aizsargājamās sugas, kas iekļautas LV normatīvajos aktos: Ministru Kabineta 14.11.2000. noteikumi Nr. 396. "Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu", kā arī tās papildus 3 sugas, kas ir iekļautas Ministru Kabineta 18.12.2012. noteikumos Nr. 940 "Par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu", bet nav iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā; kā arī īpaši aizsargājamo biotopu veidus, kas minēti Ministru kabineta 20.06.2017. noteikumos Nr. 350 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu".

LVM informācijas sistēmā GEO reģistrē arī citos sarakstos iekļautās sugas un biotopu veidus, piemēram, Starptautiskās dabas aizsardzības savienības (IUCN - *International Union for Conservation of Nature*) apdraudēto sugu sarakstā iekļautās (*The IUCN Red List of Threatened Species* <http://www.iucnredlist.org/>) sugas atbilstoši kategorijai un trendam Eiropā; kā arī Latvijas Sarkanās grāmatas sugas, ES direktīvās (Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību) minētās ES nozīmes sugas un biotopu veidus; dabisko meža biotopu (DMB) indikatorsugas (IS/SS); kā arī citas vērtīgas sugas - kuras nav iekļautas iepriekšējos punktos, bet nozares eksperti tās atzīst par jutīgām, retām un saglabājamām. Tās var būt jaunas sugas Latvijas florā; sugas, par kurām ilgstošā laika periodā nav bijušas ziņas, tāpēc tās uzskatītas par izzudušām. Sugas, par kuru izplatību un nozīmību bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā ir nepilnīgas ziņas, tāpēc tās nav iekļautas aizsargājamo sugu kategorijās. Sugas ar izteiktām izplatības īpatnībām, piemēram, sastopamība tikai kādā Latvijas reģionā vai piesaiste kādam retam biotopam.

Kopā pašlaik LVM informācijas sistēmā GEO var tikt reģistrētas 1305 sugas un vairāk kā 30 biotopu veidi (norādīts LVM GEO klasifikatorā iekļautais sugu un biotopu veidu skaits, kas periodiski tiek aktualizēts atbilstoši aktuālajai informācijai).

1.10. Meža ekosistēmu pakalpojumi

Ekosistēmu pakalpojumi ir labumi, kurus cilvēkiem sniedz ekosistēmas. Meža ekosistēmu pakalpojumu dalījumam kā pamatu var izmantot de Groot et al. (2000) izstrādāto klasifikāciju. Atbilstoši šai klasifikācijai, meža ekosistēmu funkcijas iedalāmas četrās pamatkategorijās (10. tabula):

- Regulējošās funkcijas;
- Dzīvotni nodrošinošās funkcijas;
- Produktīvās funkcijas;
- Sociāli – ekonomiskās funkcijas

10. tabula **Meža ekosistēmu funkciju kategorijas un ar tām saistītie ekosistēmu produkti/pakalpojumi**

Regulējošās funkcijas (F1)	Dzīvotni nodrošinošās funkcijas (F2)	Produktīvās funkcijas (F3)	Sociāli-ekonomiskās funkcijas (F4)
CO ₂ piesaiste un O ₂ ražošana fotosintēzes procesā	Dzīves un vairošanās vieta dzīvnieku sugām	Koksnes un nekoksnes resursu pieauguma un kvalitātes nodrošināšana un uzlabošanās	Meža nozīme ekonomikā
Gaisa kvalitātes nodrošināšana	Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana (ģēnu, sugu un ekosistēmu līmeņos)	Ekosistēmas produktivitātes kāpinājums (stabilizācija dabiskā līmenī)	Meža nozīme nodarbinātībā un reģionu attīstībā
Ūdens kvalitātes nodrošināšana	Sabalansētas sugu skaitliskās attiecības	Ekosistēmas (mežaudzes) ražīguma ilgtspējas (nenoplicināmības) nodrošināšana	Meža rekreatīvā nozīme
Ūdens apjoma nodrošināšana	Optimālu barības ķēžu un ekoloģisko nišu atjaunošanās	Augsnes kvalitātes saglabāšana, nodrošinot priekšnosacījums meža produktivitātes kāpināšanai	Meža estētiskā nozīme
Aizsardzība no erozijas	Dabiskai piekrastes un iekšzemes ūdeņu ekosistēmu attīstībai piemērotu apstākļu nodrošināšana	Zivju resursu saglabāšanai piemērotu apstākļu nodrošināšana	Meža izglītojošā nozīme
	Augsnes resursu saglabāšana, nodrošinot dzīvotni augsnes mikroorganismiem		Meža nozīme zinātniskajā izpētē

LVM apsaimniekotie meži nodrošina visus minētos ekosistēmu pakalpojumus. Ekosistēmu pakalpojumu kartēšana LVM zemēs līdz šim notikusi tikai atsevišķās teritorijās, turpmāko gadu laikā izpētes programmas ietvaros plānots veikt ekosistēmu pakalpojumu kartēšanu visā LVM teritorijā un novērtēt mežsaimniecības ietekmi uz meža un saistīto ekosistēmu pakalpojumu kvalitātes izmaiņām.

Meža nekoksnes resursi (ogas, sēnes, medījumi, rieksti, medus, bērzu un kļavu sulas, medicīnā izmantojamie augi, dekoratīvie materiāli, produktīvā funkcija) un meža rekreatīvo resursu (sociāli – ekonomiskās funkcijas) nozīme arvien pieaug un aktuālāka kļūst mežu ekoloģiskā funkcija ūdens un augsnes resursu aizsardzībā un klimata regulēšanā (regulējošā un dzīvotni nodrošinošā funkcija). Līdztekus koksnes ražošanai, mežs veic hidroloģiskās, preterozijas, fitoncīdus producējošās, sanitāri higiēniskās un gaisa attīrītāja funkcijas. Gobāli nozīmīga ir kokaudzes loma ogļskābās gāzes akumulēšanā un skābekļa izdalīšanā atmosfērā. Aprēķināts, ka viens kubikmetrs koksnes augšanas laikā savāc vairāk nekā tonnu kaitīgās ogļskābās gāzes un izdala ap 0,7 tonnas skābekļa. Turklāt meža teritorijā ir ne tikai koki, bet arī citi augi un augsne, kas piesaista CO₂.

Koksnes produktu apraksts (produktīvās funkcijas) atspoguļotas 1.3-1.6. nodaļās, savukārt vides vērtības, kuras saistītas ar dzīvotni nodrošinošajām funkcijām, aprakstītas 1.8. un 1.9. nodaļās.

LVM valdījumā esošajos mežos ikvienam ir tiesības vākt savvaļas ogas, augļus, riekstus, sēnes un ārstniecības augus pašpatēriņam, ievērojot dabas aizsardzības prasības, meža ugunsdrošības noteikumus, kā arī prasības nebojāt meža augsni un meža infrastruktūru, nepiesārņot mežu ar atkritumiem, ievērot noteikto kārtību atpūtas vietu izmantošanā, nepostīt putnu ligzdas un skudru pūžņus un citādi nekaitēt meža augiem un

dzīvniekiem. Katrs Latvijas iedzīvotājs drīkst nocirst vienu Ziemassvētku eglīti LVM mežos bez maksas.

Ja meža nekoksnes vērtības nepieciešamas saimnieciskās darbības veikšanai, jāvēršas reģionu klientu centros, lai saņemtu iegūšanas atļaujas (nekoksnes vērtību veidi, par kuriem jāsaņem atļaujas nosaukti 11. tabulā). Pārdoto meža nekoksnes vērtību statistika 11. tabulā.

11. tabula 2018.-2020. gadā realizētās meža nekoksnes vērtības (Avots: LVM GEO, 2021)

	2018	2019	2020
Ziemassvētku egles, gab	1066	968	1154
Nedekoratīvie koku zari, m ³	32.4	26.0	151.1
Bērzu meiļas, gab	0	100	0
Bērza sulas, urbumi, gab	5	5	0
Dravu izvietošanas vieta, gab	79	115	147
Sūnas, ķērpji, m ³	1	2.0	31
Niedru ieguve, kūlīšu skaits	0	0	0
Māzeri, gab	0	0	0
* Dravu izvietošana - stropi, gab.			

Nozīmīgi meža nekoksnes resursi ir ainava, kultūrvēsturiski objekti un dabas elementi, dzīvnieki, retas augu un dzīvnieku sugas. Ainavas kvalitāti veido vides daudzveidīgums – mozaikveida ainava, reljefs, ezeri un upes, kas kopā sniedz plašas iespējas dažādiem atpūtas veidiem. Meža apsaimniekošanas plānošanā ņem vērā pašvaldību un plānošanas reģionu telpisko plānojumu ietvaros izstrādātas vadlīnijas attiecībā uz ainavu plānošanu meža teritorijās.

LVM apsaimniekojamie meži ir ļoti dažādi gan pēc reljefa, gan pēc sastāva – priežu un egļu meži, melnalkšņu staignāji. Līdz ar to dažādas ir arī atpūtas iespējas – ogošana, sēņošana, pastaigas, sevišķi pie pilsētām, aktīvā atpūta

LVM ir apzinātas un izvērtētas rekreācijas iespējas, ir labiekārtotas vairāk nekā 300 tūrisma vietas: atpūtas vietas, dabas takas, apskates objekti, t.sk. 10 skatu torņi.

Viens no tradīcijām bagātiem rekreācijas veidiem Latvijā ir medības. Medības pilda arī dzīvnieku skaita regulējošu funkciju. Medījamie dzīvnieki ir savvaļā dzīvojošie zīdītāji un putni, kuru medības ir atļautas saskaņā ar medības reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem. Medījamo dzīvnieku sugas īpatņu uzskaiti veic VMD.

Latvijas Republikā medību procesu reglamentē Medību likums un medību noteikumi, to ievērošanas uzraudzību veic VMD un VARAM. LVM savās apsaimniekojamās teritorijās medību tiesības iznomā medību tiesību lietotājiem – gan fiziskām, gan juridiskām personām. Pašreiz LVM noslēgti 927 medību tiesību nomas līgumi. LVM realizē medību tiesības 96 tūkst. ha valsts meža, pārdodot pakalpojumu gan vietējiem, gan ārvalstu klientiem.

VMD atbilstoši likumdošanai novērtē dzīvnieku populācijas stāvokli un nosaka pieļaujamo nomedīšanas apjomu. Dzīvnieku populācijas stāvokļa novērtēšana notiek visā Latvijas teritorijā pa VMD virsmežniecībām (valsts meži, privātie meži, citu apsaimniekotāju meži, un citas platības, tajā skaitā nemeža zemes). Tā kā dzīvnieku populācijas stāvokļa novērtēšana, kurā ietilpst dzīvnieku skaita noteikšana, notiek visās virsmežniecībās

pārtraugamajās teritorijās, tad nav iespējams objektīvi spriest par esošo dzīvnieku skaita blīvumu atsevišķi valsts mežos. Visā valsts teritorijā uzskaitītais dzīvnieku skaits norādīts 12. tabulā.

Pēc VMD datiem gan aļņu, gan staltbriežu skaits apskatītajā periodā pieaug (12. tabula). Pēdējo 10 gadu laikā aļņu skaita pieaugums ir 68%, staltbriežu 60%. Mežacūku skaits sākot ar 2014./2015. gada medību sezonu strauji samazinājās Āfrikas cūku mēra infekcijas slimības un tās ierobežošanas pasākumu dēļ. Stirnu skaitu visvairāk ietekmē laikapstākļi ziemā. Sērsna tām ir nelabvēlīga, jo tiek apgrūtinātā stirnu pārvietošanās, barības ieguve, kas tās novārdzina, padarot par vieglu medījumu plēsējiem. Guļot uz sniega, stirnas var iegūt arī plaušu karsoni. Stirnu skaits samazinājās 2010./2011. gada ziemās. Šobrīd stirnu skaits atkal ir sasniedzis 2010./2011. gada līmeni un turpina pieaugt.

12. tabula **Plašāk sastopamo medijamo dzīvnieku skaits Latvijā (Avots: VMD, 2021)**

Medijamo dzīvnieku noteiktais skaits, tūkst.	2010/2011	2014/2015	2016/2017	2019/2020	2020/2021
Aļņi	16,4	21,1	22	23	24
Mežacūkas	67,2	55,4	32	20	22
Staltbrieži	39,8	52,5	54	62	66
Stirnas	186,3	130,2	137	184	197

Informācija par valstī nomedīto dzīvnieku skaitu ir pieejama VMD mājaslapā (<http://www.vmd.gov.lv/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/medibas/valsts-meza-dienests/statiskas-lapas/skaitli-un-fakti?id=766#jump>).

2. Meža apsaimniekošanas novērtējums iepriekšējā periodā.

LV Ministru kabineta noteiktais koku ciršanas maksimālais apjoms (turpmāk tekstā - KCMA) pieciem gadiem ir noteikts galvenajai cirtei. LVM iekšējos normatīvajos aktos galvenās cirtes nozīmē lieto terminu "atjaunošanas cirte" kā atbilstošu starptautiskajai terminoloģijai, ar atjaunošanas cirti saprotot ne tikai koksnes ražas ieguvu, bet arī iespēju veikt mežaudzes atjaunošanu. Turpmāk tekstā lietots termins "atjaunošanas cirte". Starpcirtes apjomu nosaka LVM atbilstoši Krājas kopšanas ciršu vadlīnijām. KCMA noteiktais apjoms sākotnēji tiek izdalīts vienmērīgi uz visiem pieciem gadiem, bet tā kā laikapstākļu ietekmes dēļ viss plānotais apjoms netiek nocirsts, tas tiek pārcelts uz atlikušajiem piecgades gadiem. Matemātiski precīzu un operatīvu informāciju par meža resursiem Latvijā iegūst Meža statistiskās inventarizācijas (MSI) procesā, kuru veic LVMI "Silava". LVM savā darbībā izmanto Meža valsts reģistra (MVR) datus par mežaudzēm, kuru precizitāte to ieguves metodikas atšķirību rezultātā var nebūtiski atšķirties no MSI datiem. Atbilstoši GEO datiem LVM apsaimniekošanā esošajos mežos 2020. gadā visos ciršu veidos kopā tika nocirsti 7.67 milj. m³ (13. tabulā visa LVM rādītāji, pa reģioniem – katra reģiona 4.pielikumā). Saskaņā ar MSI datiem (2015. – 2019. gads), kopējais augošu koku krājas tekošais pieaugums LVM apsaimniekošanā esošajos mežos ir 11.78 milj. m³ gadā. Kopējās mežu krājas izmaiņas

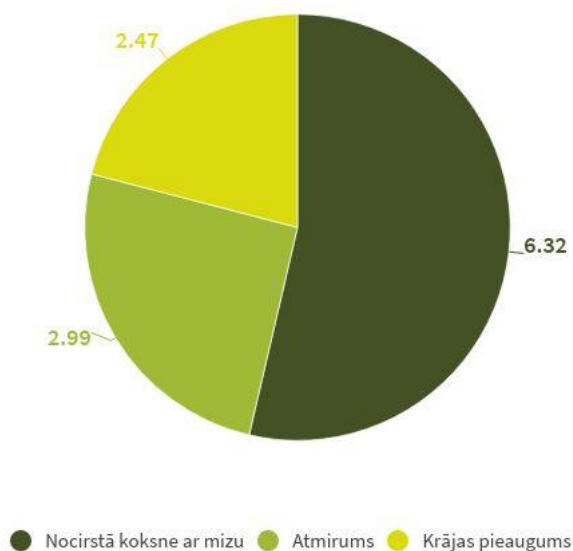
liecina, ka pēdējos gados nocirstā krāja LVM valdījuma mežos ir mazāka, nekā krājas tekošais pieaugums tajos, t.sk. arī ievērtējot koksnes ikgadējo dabīgo atmirumu 2.99 milj.m³.

13. tabula **Plānotais un faktiskais koksnes ieguves apjoms (Avots: LVM GEO, 2021)**

Atjaunošanas cirte						Starpcirte (t.sk. bojātu koku un citas cirtes)				
Pieļaujamais apjoms*		Nocirsts				Pieļaujamais apjoms**		Nocirsts		Notāvējgāzēs un snieglauzēs
ha	m3	ha	m3	% no meža platības		ha	m3	ha	m3	
2018	18026	5090824	15901	4788303	1.09	15842	1443191	21210	1442555	5726
2019	17805	5004470	17710	5411041	1.23	15931	1454200	31086	1762724	6847
2020	17694	5638416	18953	5738145	1.36	16085	1360713	55418	1934934	31689
2021	16956	5120390				20290	1858515			
2022	17588	5313852				19290	1791115			
2023	17588	5313852				19290	1791115			
2024	17588	5313852				19290	1791115			
2025	17588	5313852				19290	1791115			

*KCMA

**Aprēķināts pēc Krājas kopšanas ciršu vadlīniju metodikas un sanitārās cirtes, kuras iepriekš nav plānojamas

15. attēls **Tekošā ikgadējā pieauguma sadalījums, 11.78 milj. m³ (MSI dati)**

Pārskats par iepriekšējā gada meža apsaimniekošanas darbiem 1. pielikumā un vides monitoringa rezultātiem ikgadējā pārskatā: <https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/vides-parskats>.

3. LVM meža apsaimniekošanas stratēģijas mērķi un uzdevumi

Katru gadu tiek aktualizēta uzņēmuma vidēja termiņa stratēģija. LVM vidēja termiņa stratēģijas kopsavilkums apskatāms: <http://www.lvm.lv/par-mums/uznemuma-strategija>.

4. Plānotā meža apsaimniekošana LVM

4.1. Vides vērtību saglabāšana

4.1.1. Aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošana

Lai ilgtermiņā nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, tiek vērtēta LVM rīcībā esošā informācija par valdījumā esošajā teritorijā konstatēto aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu kvalitāti, atbilstoši vērtējumam plānoti apsaimniekošanas nosacījumi – neiejaukšanās vai biotehniskie pasākumi, t.sk. koku ciršana, ja tas ir nepieciešams īpaši aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kvalitātes uzlabošanai. Biotehniskie pasākumi tiek veikti saskaņā ar vides plānošanas speciālista norādījumiem vai attiecīgās jomas dabas eksperta atzinumu. Pilna informācija par veiktajiem biotehniskajiem pasākumiem un to efektivitātes vērtējums atrodams ikgadējā LVM vides pārskatā (<https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/vides-parskats>).

Biotehniskie pasākumi īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu kvalitātes atjaunošanai un/vai uzturēšanai tiek īstenoti gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT) un mikroliegumos (ML), gan ārpus šīm teritorijām. Līdz šim pasākumi tika realizēti galvenokārt izmantojot tikai uzņēmuma resursus.

Kopš 2020.gada LVM kā sadarbības partneris ir iesaistīts vairākos vides projektos, kuru ietvaros ir plānoti arī darbi, kas vērsti uz sugu un biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa uzlabošanu, t.sk. ES LIFE programmas finansētā integrētajā projektā “Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija” (*LatViaNature*), kas ir līdz šim vērienīgākais projekts dabas aizsardzības jomā Latvijā, un Kohēzijas fonda finansētajā projektā «Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai”.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un mikroliegumu apsaimniekošana tiek plānota saskaņā ar 5. pielikumā minētajiem vides aizsardzību regulējošiem LV normatīvajiem aktiem. ĪADT tiek plānoti gan biotehniskie pasākumi, gan mežsaimnieciskā darbība ar papildus dabas aizsardzības nosacījumiem atbilstoši katras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem vai vispārējiem īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

4.1.2. Aizsargājamo putnu dzīvotņu aizsardzības nodrošināšana

LVM ir izstrādāta virkne iekšējo procedūru, kas nosaka darbinieku rīcību, pārbaudot saimnieciskajai darbībai paredzētās vietas, lai konstatētu saglabājamās vides vērtības. Piemēram, ik gadu meža darbu plānošanas procesa ietvaros atrod jaunas lielās ligzdas (parasti lielākas par ½ m diametrā), kuras veido melnais stārķis, visu sugu ērgļi, peļu klijāns, ķīķis, vistu vanags, klijas, krauklis. Procesā iesaistīti un apmācīti vairāk kā 300 LVM darbinieki,

kas ziņo par atradumiem LVM vides ekspertiem un vides plānošanas speciālistiem. Eksperti ligzdas apseko, nosaka sugu un plāno sugas prasībām atbilstošu aizsardzību, t.sk. veido teritorijas putnu sugu dzīvotņu aizsardzībai ar mežsaimnieciskās darbības aizliegumu, nosaka tām atbilstošas buferzonas ar saimnieciskās darbības terminētiem aprobežojumiem, pievienojot atbilstošu informāciju datu bāzē. Līdz eksperta slēdzienam visām jaunatrastajām ligzdām nosaka 500m aizsargzonu un mežsaimnieciskās darbības aizliegumu.

Šāds risinājums ļauj operatīvi nodrošināt atradņu aizsardzību un to administrēšanu. LVM putnu dzīvotņu aizsardzības teritoriju izveidošana putnu aizsardzībai tika uzsākta 2012. gadā. LVM valdījumā esošajās teritorijās tiek ierosināta arī mikroliegumu veidošana, saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto procedūru. Priekšlikumus mikroliegumu veidošanas ierosināšanai sagatavo gan LVM vides eksperti, gan LVM sadarbības partneri, piemēram, Latvijas Dabas fonds, pamatojoties uz savstarpējo sadarbības līgumu, kā arī jebkura fiziska vai juridiska persona var ierosināt mikrolieguma veidošanu. Putnu aizsardzībai izveidotie mikroliegumi veido 90% no visiem LVM zemēs izveidotajiem mikroliegumiem.

LVM saņem informāciju par lielajām ligzdām, riestiem un citām dabas vērtībām arī no citiem ziņotājiem un aicina ikvienu meža apmeklētāju ziņot par atrastajām lielajām ligzdām un citiem atradumiem, sūtot ziņu uz e-pastu: putni@lvm.lv

Aizsargājamo putnu sugu un to dzīvotņu apsaimniekošanas plānošanā tiek ņemtas vērā sugu aizsardzības plānu rekomendācijas un jaunāko zinātnisko publikāciju atziņas:

- Mazo ērgļu dzīvotņu aizsardzības plānošanā gan rosinot mikroliegumu veidošanu, gan veidojot LVM teritorijas dzīvotņu aizsardzībai, gan plānojot papildus terminētos aprobežojumus meža infrastruktūras būvniecības procesa ietvaros, lai mazinātu ietekmi uz vidi, tiek ņemti vērā sugas aizsardzības plānā rekomendētie mežu tipi, vecumi, platības, kā arī ieteiktie meža darbību termiņa ierobežojumi;

- pamatojoties uz mežirbes sugas aizsardzības plānu, ir aktualizētas LVM vides aizsardzības prasības meža darbiem, lai sekmētu pameža joslu saglabāšanu kopšanas cirtēs un pārvietošanās koridoru veidošanai galvenajā cirtē;

- Ņemot vērā medņa aizsardzības plāna ieteikumus ir izstrādāta metodika un realizēts medņu monitorings, izstrādātas vadlīnijas un tiek veikta medņu riesta dzīvotņu apsaimniekošana;

- tiek realizēti melnā stārķa sugas aizsardzības plānā minētie pasākumi, tādi kā: monitorings, līdz šim nezināmo ligzdu apzināšana un dzīvotņu aizsardzības teritoriju veidošana, mākslīgo ligzdu pamatņu izveide u.c.;

- lai mazinātu plānoto darbību ietekmi uz vidi, nosakot papildus terminētos aprobežojumus meža infrastruktūras būvniecības procesa ietvaros, tiek izmantota informācija par pūču sugu aizsardzības plāna ietvaros noteiktajām pūču sugām prioritārajām teritorijām.

4.1.3. Atšķirīgi apsaimniekojamas un individuāli plānojamas teritorijas

Atbilstoši LVM darbības pamatprincipam par dabas un rekreācijas vērtību saglabāšanu, tiek veidotas atšķirīgi apsaimniekojamas un individuāli plānojamas teritorijas dabas un/vai rekreācijas vērtību koncentrācijas vietās.

LVM nosaka sekojošas atšķirīgi apsaimniekojamas un individuāli plānojamas teritorijas (14. tabula):

- Dabas vērtību koncentrācijas teritorijas (DVKT) - apsaimnieko ar mērķi saglabāt dabas daudzveidību;
- Medņu riesti - mednim nozīmīgas teritorijas, apsaimnieko ar mērķi nodrošināt medņu aizsardzību un mednim piemērotu dzīvotņu saglabāšanu;
- Individuāli plānojamas teritorijas - meža teritorija, kurā nepieciešama individuāla plānošana vietējai sabiedrībai nozīmīgu meža vērtību (ekosistēmas

pakalpojumu - g.k. regulējošo, atbalsta un kultūras) nodrošināšanai LVM stratēģijas un taktiskā plāna noteikto mērķu un uzdevumu ietvaros.

Meža apsaimniekošanas plānošanu atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās un individuāli plānojamās teritorijās veic kopējās meža apsaimniekošanas plānošanas ietvaros.

17.tabulā minētos nosacījumus ņem vērā, plānojot meža apsaimniekošanas darbību apjomu un izvietojumu atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās un individuāli plānojamās teritorijās.

Ievēro sezonālus un diennakts meža darbu izpildes termiņa ierobežojumus.

Teritorijām ar individuālu apsaimniekošanas plānošanu un dabas vērtību koncentrācijas teritorijām tiek sagatavots atsevišķs meža apsaimniekošanas plāna kopsavilkums (reģiona 3. pielikums).

Lai pilnveidotu meža apsaimniekošanas plānošanu un nodrošinātu dabas vērtību koncentrācijas teritoriju funkcionālu saistību (tas nozīmē, ka DVKT-ās un starp tām notiek organismu un gēnu plūsma), uzņēmumā norit darbs pie ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešanas meža apsaimniekošanas plānošanā, ir izstrādāta metodika dabas vērtību koncentrācijas teritoriju noteikšanai. Ņemot vērā, ka noslēgumam tuvojās Dabas aizsardzības pārvaldes realizētais projekts "Dabas skaitīšana", tad izmantojot aktuālo informāciju par ES nozīmes biotopu izplatību LVM valdījumā esošajā teritorijā, ir plānots aktualizēt informāciju par dabas vērtību koncentrācijas teritorijām, kā arī dabas vērtību izplatīšanās un atbalsta teritorijām, kas veido ainavu ekoloģisko tīklojumu.

14. tabula Atšķirīgi apsaimniekojamo un individuāli plānojamo teritoriju apjoms (Avots: LVM GEO, 2021)

Teritorijas veids	% no kopējās platības	Platība, tūkst. ha		% no meža platības	skaits, gab.
		kopā	mežs		
Dabas vērtību koncentrācijas teritorijas	14.4	233	163	11.7	320
Individuāli plānojamas teritorijas	2.0	33.6	31	2.2	84
Medņu riesti					
- Riesta vietas	0.6	10	9	0.6	398
- Riesta teritorijas	5.7	92	77	5.5	281

4.1.4. Mežaudžu dalījums atbilstoši apsaimniekošanas mērķim

Lai nodrošinātu LVM meža apsaimniekošanas mērķus un atbalstītu koksnes ieguves, meža atjaunošanas un kopšanas, dabas daudzveidības saglabāšanas, kā arī citu darbību plānošanu, katram meža zemes, purva un lauksaimniecībā izmantojamās zemes nogabalam tiek noteikts nogabala apsaimniekošanas mērķis. Mežaudžu apjomu sadalījums pa apsaimniekošanas mērķiem atspoguļots 15. tabulā.

Definēti sekojoši nogabalu apsaimniekošanas mērķi:

- Dabas aizsardzībai (1) – Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, neiejaucoties vai veicot biotehniskos pasākumus. Darbības plāno vides eksperts vai vides plānošanas speciālists, sagatavojot eksperta atzinumu vai atbilstošus norādījumus;

- Dabas aizsardzībai ar nebūtisku koksnes ieguvu (2) – Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ar nebūtisku koksnes vai citu produktu ieguvu. Šī mērķa audzēs var tikt plānoti tādi cirtes veidi un paņēmieni, kuri nodrošina sugai un/vai biotopam labvēlīgus apstākļus un ir atbilstoši LV normatīvo aktu prasībām. Nogabalos veic meža atjaunošanu un jaunaudžu kopšanu, ņemot vērā šo mērķi un/vai vides eksperta atzinumu;
- Koksnes ražošana ar papildus nosacījumiem vides aizsardzībai un rekreācijai (3) – Koksnes audzēšanai vai citu produktu ražošanai ar papildus nosacījumiem vides aizsardzībai un rekreācijai. Gan plānojot cirtes, gan meža atjaunošanu un jaunaudžu kopšanu, izvēlas tādus cirtes veidus un paņēmienus, lai mežaudze, papildus koksnes ražošanas uzdevumam, sasniegtu arī vides un/vai rekreācijas mērķus. Cirtei jāuzlabo vai, vismaz jā saglabā vietas rekreācijas, t.sk., ainaviskā un/vai ekoloģiskā vērtība. Meža atjaunošanā, piemēram, var tik dota priekšroka dabiskajai atjaunošanai vai atjaunošanai ar platlapju sugām;
- Koksnes ražošana (4) – Meža apsaimniekošanu plāno saskaņā ar vispārējiem LVM tiesību aktiem;
- Nenoteikts (5) – nenoteikts mērķis. Atsevišķos gadījumos, ja pamatojoties uz rīcībā esošo informāciju, nogabalam (mežaudzei) apsaimniekošanas mērķi nevar noteikt vai citu neskaidru iemeslu dēļ, tam tiek norādīts nenoteikts mērķis. Šīs audzes tiek apsekotas dabā.

15. tabula *Mežaudžu dalījums atbilstoši apsaimniekošanas mērķim (Avots: LVM GEO, 2020)*

Reģions	Apsaimniekošanas mērķis										Kopā
	1		2		3		4		5		
	Tūkst.ha	%	Tūkst.ha	%	Tūkst.ha	%	Tūkst.ha	%	Tūkst.ha	%	Tūkst.ha
AV	19.5	11.1	11.8	6.7	33	18.7	110.4	62.5	1.8	1	176.6
DK	16	7.3	18.1	8.3	22.1	10.1	159.4	72.9	2.9	1.3	218.6
DL	10.4	7.1	16.7	11.3	24.4	16.6	91.7	62.1	4.3	2.9	147.5
RV	12.1	7.4	16.4	10	17.8	10.9	106.6	65.2	10.6	6.5	163.6
VD	10.2	6.1	13.1	7.9	14.2	8.5	125.3	75.6	2.9	1.8	165.7
ZEM	9.3	6.7	11.9	8.7	26.5	19.3	86.5	63	3	2.2	137.2
ZK	16.6	7.8	28.3	13.2	34.6	16.1	132.2	61.6	2.9	1.3	214.5
ZL	21	12.9	14.7	9.1	28.5	17.6	92.5	57	5.4	3.4	162.3
LVM	115.1	8.3	131.1	9.5	201.2	14.5	904.6	65.3	33.8	2.4	1385.9

4.1.5. Augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas nosacījumi

Atbilstoši FSC® meža apsaimniekošanas standartu nosacījumiem, LVM uztur informāciju par augstvērtīgiem mežiem. Saskaņā ar Nacionālā FSC meža apsaimniekošanas standarta Latvijai projektu (FSC-STD-LVA V1-0 D2-5 EN 20.09.2013.) par augstvērtīgām tiek uzskatītas sekojošas mežu teritorijas (augstvērtīgo mežu platības 2. pielikumā un reģiona 5. pielikumā):

- HCV1 - Bioloģiski vērtīgu mežaudžu koncentrācijas vietas – 100 ha un lielākas vienlaidus teritorijas (arī lielu masīvu iekšienē);

- HCV2 - Par 1000 ha lielākas meža teritorijas, kur 2 vai vairāk dabisko ūdensteču kopējais garums ir lielāks par 1 km uz 100 ha meža zemes;
- HCV3 - Primārie meži upju meandros;
- HCV4 - Meža teritorijas, kas nozīmīgas vides pamatfunkciju nodrošināšanai (meži Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā; upju un ezeru aizsargjoslās; aizsargjoslās ap purviem);
- HCV5, HCV6 - Meža teritorijas, kuras konsultāciju rezultātā ar vietējo pašvaldību ir atzītas par vietējai sabiedrībai nozīmīgām un tās iekļautas plānošanas dokumentos.

Augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas nosacījumi 16. tabulā.

16. tabula **Augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas nosacījumi**

Augstvērtīgo mežu veids	Apsaimniekošanas nosacījumi
HCV1, HCV2	Lapu koku* DVKT un individuāli plānojamās teritorijās saglabā vismaz 20%, skuju koku** – 30% audžu, kuras vecākas par 70 gadiem. Atjaunošanas cirtes (AC) plāno neregulāras formas ar platību līdz 5 ha, attālums starp atjaunošanas cirtes malām un/vai saglabājamiem dabiska meža struktūras elementiem - ekoloģisko koku grupām, nepārsniedz 100m. AC neplāno tuvāk par 100 m no izcirtuma vai mežaudzes, kuras augstums mazāks par 6 m, ja tās platība pārsniedz 5 ha. Īpaši aizsargājamās biotopos un/vai īpaši aizsargājamo sugu atradnēs plāno: koku ciršanu (ja tā nepieciešama dzīvotņu kvalitātes uzlabošanai, saskaņā ar eksperta atzinumu), biotehniskos pasākumus (īpaši aizsargājamo biotopu, kā arī retu un īpaši aizsargājamo dzīvotņu uzturēšanai un atjaunošanai, saskaņā ar eksperta atzinumu). Meža ceļu un MMS uzturēšanu un būvniecību plāno un veic saskaņā ar ietekmes uz vidi vērtējumu. Bojātu koku un kopšanas cirtes pieļaušanas, ja tās neatbilst aizsargājama biotopa kritērijiem vai saskaņā ar individuālo apsaimniekošanas plānu. Var tikt noteikti papildus nosacījumi dabas vai rekreācijas vērtību saglabāšanai. AC kopējā platība nav lielāka par 5% no kopējās audžu platības 5 gadu periodā. Putnu vairošanās sezonas laikā neveic mežizstrādi, jaunaudžu kopšanu, augsnes gatavošanu, izņemot svaigi bojāto un laužto koku ciršanu.
HCV3	Apsaimniekošana veids - neiejaukšanās
HCV4	Apsaimniekošanu nosaka normatīvie akti: Aizsargjoslu likums, MK not. nr 935. Noteikumi par koku ciršanu mežā
HCV5, HCV6	Lapu koku* DVKT un individuāli plānojamās teritorijās saglabā vismaz 20%, skuju koku** – 30% audžu, kuras vecākas par 70 gadiem. Atjaunošanas cirtes (AC) plāno neregulāras formas ar platību līdz 5 ha, attālums starp atjaunošanas cirtes malām un/vai saglabājamiem dabiska meža struktūras elementiem - ekoloģisko koku grupām, nepārsniedz 100m. AC neplāno tuvāk par 100 m no izcirtuma vai mežaudzes, kuras augstums mazāks par 6 m, ja tās platība pārsniedz 5 ha. Īpaši aizsargājamās biotopos un/vai īpaši aizsargājamo sugu atradnēs plāno: koku ciršanu (ja tā nepieciešama dzīvotņu kvalitātes uzlabošanai, saskaņā ar eksperta atzinumu), biotehniskos pasākumus (īpaši aizsargājamo biotopu, kā arī retu un īpaši aizsargājamo dzīvotņu uzturēšanai un atjaunošanai, saskaņā ar eksperta atzinumu). Meža ceļu un MMS uzturēšanu un būvniecību plāno un veic saskaņā ar ietekmes uz vidi vērtējumu. Bojātu koku un kopšanas cirtes pieļaušanas, ja tās neatbilst aizsargājama biotopa kritērijiem vai saskaņā ar individuālo apsaimniekošanas plānu. Var tikt noteikti papildus nosacījumi dabas vai rekreācijas vērtību saglabāšanai. Meža darbus veic laikā, kad teritorijā apmeklētāju skaits ir vismazākais, dabiskās brauktuves un takas neizmanto koksnes pievešanai (var šķērsot tās). Apsaimniekošanas nosacījumus var precizēt, konsultējoties ar vietējo pašvaldību.
* lapu koku audzes aizņem 40% un vairāk no kopējās DVKT vai individuāli plānojamas teritorijas platības	
** skuju koku audzes aizņem 60% un vairāk no kopējās DVKT vai individuāli plānojamas teritorijas platības	

4.1.6. Kultūrvēsturiskā mantojuma objektu un tūrisma vietu apsaimniekošana

LVM valdījumā esošajos mežos ir 230 valsts un vietējas nozīmes aizsargājami kultūrvēstures pieminekļi, tie tiek apzināti, lai plānotu un veiktu tādu saimniecisko darbību, kas nodrošina to saglabāšanu. Pamatojoties uz likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, saimnieciskās darbības valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijās un to aizsardzības zonās tiek saskaņotas Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē (Pārvalde), bet, plānojot mežizstrādes darbus, ņem vērā kultūras pieminekļu aizsardzības prasības. Lai nodrošinātu arheoloģisko pieminekļu vērtību saglabāšanu, to teritorijās un teritoriju tiešā tuvumā netiek veikti zemes reljefa pārveidojumi, kā arī zemes virskārtu ietekmējošas tehnikas izmantošana. Konstatējot jaunas kultūrvēsturiskās liecības mežsaimnieciskās darbības laikā, darbi tiek pārtraukti un par atradumiem ziņots Pārvaldei. Tiek izvērtēti papildus pasākumi lai novērstu postījumus mežu teritorijās esošajiem arheoloģiskajiem pieminekļiem, ko izraisa nelikumīgas darbības.

LVM ir izveidotas labiekārtotas tūrisma vietas teritorijās, kuras sabiedrība labprāt izmanto rekreācijai, vietas ar unikāliem dabas, kultūras un vēstures objektiem. Šajās teritorijās regulāri tiek uzturēta rekreācijas infrastruktūra, piemēram, nojumes, kāpnes, skatu torņi un skatu laukumi, soli, galdi, ugunsкура vietas u.c.. Tūrisma vietu saraksts ir iekļauts katra LVM reģiona meža apsaimniekošanas plāna 7. pielikumā, bet kopējais saraksts par visām LVM izveidotajām tūrisma vietām attēlots MAP publiskās daļas 4. pielikumā.

Saskaņā ar Tūrisma vietu Latvijas valsts mežos izveidošanas un apsaimniekošanas plānošanas vadlīniju kritērijiem, tūrisma vietas tiek noteiktas un apsaimniekotas atbilstoši to apmeklētībai un nozīmīgumam. Ir definētas vienotas prasības šo vietu plānošanā un apsaimniekošanā ar mērķi attīstīt aktīvas atpūtas iespējas mežos, popularizēt aktīvu dzīvesveidu, veidot sabiedrības saudzīgu attieksmi pret meža vidi, saglabāt dabas daudzveidību.

4.1.7. ES nozīmes biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšana un ainavu ekoloģiskās plānošanas nosacījumi

Eiropas Savienības (ES) nozīmes biotopus, saskaņā ar Eiropas Padomes DIREKTĪVU 92/43/EEK (1992. GADA 21. MAIJS) PAR DABISKO DZĪVOTŅU, SAVVAĻAS FAUNAS UN FLORAS AIZSARDZĪBU (DZĪVOTŅU DIREKTĪVA) aizsargā caur sauszemes *Natura2000* tīklu, attiecīgajos bioģeogrāfiskajos reģionos un ES kopumā. Atbilstoši šai pieejai, ES nozīmes biotopu pamata aizsardzību Latvijā nodrošina īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas *Natura2000* tīklā, un papildus tam arī mikroliegumi. Ideālā gadījumā ES nozīmes biotopu aizsardzību valsts mērogā nodrošina *Natura2000* teritorijās iekļautie ES nozīmes biotopi un ES nozīmes sugas. Realitātē Latvijā, ES nozīmes biotopi būtiskā apjomā konstatēti arī ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Jāņem vērā, ka Latvijā, saskaņā ar spēkā esošiem normatīviem aktiem un pieejamiem Tiesas spriedumiem, par īpaši aizsargājamu nav uzskatāms katrs ES nozīmes meža vai purva biotopa poligons, normatīvajos aktos ir definēti īpaši aizsargājamo mežu, krūmāju un purvu biotopus raksturojošās pazīmes.

ES nozīmes biotopu apzināšanu LVM valdījumā esošajā teritorijā meža apsaimniekošanas darbu plānošanas un to ietekmes uz vidi vērtēšanas ietvaros veic LVM darbinieki - sertificēti dabas eksperti, g.k. jomā – meži, virsāji un purvi, nosakot ES nozīmes biotopus un to kvalitāti pēc valstī apstiprinātas metodikas. Kopš 2017.gada, izmantojot Kohēzijas fonda finansējumu, Dabas aizsardzības pārvalde organizē ES nozīmes biotopu kartēšanu visā valstī.

Lai nodrošinātu ES Dzīvotņu Direktīvas īstenošanu, un zinot, ka esošais *Natura2000* sauszemes tīkls nav uzskatāms par pilnībā mērķus sasniedzošu, par ko liecina reālie ES nozīmes biotopu kartējuma dati, LVM izstrādāta pieeja lai:

- aizsargātu nozīmīgākos (*reti* sastopamos, labas un izcilas kvalitātes - biežāk sastopamos) ES nozīmes biotopu veidus ārpus *Natura2000* vietām ;
- izvairītos no iespējamās polarizācijas, kad aizsardzība tiek koncentrēta tikai ĪADT un mikroliegumos, tādējādi zaudējot savstarpēju sasaisti starp ES nozīmes dzīvotnēm.

LVM attīstības projekta "Ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešana meža apsaimniekošanas plānošanā" ietvaros strādā pie risinājuma, kas nodrošinātu ekoloģisko savienojamību dabas vērtību koncentrācijas teritorijās un starp tām, piemērojot ainavekoloģisko pieeju. Projekta ietvaros ir sagatavots ainavu līmeņa ekoloģiskais tīklojums, identificējot ne tikai dabas vērtību koncentrācijas teritorijas, bet arī ekoloģiskos koridorus jeb izplatīšanās teritorijas un atbalsta teritorijas. Ainavu ekoloģiskajā tīklojumā ietvertā platība (<https://gis2.lvm.lv/map/>).

Lai pēc valstī patreiz spēkā esošās metodikas noteiktajiem, pārbaudītajiem (vecie biotopu kartējumi, pDMB, DMB, "Dabas skaitīšanas" projekta plaša mēroga kartējumi u.c.) un reģistrētajiem ES nozīmes mežu biotopiem ārpus ĪADT un mikroliegumiem tiktu nodrošināts labvēlīgs aizsardzības stāvoklis, ir izstrādāti un tiek ievēroti LVM iekšējie normatīvi, kas nosaka:

- biežāk sastopamo ES nozīmes meža biotopu veidu poligoni, kas atbilst labas un izcilas biotopu kvalitātes kritērijiem, tiek iekļauti LVM noteiktās dabas aizsardzības platībās, piešķirot 1.apsaimniekošanas mērķi;
- valstī *reti* sastopamie ES nozīmes meža un purva biotopi (9160, 9180*, 91F0, 7160, 7210*, 7220*, 7230) neatkarīgi no to kvalitātes visā LVM teritorijā arī tiek iekļauti dabas aizsardzības platībās; [*šie biotopi kā reti ir klasificēti tāpēc, ka tos veidojošās pamata struktūras – ģeoloģiskās formas, gruntsūdeņu izplūdes vietas, izplūstošo gruntsūdeņu ķīmiskais sastāvs, valstī retas augu sabiedrības, primāri veidojušies meža biotopi - pamatoti ir maz, neveido tipisko situāciju valstī*];
- dabas aizsardzības mērķis, neatkarīgi no ES nozīmes biotopu kvalitātes un biotopa veida sastopamības, tiek piešķirts ES nozīmes biotopiem, kas atrodas dabas vērtību koncentrācijas teritorijās;
- dabas aizsardzības mērķis, neatkarīgi no ES nozīmes biotopu kvalitātes un biotopa veida sastopamības, tiek piešķirts arī tiem ES nozīmes biotopiem, kas atrodas *Natura2000* teritorijās, kas, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, ir izveidotas lai nodrošinātu biotopu labvēlīgu aizsardzības stāvokli, bet kur LV spēkā esošie normatīvie akti nenosaka būtiskus mežsaimnieciskās darbības aprobežojumus;
- dabas aizsardzības mērķis (2.mērķis) saimnieciskajos mežos tiek noteikts nogabaliem - ES nozīmes meža biotopiem (neatkarīgi no biotopa poligona kvalitātes), kas pēc to novietojuma ainavā ir ekoloģiski nozīmīgi, veicinot ekoloģisko saistību starp mežaudzēm, kas atzītas par ES nozīmes biotopiem un citām bioloģiski vērtīgām mežaudzēm;
- plānojot meža apsaimniekošanu, t.sk. koksnes ieguves apjoma izvietojumu meža masīvu līmenī, LVM nodrošina, lai skuju koku mežu masīvos [*skuju koku audzes vairāk par 60% no kopējās mežaudžu platības*] audžu, kas vecākas par 70 gadiem, īpatsvars būtu vismaz 30% no kopējās mežaudžu platības, bet lapu koku meža masīvos [*lapu koku audzes vairāk par 40% no kopējās mežaudžu platības meža masīvā*] 20% un vairāk no kopējās meža masīva platības, kas veicina bioloģiski vērtīgo mežaudžu ekoloģisko saistību un bioloģiski vērtīgu mežaudžu klātbūtni ainavā ilgtermiņā. [*LVM teritorijas ekoloģiskais dalījums meža masīvos noteikts, pamatojoties uz 16*

ainavzemēm (pēc K. Ramana, 1994). Balstoties uz šo dalījumu, kā arī dabiskajām robežām, katrā LVM reģionā ir noteikti 8-12 meža masīvi (10-30 000 ha platībā).]

4.2. Koksnes ieguves apjoma pamatojums un nosacījumi apjoma izvietojumam

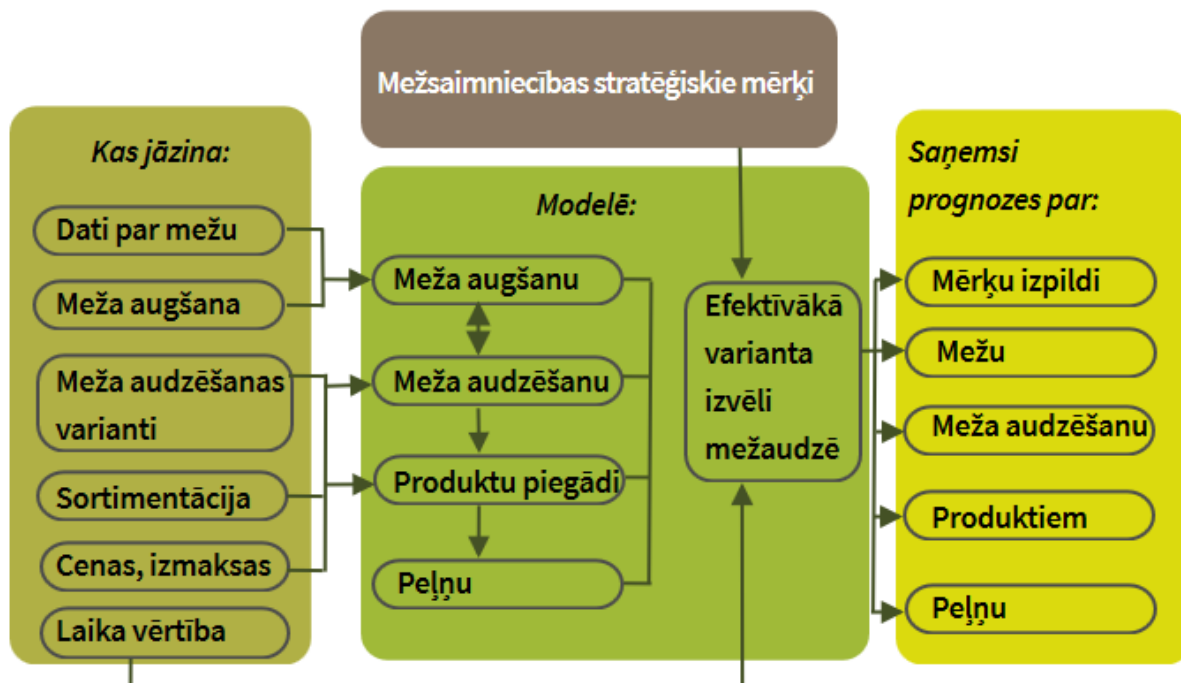
LVM meža apsaimniekošanas plānošana noris 3 līmeņos: ilgtermiņa, telpiskajā un operacionālajā. Stratēģiskajā līmenī plāno stratēģiskos mērķus, piemēram, nozīmīgāko koksnes produktu piegādes apjomu tautsaimniecībai. Taktiskajā līmenī nosaka apjomus un izvieto tos telpiski, piemēram, ceļu būve un MMS pārbūve/ atjaunošana, koksnes ieguves apjomi. Operacionālajā līmenī plāno darbības, piemēram, augsnes sagatavošanu, stādīšanu un konkrētas cirsmas izvietojumu. Jo ilgāka termiņa plānošana, jo lielāka nenoteiktība un vispārīgāks plānošanas rezultāts. Viens no būtiskākajiem nenoteiktības faktoriem ir VMD aprēķinātais un MK apstiprinātais koku ciršanas maksimāli pieļaujamais apjoms. Tas tiek noteikts tikai piecu gadu periodam, līdz ar to rada nozīmīgu nenoteiktību ilgtermiņa un taktiskajā plānošanā.

Visi plānošanas līmeņi savā starpā ir cieši saistīti, katrs no tiem aprakstīts nākamajās trīs nodaļās.

4.2.1. LVM ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plānošana

Ilgtermiņa plānošanas ietvaros plāno meža apsaimniekošanas darbības efektīvai resursu izmantošanai, lai sasniegtu izvirzītos mežsaimniecības stratēģiskos mērķus. Tā ietver arī vadlīniju formulēšanu zemākiem plānošanas līmeņiem un plānoto darbību ietekmes uz meža resursiem apkopošanu.

Meža audzēšanas darbību plānošanas pamatā ir modelēšana. Tās ietvaros, izmantojot ieejas datus par mežu, meža augšanu, meža audzēšanas variantiem, kokmateriālu sortimentāciju, cenām un izmaksām, kā arī laika vērtību, modelē dažādus meža apsaimniekošanas scenārijus, no kuriem izvēlas vispiemērotāko stratēģisko mērķu sasniegšanai (16. attēls).

16. attēls LVM meža audzēšanas stratēģiskās plānošanas modelis

4.2.2. Telpiskā plānošana

Taktiskās plānošanas periods ir 5 gadi un tās ietvaros sadala koksnes ieguves apjomus plānošanas vienībās (turpmāk tekstā PLV), plāno ceļu būvniecību un uzturēšanu, MMS pārbūvi/atjaunošanu un piekļuves plānošanu kvartāliem ar apgrūtinātu piekļuvi. Plānošanas vienība ir teritorija meža apsaimniekošanas darbu apjomu izvietošanai, ar nolūku optimizēt meža apsaimniekošanas darbu (atjaunošanas un krājas kopšanas cirtes, augšnes gatavošanas, meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas u.c. darbu) izmaksas. Meža apsaimniekošanas darbu izvietošana plānošanas vienībās ļauj efektīvāk izvietot ceļu būvniecības investīcijas, plānot meža apsaimniekošanu teritorijās, kuras nozīmīgas vides un sociālo funkciju realizācijai, kā arī samazināt CO₂ izmešu apjomu. Optimālā PLV platība ir 2500-3000 ha.

Arī taktiskās plānošanas posms sākas ar modelēšanu. Izmantojot vienu no ilgtermiņa modelēšanas rezultātiem – potenciāli cērtamo nogabalu izvietojumu un citus modeļa ievades datus – tiek modelēts sākotnējais atjaunošanas cirtes cirsmu izvietojums PLV un atjaunošanas cirtes gadi katrai PLV nākamajiem 10 gadiem. Modelēšanas rezultātā plānošanas vienībās tiek izvietots koksnes ieguves apjoms pa sugām ar telpiski izvietotām atjaunošanas cirtes cismām. Taktiskajā plānošanā izmantojot ilgtermiņa modeļa rezultātu tiek nodrošināta cirsmu izvietošana ekonomiski izdevīgākajās vietās ilgtermiņā. Telpisko izvietojumu kā palīgmateriālu izmanto plānotāji, izvietojot cirsmas dabā.

Modelēšanā iegūto PLV izvietojumu pa gadiem ņem vērā, plānojot meža autoceļu būvi un uzturēšanu, kā arī meža meliorācijas sistēmu pārbūvi un atjaunošanu. Ceļš jānodod ekspluatācijā gadu pirms teritorijā notiek mežizstrāde, savukārt MMS pārbūve un atjaunošana jārealizē gadu pirms ceļu būves uzsākšanas attiecīgajā teritorijā vai vienlaicīgi ar ceļu būvniecību.

4.2.3. Cirsmu sagatavošanas kritēriji un prioritātes operacionālajā plānošanā

Mežā cirsmas izvieto cirsmu plānotāji kā atbalsta rīku izmantojot taktiskās plānošanas modeļa rezultātu – potenciālo cirsmojumu.

Plānojot atjaunošanas cirtes (turpmāk tekstā - AC) cirsmas, ņem vērā sekojošus cirsmu sagatavošanas kritērijus:

- PLV piešķirtais AC gads;
- Mežaudzes apsaimniekošanas mērķis (3.,4.), AC izlases cirtei arī 2.mērķis;
- Minimālais AC vecums;
- Minimālais AC caurmērs;
- Mežaudze ir neproduktīva.

Plānojot krājas kopšanas cirtes (turpmāk tekstā KKC), ņem vērā šādus cirsmu sagatavošanas kritērijus:

- PLV piešķirtais AC gads;
- Mežaudzes apsaimniekošanas mērķis (2.,3.,4.);
- Atbilstība KKC kritērijiem (suga un vecums, u.c.).

Plānojot bojātu koku cirsmas, ņem vērā sekojošo:

- Meža kaitēkļu vai slimību izplatīšanās riskus.

Cirsmu izvietojums dabā tiek veikts, ievērojot labu mežsaimniecības praksi un ņemot vērā vides un sociālos aspektus. Tiek noteiktas prasības vides vērtību un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai cismā. Potenciālajai atjaunošanas cirsmāi (dabā), sasniedzot noteiktu vecumu, plānotājs ar anketas palīdzību novērtē meža nogabala bioloģisko vērtību. Vērtējumā noteiktie punkti norāda, vai nogabalā ir veidojama cirsmā, tā jāapseko vides ekspertam vai nogabala apsaimniekošanas mērķis jāmaina uz dabas aizsardzību.

Cirsmu plānošana tiek veikta saskaņā ar mežaudžu apsaimniekošanas mērķiem (publiski pieejami LVM interaktīvajā kartē), ievērojot meža apsaimniekošanas plāna nosacījumus t.sk. informējot vienlaidus atjaunošanas cirsmu tiešā tuvumā (200 m attālumā) esošo māju iedzīvotājus. Sabiedrības līdzdalība meža apsaimniekošanā tiek nodrošināta veicot meža apsaimniekošanas plāna izstrādi, kā arī sazinoties gan rakstiski, gan telefoniski.

4.3. Meža infrastruktūras attīstības plānošana

4.3.1. Meža ceļu tīkla attīstības plānošana

LVM meža ceļi (MC) tiek lietoti meža ugunsdrošības nodrošināšanai, koksnes un zemes dzīļu produktu piegādēm klientiem, mežkopības un citu darbu plānošanai, veikšanai, uzraudzībai, tūrismam, rekreācijai, kā arī citām ar meža apsaimniekošanu vai lietošanu saistītām vajadzībām. Lielākajā LVM MC tīkla daļā jānodrošina nepārtrauktas koksnes produktu piegādes cauru gadu (izņemot 2 nedēļas pavasara šķīdoni) ar autotransportu, kura slodze uz asi 10 t vai arī atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumos (CSN) noteiktajiem masas ierobežojumiem. MC īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (kur to pieļauj normatīvie akti), kuri galvenokārt paredzēti meža ugunsdrošībai, jānodrošina pieejamība 8 mēneši gadā.

Attīstot meža ceļu tīklu:

mazina ugunsgrēku izraisītu zaudējumu risku, nodrošinot, ka meža nogabali (t.sk. ĪADT) atrodas ne tālāk par 800 m no ugunsdzēsēšanai izmantojama LVM, pašvaldības vai valsts ceļa.

mazina mežizstrādes, un citas meža apsaimniekošanas izmaksas, samazinot koksnes ražošanas (audzēšanas) nogabalu attālumu līdz ceļam,

uzlabo koksnes produktu pieejamību krautuvēs tiecoties sasniegt vismaz 50 nedēļas gadā (īpatsvars), vērtējot visā piegādes maršrutā,

nodrošina piekļuvi derīgo izrakteņu ieguves vietām

Plānojot LVM MC tīkla attīstību, papildus uzmanība tiek pievērsta ceļiem, kas savieno apdzīvotu vietu ar valsts nozīmes vai pašvaldības autoceļu, kuru izmanto iedzīvotāji ikdienas vajadzībām.

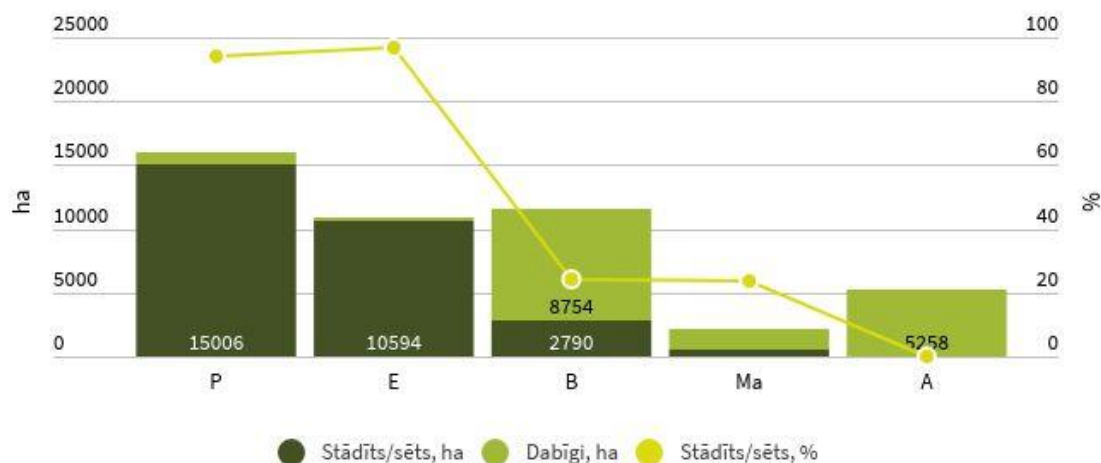
4.3.2. Meža meliorācijas sistēmu atjaunošanas un pārbūves plānošana

MMS atjaunošanas un pārbūves pamatojams ir balstīts uz to, ka meliorācijas ietekmē palielinās koksnes ikgadējais pieaugums (egļu mežos aptuveni 4 reizes, priežu mežos- 3, bērzu mežos- 2, melnalkšņu mežos- 1.5 reizes). Laika gaitā meliorācijas grāvji pakāpeniski aizsērē un pakāpeniski pārstāj funkcionēt, līdz ar to samazinās koksnes ikgadējais papildus pieaugums. Pēc MMS atjaunošanas/ pārbūves koksnes papildus pieaugums atgriežas sākotnējā koksnes papildus pieauguma līmenī. MMS ekspluatācijas un uzturēšanas nosacījumus nosaka normatīvie akti, t.sk. Meliorācijas likuma 3. pants nosaka, ka zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam ir pienākums ekspluatēt un uzturēt meliorācijas sistēmu atbilstoši attiecīgu normatīvo aktu prasībām.

4.4. Nosacījumi darbības vietu izvēlei

4.4.1. Meža atjaunošanas un kopšanas apjoma pamatojums

Izcirtumi un iznīkušās mežaudzes tiek atjaunoti atbilstoši 02.05.2012 MK noteikumos Nr.308 "Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi" noteiktajiem termiņiem. Meža atjaunošanas ikgadējie apjomi ir tieši saistīti ar pēdējo trīs gadu nocirsto atjaunošanas ciršu platību un bojā aizgājušo audžu vidējo platību gadā. Meža atjaunošanas veida un sugas izvēle tiek veikta jau cirtes ielānošanas brīdī. Pēc koksnes ieguves meža atjaunošana tiek nodrošināta 2-5 gadu, dažos gadījumos - 10 gadu laikā, atkarībā no meža tipa un dabiskajai atjaunošanai labvēlīgiem apstākļiem.

Suga	Stādīts/sēts, ha	Dabīgi, ha	Stādīts/sēts, %
Priede	15006	955	94.0%
Egle	10594	334	96.9%
Bērzs	2790	8754	24.2%
Melnalkšnis	496	1596	23.7%
Apse	2	5258	0.0%

17. attēls 2018. – 2020. gados atjaunotas platības dabīgi, stādīts/sēts (ha) un stādīto/sēto platību īpatsvars (%) dalījumā pa sugām

Meža atjaunošana stādot vai sējot, pārsvarā tiek veikta skuju koku audzēm, savukārt lapu koku audzes, vairumā gadījumu, tiek atjaunotas dabīgi. No 2018. – 2020. gadam, atjaunoto priežu audžu īpatsvars stādot vai sējot ir 94%, eglei – 97%. Bērza un melnalkšņa stādīto platību īpatsvars ir attiecīgi 24% un 24%.

Nosakot ikgadējos jaunaudžu kopšanas ciršu apjomus nākošajam 5 gadu periodam, tajos iekļauj 3.,4. grupas apsaimniekošanas mērķa mežaudzes, kuras atbilst sekojošiem kritērijiem:

- Priežu, egļu audzes 4-20 gadi;
- Bērzu, melnalkšņu, apšu, baltalkšņu audzes 4-15 gadi.

4.4.2. Jaunaudžu kopšana

Jaunaudžu kopšana ir nekomerciāls kopšanas veids mežaudzēs tās nākotnes vērtības palielināšanai, kā arī viens no lielākajiem izdevumu posteņiem meža apsaimniekošanā.

Jaunaudžu kopšanu veic ar mērķi, lai:

- izveidotu augšanas apstākļiem piemērotu sugu sastāvu;
- uzlabotu mērķa sugas (kvalitatīvāko un vērtīgāko) koku augšanas apstākļus;
- samazinātu nākotnes mežizstrādes izmaksas;
- samazinātu sniega un vēja bojājumu riskus;
- saglabātu un veidotu vides vērtības, piemēram: sugu daudzveidību, vizuālo kvalitāti, kultūrvēsturisko mantojumu.

Lēmumu par jaunaudžu kopšanu izpildes laiku pieņem balstoties uz datu bāzes datiem un mežaudžu apsekošanu dabā. Apsekošanas laikā tiek pieņemts lēmums par nepieciešamo darbību (piemēram, aizsardzības pasākumiem, augošu koku atzarošanu u.c.) un to īstenošanas gadu.

Organizējot jaunaudžu kopšanas izpildi, tiek ievēroti 18.12.2012. MK noteikumi Nr.936 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" un Vides aizsardzības prasības meža darbos (<http://www.lvm.lv/biznesa-partneriem/iepirkumi/liguma-pielikumi/contractadd/19?start=20>), kas nosaka, ka sastāva kopšanas cirtes nedrīkst izpildīt laikā no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam priežu un lapu koku audzēs līdz 10 gadu vecumam un līdz 20 gadiem vecās egļu audzēs. Jaunaudžu kopšanas cirtēs jā saglabā mežābeles, kadiķi, blīgzņas, ja tās netraucē pamata sugas augšanai, it sevišķi gar kopjamā nogabala malām, ja tas robežojas ar nemeža zemēm.

Lai jaunaudzēs samazinātu briežveidīgo bojājumu (skatīt arī 4.5.3.) risku, arī jaunaudžu kopšanā tiek ievēroti dažādi nosacījumi, piemēram, saglabājam pameža koku un krūmu sugas līdz 2 m augstumam, kas netraucē mērķa sugas koku augšanai, priežu jaunaudzēs saglabājam bojātos kokus, kas netraucē mērķa koku augšanai un priedei retināšanu veicam, kad audze sasniegusi vismaz 5m augstumu, kā arī izmēģinājuma nolūkos priežu jaunaudzēs, nabadzīgos tipos atstājam augstākus bērza celmus ar domu, ka tie saceros un jaunie dzinumi būs meža dzīvniekam.

4.4.3.Meža atjaunošana

Mežs tiek atjaunots gan dabiski, gan sējot vai stādot, lēmumu par meža atjaunošanas veidu un sugu pieņem vienlaicīgi ar atjaunošanas cirtes cirsmu plāna sagatavošanu. Veicot atjaunojamās sugas izvēli, jānodrošina esošā priedes, egles, bērza, cieto lapu koku un melnalkšņa mežaudžu aizņemto platību proporcija katrā reģionā.

Meža atjaunošanu sējot vai stādot pielieto, ja dabiskā atjaunošana nenodrošina LVM normatīviem atbilstošas mežaudzes izveidošanu:

- mežu sējot vai stādot atjauno iepriekš sagatavotā augsnē,
- mežu sējot vai stādot atjauno izmantojot vietējās izcelsmes, selekcionētu un ģenētiski nemodificētu kokaugu reproduktīvo materiālu;
- mežs uz oligotrofām augsnēm atjaunojams ar priedi;
- ja nocērtamās un apkārtējo mežaudzes koku kvalitāte ir zema (līkumainība, resni zari, padēli utt.), izvēlas meža atjaunošanu sējot vai stādot;

Meža stādīšanas un sēšanas darbu izpildes tehnoloģiju nosaka LVM kvalitātes prasības meža atjaunošanas darbu izpildei.

Meža dabisko atjaunošanos plāno pārējos gadījumos.

4.4.4.Agrotehniskajai kopšanai

Agrotehniskā kopšana ir stādījumu, sējumu un dabiski atjaunojušos platību kopšana ar galveno mērķi novērst lakstaugu, puskrūmu, krūmu un mīksto lapu koku atvašu konkurenci ap mērķa sugas kokiem.

Agrotehnisko kopšanu parasti sāk stādīšanas gadā, ja aizzēlums sāk apdraudēt stādīto, sēto vai dabiski ieaugušo kociņu augšanu, un turpina vairākus gadus, līdz jaunie koki pāraug aizzēlumu. Vienu stādītu platību vairāku gadu garumā kopj 2-3 reizes.

4.4.5. Plantāciju mežaudžu ieaudzēšanai

Ar mežu neapklāto zemju izvērtēšana plantāciju ieaudzēšanai tiek veikta, ņemot vērā sabiedrības sociālās, ekonomiskās un ekoloģiskās intereses. Plantāciju mežaudzes ierīkošana netiek veikta: trešajām personām iznomātās vai iznomājamās lauksaimniecības zemēs, kā arī lauku apvidos ap trešajām personām piederošo namīpašumu atstāj neapmežotu vismaz 0,6 ha lauksaimniecības zemi, rekreācijas teritorijās, ap kultūrvēsturiskajiem vai savdabīgiem dabas objektiem, ar mežu neapklātās zemēs, kuru vienlaidus platība ir zem 0,7 ha, mazauglīgās augsnēs, meža dzīvnieku piebarošanai izmantojamajās platībās, bioloģiski vērtīgajos zālajos, ĪADT, palieņu pļavās, ūdens tilpņu/teču aizsargjoslās.

Plantāciju mežaudžu ieaudzēšanu plāno saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu, platībās virs 0.7 ha, platībās ar funkcionējošu meliorācijas sistēmu pielietojot ainavu vizuālās plānošanas principus. Ieaudzējamo sugu, atkarībā no apstākļiem dabā plāno mežkopis. Tās prioritātes secībā ir: Bērzs, Egle, Alksnis, Priede, Hibrīdā apse.

Dabīgā ieaudzēšana plānojama vietās, kur dabiskā ceļā var nodrošināt kvalitatīvu piemērotākās sugas ieaudzēšanu.

4.5. Nosacījumi meža aizsardzībā

4.5.1. Meža bojājumi

Mežaudzes var bojāt gan klimatiskie apstākļi, piemēram, vējš, ūdens, sausums, gan kaitēkļi, gan cilvēki, izraisot ugunsgrēkus, gan arī dzīvnieki. LVM apsaimniekotajās teritorijās lielākais bojājumu izraisītājs ir briežveidīgie dzīvnieki. Vislielākajam riskam ir pakļautas jaunaudzes, jo aļņi, staltbrieži un stirnas barojoties apkož jauno koku galotnes un sānzarus, plēš koku mizu. Bojātie koki nīkuļo vai aiziet bojā, var attīstīties kropli īpatņi, kas vēlāk neveido kvalitatīvu stumbru. Kā jau 1.10 nodaļā minēts, briežveidīgo skaits pieaug, un līdz ar to ievērojami pieaug meža bojājumu apjoms. Meža bojājumu statistika atrodama LVM vides pārskatā (<https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/vides-parskats>).

4.5.2. Uguns apsardzībai

Ugunsdrošības jautājumus LV regulē 2002. gada 13. novembrī pieņemtais "Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums". Atbilstoši šī likuma 4.pantam LV ir četru veidu ugunsdrošības dienesti: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, iestāžu ugunsdrošības dienesti, brīvprātīgie ugunsdrošības formējumi un pašvaldību ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienesti. Reģionu darbinieku pienākumus meža ugunsdrošībā un ugunsdzēsībā nosaka LVM iekšējie normatīvie akti.

LVM reģionu un VMD virsmežniecību pienākumus, atbildības meža ugunsdrošībā un ugunsdzēsībā reglamentē savstarpējā vienošanās. Atbilstoši tai un ievērojot likumu "Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums", 19.04.2016. MK noteikumi Nr.238 "Ugunsdrošības noteikumi", LVM veic ugunsdrošības profilaktiskos pasākumus apsaimniekošanā nodotajos mežos.

Profilaktiskie pasākumi:

- mineralizēto joslu ierīkošana un uzturēšana;
- meža ceļu un stigu uzturēšana lietošanas kārtībā;
- ūdens ņemšanas vietu ierīkošana un uzturēšana;
- brīdinājuma zīmju uzstādīšana;

- meža darbu pārtraukšana paaugstinātas bīstamības apstākļos.

Atbilstoši LV normatīvo aktu prasībām, katru gadu līdz 1.aprīlim LVM iesniedz VMD profilaktisko pasākumu plānu pašreizējam gadam. Saskaņā ar LVM un VMD noslēgto vienošanos, nepieciešamības gadījumā LVM iesaistās meža ugunsgrēka ierobežošanas un likvidācijas darbos, kā arī nodrošina ugunsgrēka vietas uzraudzību ar savu inventāru un cilvēku resursiem.

4.5.3. *Invazīvo sugu ierobežošanai.*

LVM veic Sosnovska latvāņa (turpmāk – latvāņa) invadēto zemju monitoringu, nodrošinot tā izplatības ierobežošanas pasākumu plānošanu nākošajai veģetācijas sezonai. LVM izmanto sekojošas latvāņa izplatības ierobežošanas metodes:

- Mehāniskā – ietver latvāņa iznīcināšanas pasākumus, veicot mehāniskas darbības – ziedu čemura nogriešanu, centrālo rozešu izduršanu, mulčēšanu, nopļaušanu un augsnes apstrādi (aršanu, kultivēšanu, frēzēšanu, lobīšanu, ecēšanu un šļūkšanu);
- Ķīmiskā – ietver latvāņa iznīcināšanas pasākumus, izmantojot Augu aizsardzības līdzekļu (turpmāk - AAL) reģistrā iekļautos līdzekļus;
- Bioloģiskā – ietver latvāņa iznīcināšanas pasākumus, izmantojot bioloģisko organismu savstarpējo biotisko mijiedarbību- noganīšanu;
- Kombinētā – ietver latvāņa iznīcināšanas pasākumu kopumu, kas papildina viens otru vai nav lietojami atsevišķi, vai mehānisko, ķīmisko, bioloģisko metožu kombināciju.

Metodes izvēli balsta uz latvāņa invadētās platības lielumu, apvidus saposmju, augsnes tipu, īpašībām un mitruma režīmu, audzes blīvumu un vecumu, zemes izmantošanas veidu, kā arī ņem vērā latvāņa attīstības stadiju. Latvāņa izplatības ierobežošanas pasākumus plāno un veic līdz pilnīgai audzes iznīcināšanai, pēc tam veic monitoringu vismaz piecus gadus, lai nepieļautu latvāņa atjaunošanos.

4.5.4. *Meža bojājumu ierobežošanai.*

Briežveidīgo dzīvnieku bojājumu samazināšanai tiek veikta atšķirīga meža apsaimniekošanas prakse riska teritorijās, radot papildus barības bāzi, tādējādi pasargājot priedi, kā arī noris sadarbība ar medniekiem. Meža dzīvnieku bojājumus samazinātu arī medījamo dzīvnieku limita palielināšana.

LVM primāri tiek lietoti LV reģistrēti augu aizsardzības līdzekļi, atbilstoši “Augu aizsardzības likumā” un citos ar to saistītajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. No 2019. gada tiek izmēģināts insekticīds “Impridskogg”, lai kokaudzētavā izaudzētos stādus pēc to iestādīšanas mežā aizsargātu pret tādiem kaitēkļiem kā Priežu lielais smecernieks. Šobrīd lielākā daļa kokaudzētavās izaudzēto stādu tiek apstrādāti ar insekticīdiem, bet pielietojam arī alternatīvus aizsardzības līdzekļus kā “Conniflex” un “Vasks”. Ar alternatīviem aizsardzības līdzekļiem apstrādāto stādu skaits katru gadu tiek palielināts. Izlieto augu aizsardzības līdzekļu daudzums pa gadiem var atšķirties.

Pret briežu dzimtas dzīvnieku radītiem dzinumu un stumbru bojājumiem tiek pielietoti repelenti “Plantskydd”, “Trico”, “Warm extra”, “Cervacol extra”. Lai novērtētu jaunu repelentu efektivitāti, Izmēģinājuma nolūkā esam izmēģinājuši repelentu “Wobra” Pielietojam arī individuālos stumbra aizsardzības līdzekļus – spirāles. Nelielos apjomos pielietojam arī aitas vilnu, galotņu aizsargklipšus un galotņu sietu, kura pielietojama lietūs, sniega apstākļos un temperatūrai pazeminoties zem 0°C.

Lai mežā ierobežotu vienu no bīstamākajiem stumbra kaitēkļiem – egļu astoņzobu mizgrauzi, riskam pakļautajās teritorijās skujkoku izcirtumos izvietojam feromonu slazdus. Slazdos ievietojam feromonu dispenserus – “Ipsodor”, “Ipsodor W” un “LoveLoreBulb”.

4.6. Plānotais meža apsaimniekošanas darbu apjoms 5 gadu periodā

Koksnes ieguves apjomu atjaunošanas cirtei nosaka Ministru kabineta rīkojums Par koku ciršanas maksimālo pieļaujamo apjomu, kurš tiek noteikts ik piecus gadus. Šobrīd aktuālā rīkojuma periods ir 2021. - 2025. gads un noteiktie apjomi ir 85676 ha (LVM plānotais – 79126 ha). Plānotie koksnes pārdošanas apjomi norādīti 13. tabulā. Periodam sākot ar 2026. gadu koksnes ieguves apjomi tiks precizēti pēc MK rīkojuma apstiprināšanas. Starpcirti veido krājas kopšanas un sanitārās cirtes. Sanitāro ciršu apjoms iepriekš nav prognozējams, krājas kopšanas ciršu apjoms tiek aprēķināts, izmantojot pieejamo audžu platību ar 3. un 4. apsaimniekošanas mērķi, cirtes atkārtojumu skaitu un cirtes izpildes periodu katrai sugai.

Visā meža apsaimniekošanas ciklā tiek veiktas virkne secīgu darbību, daļa no to plānotajiem apjomiem ir norādītas 17. tabulā

17. tabula **Plānotie meža apsaimniekošanas darbu apjomi, 2021. – 2025.**

Darbu veids	Mērvienība	2021	2022	2023	2024	2025
Meža atjaunošana	tūkst. ha	17,4	17,1	17,5	17,5	17,5
t.sk. sējot vai stādot	tūkst. ha	11,7	12,0	11,4	11,4	11,4
Jaunaudžu kopšana	tūkst. ha	33,2	32,0	32,5	32,5	32,5
MC būvniecība	km	338	366	370	370	300
MMS atjaunošana	tūkst. ha	19,2	21,9	20	20	20
ES nozīmes meža un zālāju biotopu apsaimniekošana	ha	320	590	280	200	200
Meža lauču uzturēšana	ha	300	300	300	300	300
Mākslīgo ligzdu uzstādīšana	Skaitis	15	5	5	5	5

4.7. Degradētās teritorijas

LVM par degradētām teritorijām uzskata zemes gabalus vismaz 0,5 ha platībā, kuri atbilst sekojošiem kritērijiem:

- Pamestas zemes dzīļu resursu ieguves vietas (karjerus), kurās ir bojāta zemes virskārta, nenotiek veģetācijas un bioloģiskās daudzveidības atjaunošanās, vai atbilstoši spēkā esošajai zemes dzīļu ieguvei reglamentējošās normatīvās vides prasībām, nav spēkā esoša derīgo izrakteņu ieguvei atļaujoša dokumentu kopa, kā arī nav veikta derīgo izrakteņu ieguves vietas konservācija saskaņā ar normatīvo aktu prasībām;
- Pamestas ražošanas un militāra rakstura teritorijas un objektus;
- Atkritumu izgāztuves, un teritorijas, kurās nav iespējama zemes gabala racionāla apsaimniekošana atbilstoši kādam no LVM definētiem zemes apsaimniekošanas mērķiem un zemes apsaimniekošanas veidiem.

Degradētajām teritorijām iespēju robežās nodrošina sanāciju.

5. Plānotais koksnes produktu pārdošanas apjoms 10 gadu periodam

LVM lielāko ieņēmumu daļu veido koksnes produktu pārdošana un no tā izrietoši LVM mērķa klients ir piegādes (vērtību) ķēdes nākamais posms - partneris, kam LVM piedāvātais produkts ir izmantojams un piemērots ražošanai vai patēriņam un tas rada vērtību un ieguvumus no tā iegādes.

Lai nodrošinātu informētību un LVM koksnes produktu piedāvājuma prognozējamību ilgākā laika periodā, 18. tabulā ir atspoguļota informācija par nākamajos desmit gados plānotajiem koksnes produktu apjomiem. Informācija detalizēta pa produktu grupām (skat. arī produktu grupas aprakstu un vienotā klasifikatora kodus, kas precīzāk raksturo grupas informāciju), reģioniem un divām piecgadēm, no kuriem pirmā piecgade raksturo periodu, uz kuru attiecināms ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 435 apstiprinātais koku ciršanas maksimāli pieļaujamais apjoms 2021.-2025. gadam.

Informatīvi: atsevišķos reģionos joprojām ir spēkā esoši deviņdesmitajos gados noslēgtie ilgtermiņa mežizstrādes līgumi, kuri paredz augošu koku pārdošanu.

18. tabula Ikgadējās koksnes produktu prognozes, m³

Nr.p.k.	Sugu grupa	Sortimentu (produktu) grupa	Min tievgaļa caurmērs, cm	Vienotā klasifikatora kods	Sortimentu (produktu) grupas apraksts	Kurzeme		Viduslatvija		Vidzeme		Latgale		Kopā				
						2021-2025*	2026-2030*	2021-2025*	2026-2030*	2021-2025*	2026-2030*	2021-2025*	2026-2030*	2021-2025*	2026-2030*			
1	Skuju koki	Kokmateriāli garenzāģēšanai	10	1011 1012 1013 1014	Produktu grupa, kas apvieno visu kvalitātes šķiru kokmateriālus, kas piemēroti augstas vērtības produktu, piemēram, zāģmateriālu, logu un durvju sagatavju ražošanai, un zemākas kvalitātes un stiprības produktu (zāģmateriālu, palešu, taras sagatavju) ražošanai	0.93	1	0.8	0.76	0.73	0.79	0.64	0.63	3.1	3.19			
2	Lapu koki	Kokmateriāli garenzāģēšanai	12	2010 2014	Produktu grupa, kas apvieno kokmateriālus, kas piemēroti augstas vērtības produktu, piemēram, zāģmateriālu, apdares materiālu, saunu materiālu, grīdas dēļu, parketa ražošanai, un zemākas kvalitātes un stiprības produktu (palešu, taras sagatavju) ražošanai	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.13	0.12	0.42	0.41			
3	Lapu koki	Kokmateriāli lobīšanai un drāšanai	14,5	2420	Produktu grupa, kas piemērota augstas vērtības saplākšņa, finierskaidas vai mēbeļu sagatavju ražošanai	0.11	0.11	0.1	0.11	0.1	0.1	0.08	0.08	0.39	0.4			
4	Skuju koki	Kokmateriāli smalcināšanai	6	1030 1033	Produktu grupa, kas piemērota orientēto skaidu plātņu, kokskaidu bloku, granulu, kokskaidu šķiedru, celulozes, papīra, kartona, higiēnas preču, viskozes ražošanai	0.27	0.28	0.24	0.24	0.26	0.27	0.2	0.2	0.97	0.99			
5	Lapu koki	Kokmateriāli smalcināšanai	6	2030 2033	Produktu grupa, kas piemērota orientēto skaidu plātņu, kokskaidu bloku, granulu, celulozes, papīra, kartona, higiēnas preču, viskozes ražošanai	0.24	0.24	0.22	0.24	0.25	0.24	0.25	0.22	0.95	0.93			
6	Jaukti koki	Kokmateriāli smalcināšanai	6	3038	Produktu grupa enerģijas vai enerģētisko produktu (granulu, kokogļu) un citu produktu (kokskaidu plātņu, kokskaidu bloku) ražošanai	0.19	0.19	0.13	0.13	0.12	0.12	0.13	0.12	0.57	0.57			
7	Skuju koki	Kokmateriāli pielietošanai apaļā veidā	14	1040 1042	Produktu grupa augstas vērtības produktu - guļbūvju un elektrības stabu - ražošanai	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	0.02			
8	Skuju koki	Kokmateriāli pielietošanai apaļā veidā	6	1041	Produktu grupa dārza elementu (sētas mietu, žogu elementu) ražošanai	0.04	0.04	0.02	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.08	0.08			
9	Lapu koki	Kokmateriāli kurināšanai	10	2452 2552 2652 2052	Produktu grupa skaldītu enerģētisko produktu (kaminmalkas) ražošanai	0.07	0.06	0.05	0.05	0.04	0.04	0.06	0.05	0.21	0.2			
Kopā						1.96	2.03	1.67	1.65	1.6	1.67	1.5	1.45	6.71	6.8			

Datu ticamība:

- Iespējamā novirze no norādītajiem koksnes produktu prognožu apjomiem ir +/-20%
- Iespējamā novirze telpiskās plānošanas elementiem, arī koksnes produktu reģionālajam izvietojumam ir +/- 20 %

Informācijas lietošanas ierobežojumi un datu precizitāte

- Koksnes ieguves apjomu atjaunošanas cirtē nosaka (limitē) Ministru kabineta rīkojums Par koku ciršanas maksimālo pieļaujamo apjomu, kurš tiek noteikts piecu gadu periodam. Aktuālā rīkojuma periods ir 2021.-2025. gads. Otrās piegādes periodam 2026.-2030. gadam informācija sagatavota, izmantojot LVM uzkrāto pieredzi un pieeju ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas plānošanā;
- Starpcirti veido krājas kopšanas un sanitārās cirtes. Sanitāro ciršu apjoms iepriekš nav prognozējams, krājas kopšanas ciršu apjoms tiek aprēķināts, izmantojot pieejamo audžu platību ar 3. un 4. apsaimniekošanas mērķi, cirtes atkārtotumu skaitu un cirtes izpildes periodu katrai sugai;
- Koksnes produktu prognozes iegūtas, izmantojot cirsmu informāciju par valdošajām sugām un vēsturiski uzkrātos datus par produktu iznākumu. Izmainoties piegādes cirsmu grozam un/vai produktu kvalitātes aprakstam, un/vai tirgus pieprasījumam, produktu prognozes var tikt precizētas, apjomus samazinot vai palielinot;
- Informācijas sagatavošanā LVM ir vadījusies pēc tās informācijas un apsvērumiem, kas ir zināma informācijas sagatavošanas brīdī. Jebkādas izmaiņas, kas tiešā vai pastarpinātā veidā var ietekmēt ražošanu, cirsmu izstrādes secību vai cirsmu grozu plašākā nozīmē (piemēram, Eiropas nozīmes biotopu izstrādes ierobežojumi, mežizstrādes darbu ierobežojumi putnu ligzdošanas laikā, dabas vērtību aizsardzības paplašinājumi u.c.) var veidot ietekmi uz koksnes produktu prognozēm vai izstrādes apjomiem;
- Informācija par koksnes produktu prognozēm izmantojama tikai taktiskā līmeņa plānošanas vajadzībām. LVM negarantē prognozēto koksnes produktu pieejamību pircējiem.
- Dati ir noapaļoti līdz simtdaļai. Reģionu apjomu summa pa produktu grupām noapaļošanas rezultātā var atšķirties no kopējās summas produktu grupu laukos.

Apkures vajadzībām LVM pārdod un nodrošina malkas piegādi apaļo kokmateriālu veidā. Tomēr vietējiem iedzīvotājiem, kuri vēlas iegūt malku pašpatēriņam pastāv iespēja saņemt ciršanas atlieku vākšanas atļauju, kas ir pakalpojums bez papildus maksas. Lai to saņemtu, jāgriežas reģionā, kura teritorijā plānots veikt ciršanas atlieku vākšanu.

Plašāka informācija: <https://www.lvm.lv/sabiedribai/ko-drikst-meza/malka>.

6. Mežizstrādē lietotā tehnika un tehnoloģija, tās pamatojums

Lai mazinātu meža tehnikas ietekmi uz augsni un augošiem kokiem, kā arī nodrošinātu drošu darbu mežā un lielākus ieņēmumus no katra cērtamā koka, LVM ir noteikusi minimālās tehniskās prasības mežizstrādes tehnikai.

Ņemot vērā darbu izpildes kvalitātes prasības un cērtamo koku izmērus, tehnikai ir noteiktas prasības katrā no ciršu veidiem – atjaunošanas, krājas kopšanas un bojātu koku cirtēs.

Atjaunošanas cirtē tiek izmantota lielāka un smagāka mežizstrādes tehnika ar iespējām nozāģēt un sagarumot lielākus stumbrus, savukārt krājas kopšanas cirtē tiek izmantota mazāka izmēra un vieglāka tehnika, kas rada mazāku spiedienu uz augsni, tādējādi ierobežojot bojājumu risku gan augsnei, gan paliekošajiem kokiem. Plašāka informācija par tehnikas un aprīkojuma prasībām LVM mājas lapā (<http://www.lvm.lv/biznesa-partneriem/profesionaliemezizstrade/tehnika-un-aprikojums>).

7. Meža zemes izmantošanas veida maiņa.

Lai ievērotu un nodrošinātu LVM izvirzīto ilgtermiņa mērķu sasniegšanu saistībā ar apsaimniekošanā esošās zemes resursu izmantošanu, pieņemot lēmumu par meža zemes pārveidošanu citā zemes lietošanas veidā, kura rezultātā mainās zemes funkcionālais izmantošanas veids, tiek ievērotas LVM definētās pamatnostādnes vides, sociālajās un ekonomiskajās sfērā.

Par darbību, kas saistīta ar meža zemes pārveidošanu citā zemes lietošanas veidā, uzskata darbību, kuras rezultātā tiek mainīta meža zemju kategorija citā zemes lietošanas kategorijā. Meža zemes pārveidošana citā zemes lietošanas veidā pieļaujama LVM īpašumā un pārvaldīšanā esošajās zemju platībās gadījumos, kad šāda darbība nepieciešama:

- Jaunu objektu būvniecībai;
- Valsts un pašvaldību autoceļu būvniecībai un pārbūvei;
- Energoapgādes (elektriskie tīkli, naftas vadi, gāzesvadi, gāzapgādes iekārtas un būves, gāzes noliktavas un krātuves, vēja elektrostacijas), elektronisko sakaru līdzekļu, ūdens apgādes un kanalizācijas tīklu objektu un infrastruktūras ierīkošanai;
- Valsts aizsardzības objektu uzturēšanai;
- Derīgo izrakteņu ieguvei;
- Meža koku sēklu ieguves plantāciju un meža stādāmā materiāla kokaudzētavu ierīkošanai vai paplašināšanai;
- Īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai;
- Lauksaimnieciskai ražošanai (piem. ierīkojot augļu dārzus vai kultivēto ogu audzēšanai);
- Ūdenskrātuvju ierīkošanai (meža uguns apsardzības pasākumu īstenošanai);
- Sociālo objektu ierīkošanai (izglītības, zinātnes, sporta, kultūras un rekreācijas objekti), kā arī teritorijas labiekārtošanai;
- Kapsētu ierīkošanai.

Meža zemes pārveidošana citā zemes lietošanas veidā netiek pieļauta ja:

- Plānotā darbība ir pretrunā ar vietējās pašvaldības apstiprināto teritorijas attīstības plānojumu un tās attīstības pamatnostādņēm;
- Plānotā darbība skar augstvērtīgo mežu teritorijas vai saskaņā ar ietekmes uz vidi vērtējumu, plānotā darbība var būtiski negatīvi ietekmēt vidi, t.sk. augstvērtīgos mežus un nav iespējams veikt kompensējošos pasākumus negatīvās ietekmes uz vidi ierobežošanai.

Gadījumos, kad meža zeme tiek pārveidota citā zemes lietošanas veidā – zemes dzīļu resursu ieguve, nosakāms attiecīgās teritorijas rekultivācijas veids pēc zemes dzīļu resursu ieguves pabeigšanas.

Plānotā darbība, kas saistīta ar meža zemju pārveidošanu citā zemes lietošanās veidā, veicina reģionālo attīstību un rada priekšnosacījumus vietējās sabiedrības ilgtermiņa sociālajai un ekonomiskajai attīstībai.

Piemēram:

Informācija par ierosinātajām un uzsāktajām procedūrām, kas saistītas ar darbībām, kuru rezultātā notiek meža zemes pārveidošanu citā zemes lietošanas veidā ir pieejama interneta vietnē: <https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/ietekmes-uz-vidi-novertejums/pazinojumi>.

8. Kartes

LVM interaktīvajā kartē apskatāmas gan aktuālās plānotās LVM meža apsaimniekošanas darbības (plānošanas vienību izvietojums pa gadiem un plānotajiem koksnes ieguves apjomiem atjaunošanas cirtē, attīstāmie autoceļi un atjaunojamās meliorācijas sistēmas), gan informācija par apsaimniekājamo teritoriju un aizsargājamās dabas teritorijas.

Interaktīvajā kartē ir attēloti:

- LVM klientu centri;
- LVM teritorijas: Reģioni, Iecirkņi, Plānošanas vienības;
- Dabas un vides aizsardzības teritorijas: Kultūras pieminekļi, Mikroliegumi (DAP dati), Mikroliegumu buferzonas (DAP dati), Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (DAP dati), vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas, Dabas vērtību koncentrācijas teritorijas, Individuāli plānojamās teritorijas;
- Ainavu ekoloģiskais tīklojums;
- Tūrisma vietas Latvijas valsts mežos;
- Ģenētisko resursu mežaudzes;
- Meža apsaimniekošanas plāns: Attīstāmie autoceļi, Atjaunojamās meliorācijas sistēmas, Mežaudzes apsaimniekošanas mērķis;
- Fona karte.

Lai informācija būtu vieglāk uztverama, atšķiras mērogi, pie kuriem atsevišķi slāņi skatāmi, piemēram, LVM reģioni un ĪADT redzami visos mērogos, savukārt plānošanas vienības pietuvinoties līdz mērogam 1:300 000, mežaudžu apsaimniekošanas mērķi pietuvinoties līdz mērogam 1: 50 000.

Vairākiem slāņiem ir pieejama papildus informācija atribūtu tabulās, piemēram, klientu centru adreses, plānotie koksnes ieguves apjomi un aizsargājamo teritoriju veidi.

LVM darbības nogabalos plāno atbilstoši nogabalu apsaimniekošanas mērķiem, no mēroga 1:50 000 un tuvāk kļūst redzams katra nogabala apsaimniekošanas mērķis (4.1.nodaļa). Situācija dabā ir dinamiska, tādēļ meža apsaimniekošanas mērķis kādam konkrētam nogabalam var tikt mainīts, ņemot vērā situāciju dabā, nogabala ainavekoloģisko nozīmīgumu u.c. aspektus saglabājot noteiktu dabas aizsardzības mežaudžu īpatsvaru.

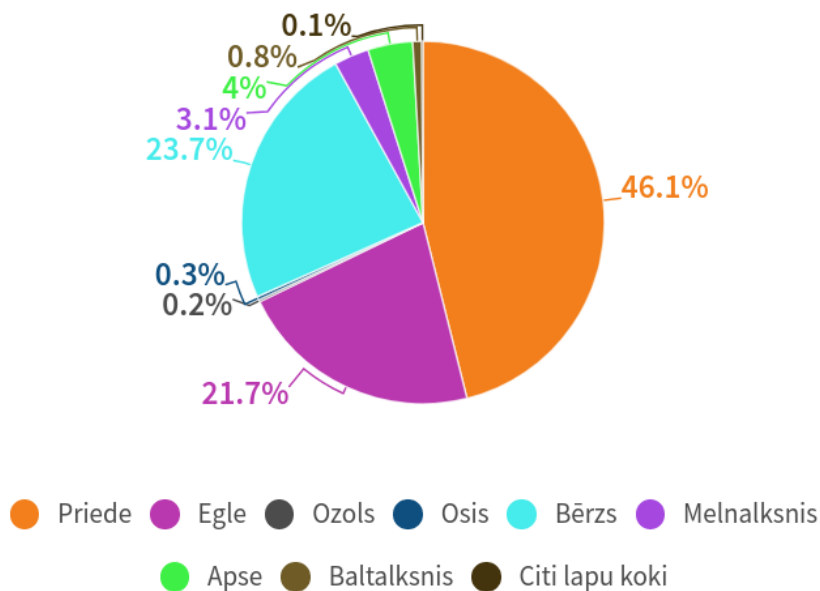
Attēlotie dati aktualizējas reizi nedēļā, katru pirmdien.

9. Plānoto meža apsaimniekošanas darbību ietekmes vērtējums uz meža resursu stāvokli, kā arī vides un sociālo jomu. Monitorings

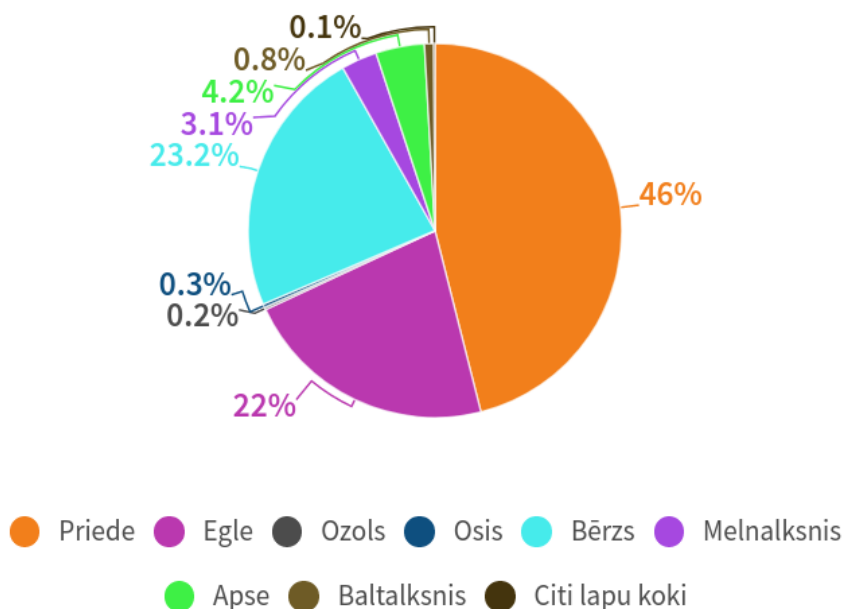
Lai novērtētu meža apsaimniekošanas ietekmi uz meža resursiem tiek veikti sekojoši pasākumi plānotās meža apsaimniekošanas ietekmes novērtēšanai:

9.1. Koksnes resursu stāvoklis, realizējot plānoto meža apsaimniekošanu:

Salīdzinot mežaudžu īpatsvaru pēc valdošās sugas pirms un pēc plānoto meža apsaimniekošanas darbību veikšanas, var secināt, ka LVM valdījumā esošajos mežos nav būtisku izmaiņu pret esošo mežaudžu īpatsvaru pa valdošajām sugām (18. un 19. attēls).

18. attēls Mežaudžu sadalījums pa valdošajām sugām 2018.gadā, %

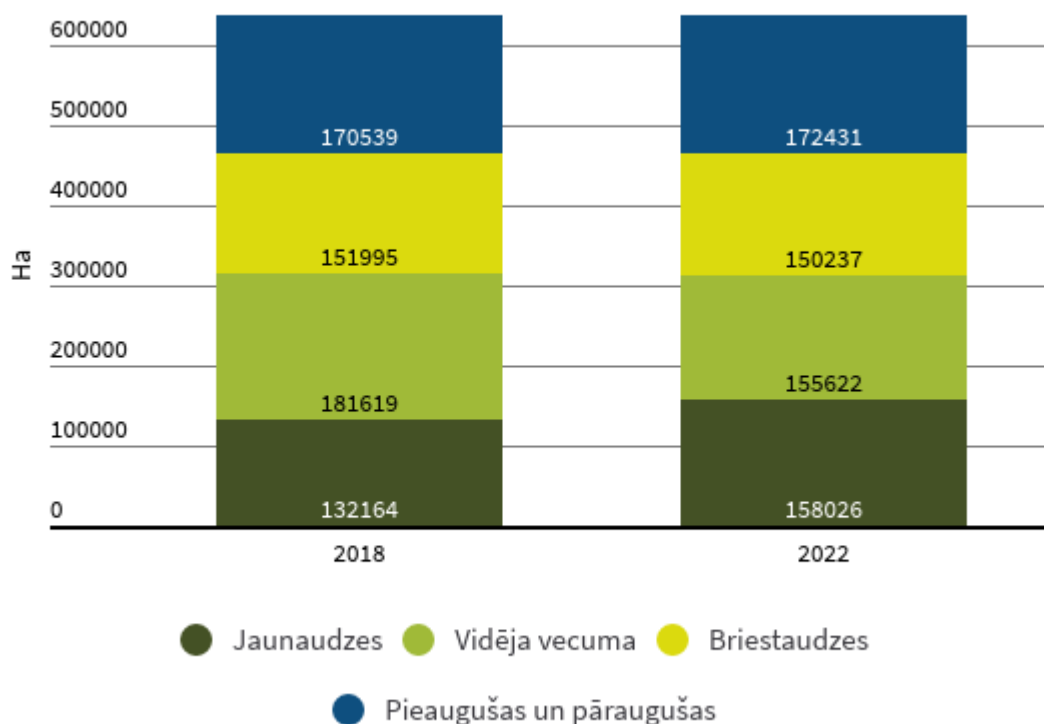
19. attēls Prognozētais mežaudžu sadalījums pa valdošajām sugām 2022.gadā, %

Mežaudžu vecumstruktūra ir samērā nevienmērīga. Vecumklase – ir iedalījuma vienība audžu sadalīšanai pēc vecuma. Atbilstoši augšanas īpatnībām, katrai sugai (arī zemākajās bonitātēs) iedalījums vecumklasēs atšķiras (19. tabula).

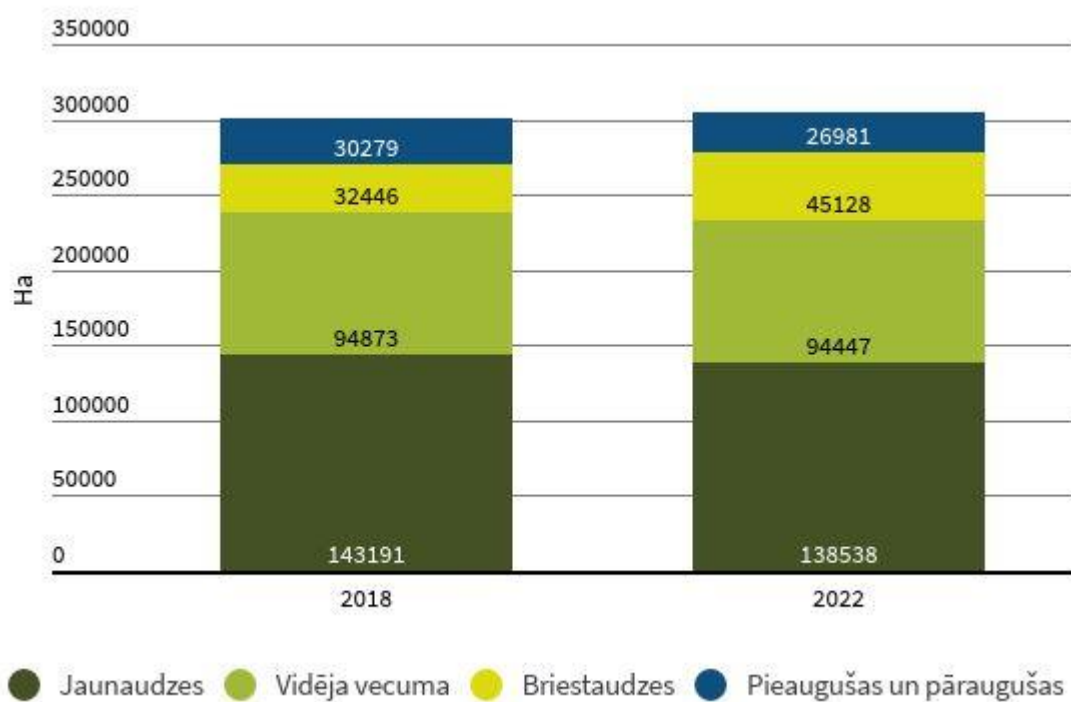
19. tabula Sugu iedalījums var vecumgrupām, gadi

Suga, bonitāte	Jaunaudze	Vidēja vecuma audze	Briestaudze	Pieaugusi audze	Pāraugusi audze
Priede, I-III	1-40	41-80	81-100	101-140	>141
Priede, IV-V	1-40	41-100	101-120	121-160	>161
Egle	1-40	41-60	61-80	81-120	>121
Bērzs, I-III	1-20	21-60	61-70	71-90	>191
Bērzs, IV-V	1-20	21-40	41-50	51-70	>70

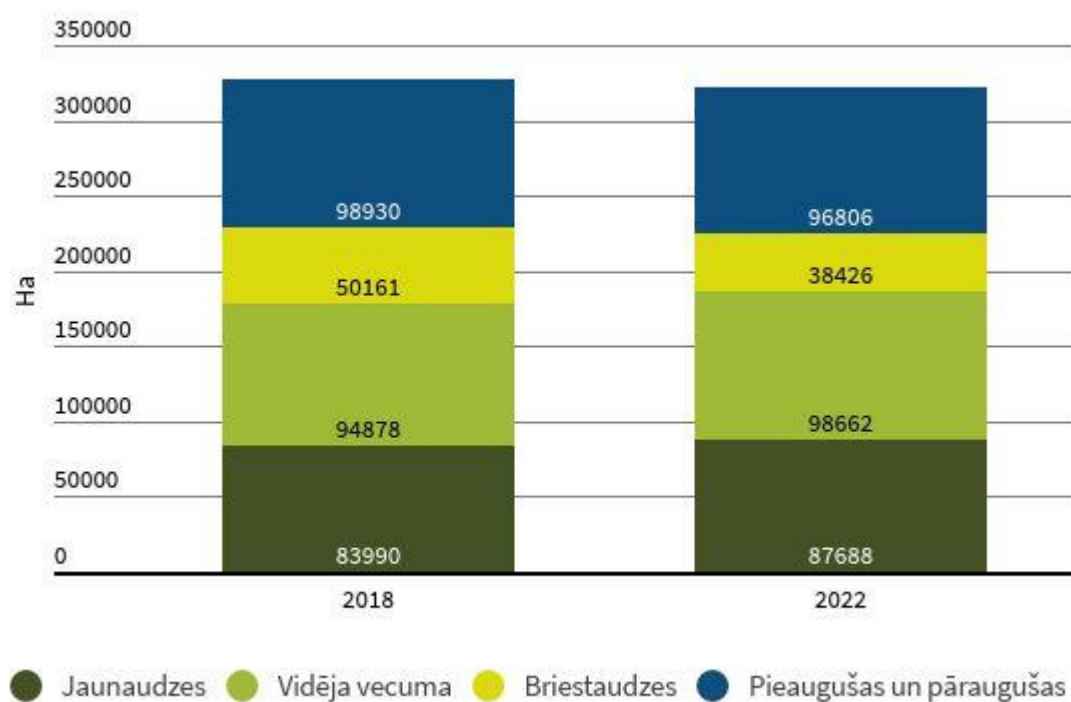
Priežu un bērzu mežaudzes šobrīd vairāk pārstāvētas pieaugušu un pāraugušu audžu vecumā. Turpretī egļu mežaudzes dominē jaunaudžu un vidēja vecuma audžu vecumā. Realizējot plānotās meža apsaimniekošanas darbības, nav novērojamas krasas izmaiņas priežu, egļu, bērzu mežaudžu vecumstrukturās (20.-22. attēls). Priedes vecumstruktūra vairāk izlīdzinās.

20. attēls Priedes mežaudžu sadalījums pa vecumgrupām pirms un pēc plānoto meža apsaimniekošanas darbību veikšanas, ha

21. attēls Egles mežaudžu sadalījums pa vecumgrupām pirms un pēc plānoto meža apsaimniekošanas darbību veikšanas, ha

22. attēls Bērza mežaudžu sadalījums pa vecumgrupām pirms un pēc plānoto meža apsaimniekošanas darbību veikšanas, ha

9.2. Pasākumi meža apsaimniekošanas ietekmes uz vidi mazināšanai

Saskaņā ar 4.1.7. nodaļā minēto, meža masīvu līmenī tiek nodrošināts noteikts 70 gadus un vecāku audžu īpatsvars. Realizējot plānotās meža apsaimniekošanas darbības, 70 gadus un vecāku audžu īpatsvars LVM mežos kopumā, reģionos un meža masīvos būtiski nemainās un būs lielāks par 30% (23. attēls).

23. attēls 70 gadus un vecāku mežaudžu īpatsvars reģionos pēc apsaimniekošanas plāna realizācijas

Meža infrastruktūras būvniecības un atjaunošanas darbībām, apmežošanas un atmežošanas gadījumiem, t.sk. karjeru un kūdras purvu izmantošanai, rekreācijas objektu attīstīšanai u.c. darbībām objektu līmenī sagatavo vides norādījumus darbu izpildei, lai mazinātu plānoto darbību ietekmi uz dabas un vides aizsardzības teritorijām, aizsargājamo sugu dzīvotnēm, aizsargājamiem biotopiem, ūdeņiem, augsni, kultūrvēsturiskajiem objektiem, teritorijas ainaviskajām, rekreācijas vērtībām, saskaņā ar LVM Vides aizsardzības prasībām meža darbos u.c. LVM vides tiesību aktiem (<http://www.lvm.lv/biznesa-partneriem/iepirkumi/liguma-pielikumi/contractadd/19?start=20>).

Lai mazinātu koku ciršanas ietekmi uz vidi mežaudzes līmenī, potenciālajās cirsmu platībās vērtē dabiskam mežam raksturīgo struktūru daudzumu un kvalitāti un mežaudzes atbilstību ES nozīmes biotopu kritērijiem, tiek kartētas aizsargājamo sugu atradnes, ja tādas konstatē. Ja mežaudze ir nozīmīgs biotops, novērtē biotopa kvalitāti un turpmāk apsaimnieko kā dabas aizsardzības mežu. Ja mežaudze neatbilst nozīmīga biotopa pazīmēm, plāno koksnes ieguvu un ietekmes uz vidi mazināšanai apzina un saglabā cismā dabiskam mežam raksturīgās struktūras, ūdeņu aizsargzonas, kultūrvēsturiskos objektus u.c. saglabājamās vides objektus, saskaņā ar LVM vides aizsardzības prasībām meža darbos.

Lai sekotu līdzi vides stāvokļa izmaiņām, ik gadu tiek realizēts vides stāvokļa monitorings, izvērtēti rezultāti, sagatavots LVM vides pārskats, kas tiek publicēts LVM mājas lapā (<https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/vides-parskats>).

9.3. Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām

Viens no LVM stratēģiskajiem mērķiem ir palielināt apsaimniekājamo mežu devumu globālo klimata pārmaiņu mazināšanā. Tas sasaucas ar Latvijas apņemšanos līdz 2050. gadam sasniegt klimata neitralitāti. Šī ilgtermiņa mērķa sasniegšanai LVM nepārtraukti plāno un veic pasākumus CO₂ emisiju samazināšanai ražošanas procesos un CO₂ piesaistes palielināšanai mežaudzēs, vienlaicīgi nodrošinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un vides vērtību inventarizāciju. Svarīgi ir arī nodrošināt CO₂ piesaistes potenciālu nākotnē, saglabājot un palielinot oglekļa krātuves ekosistēmās (mežs, purvs) un produktos (koksnes u.c.).

LVM uzdevumi klimata mērķa sasniegšanai:

SEG emisiju samazināšana

- LVM ekoloģiskās pēdas aprēķins.
- Sadarbības partneru motivēšana darba ražīguma kāpināšanā.
- Jaunākās IT tehnoloģijas mežsaimniecisko darbu un pārvaldījumu plānošanā.

CO₂ piesaistes palielināšana

• Optimālas audžu vecumstruktūras veidošana. Pieaugušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvara palielināšanās samazina CO₂ piesaistes intensitāti šodien un, it sevišķi, potenciālu nākotnē.

• Meža ražības kāpināšana. Mērķtiecīga mežsaimniecība. Selekcijas darbs. Mežsaimnieciskās darbības ar tiešu pozitīvu ietekmi.

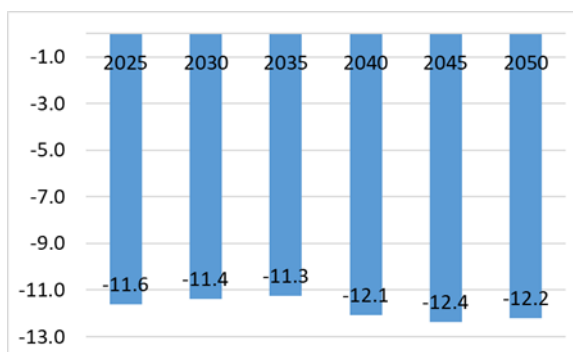
- meža meliorācija;
- augsnes ielabošana (pelni, minerālmēsli);
- ātraudzīgu koku sugu plantāciju ierīkošana;
- mērķtiecīga meža atjaunošana;
- apmežošana;
- mežaudžu kopšana.

Koksnes produktu izmantošanas veicināšana.

Koksnes produkti ir nozīmīga oglekļa krātuve ilgtermiņā.

Uzkrājuma apjoma iespējas ietekmē mežizstrādes apjoms un koksnes kvalitāte.

CO₂ piesaistes prognoze LVM apsaimniekotajos mežos laika periodā līdz 2050. gadam liecina, ka pie pašreizējās LVM mežsaimnieciskās prakses ikgadējā CO₂ piesaiste koksnes krājas pieaugumā palielināsies par 0.6 miljoniem tonnu.

24. attēls Ikgadējās CO₂ piesaistes prognoze koksnes krājas pieaugumā, milj.t.

Pārskats par meža apsaimniekošanas apjomiem LVM 2016. – 2020. gadā

Katra reģiona rādītāji reģiona 4. pielikumā.

Darbība	Mērv.	2016	2017	2018	2019	2020
Invazīvo sugu ierobežošana	ha	316	314	302	311	336
Mežaudžu krājas ikgadējais pieaugums (avots: LVMI Silava)	Milj. m ³	10.07	10.04	10.03	9.95	9.86
Kopējais koksnes ieguves apjoms	Tūkst.ha	40.4	37.8	37.1	48.8	74.3
	Milj. m ³	5.36	5.63	6.23	7.17	7.67
Koksnes ieguves apjoms atjaunošanas cirtē	Tūkst.ha	13.1	14.3	15.9	17.7	18.9
	Milj. m ³	3.92	4.26	4.78	5.41	5.73
Koksnes ieguves apjoms starpcirtē	Tūkst.ha	27.3	23.4	21.2	31.1	55.4
	Milj. m ³	1.44	1.37	1.44	1.76	1.93
Augsnes gatavošana	Tūkst.ha	7.9	8.5	8.1	10.0	10.5
Meža dabiskās atjaunošanas veicināšana izcirtumos	Tūkst.ha	0.6	0.4	0.3	0.1	0.1
Meža stādīšana	Tūkst.ha	8.1	8	8.9	9.3	10.4
Meža sēšana	ha	43	9	22.3	6.7	24.7
Atjaunoto meža platību agrotehniskā kopšana	Tūkst.ha	24.1	25.3	25.2	26.8	30.7
Atjaunoto meža platību papildināšana	Tūkst. ha	1.7	1.7	1.8	2.4	1.9
Jaunaudžu kopšana	Tūkst. ha	31.4	27.2	29.1	31.2	31.4
Augošu koku atzarošana	ha	203	77	164	69.5	61,3
Biotopu kopšana	ha	654	521	572	485	513.7
Biotopu kartēšana	ha	9784	5585	5585	5096	8560
Feromonu slazdu izlikšana	gab.	1075	510	165	702	1538

Mineralizēto joslu ierīkošana	km	11	2	6.2	0	6,4
Mineralizēto joslu kopšana	km	3672	3393	3338	3333	3184
MC ikdienas uzturēšana	Tūkst. EUR	7968	8371	7875	7998	7375
Stigu tīrīšana	km	522	140	67	77	86
MMS uzturēšana	Tūkst. EUR	690.3	707.8	991.1	1234.4	999.1

Augstvērtīgie meži

Augstvērtīgo mežu definīcija (FSC Starptautiskais standarts)	Augstvērtīgo mežu definīcija (Nacionālā FSC meža apsaimniekošanas standarta Latvijai projekts) FSC-STD-LVA V1-0 D2-5 EN 20.09.2013.	Augstvērtīgo mežu platība
HCV1 pasaules, reģionāli vai nacionāli nozīmīgas vērtības: - bioloģisko vērtību koncentrācijas vietas (piem., endēmisms, apdraudētas sugas, dzīvotnes);	HCV1 Bioloģiski vērtīgu mežaudžu koncentrācijas vietas – 100 ha un lielākas vienlaidus teritorijas (arī lielu masīvu iekšienē), kur vismaz 50%** no platības veido: - retu un aizsargājamu sugu dzīvotnes; - aizsargājami biotopi; - dabiskie meža biotopi; - mežaudzes, kurās lielu dimensiju ($D > 40\text{cm}$) miruši koksne dažādās sadalīšanās pakāpēs ir vairāk kā $40\text{ m}^3/\text{ha}$; - mežaudzes, kuras 20 un vairāk gadus dabiski attīstījušās pēc liela mēroga dabiskā traucējuma, ar neizvāktiem bojā gājušiem un uguns izrētotiem kokiem.	233.5 tūkst. ha
HCV2 mežu masīvi, kas ietilpst vai kuros atrodas apsaimniekojamās platības, un kur sastopama lielākā daļa vai pat visa šiem apstākļiem raksturīgo sugu dzīvotspējīgas populācijas	HCV2 Par 1000ha lielākas meža teritorijas, kur 2 vai vairāk dabisko ūdensteču kopējais garums ir lielāks par 1km uz 100ha meža zemes	1.6 tūkst. ha
HCV 3 mežu platības, kuras ietilpst vai tajos sastopamas retas vai apdraudētas ekosistēmas.	HCV3 Primārie meži upju meandros.	614 ha
HCV4 mežu platības, kuras nodrošina dabas pamatfunkcijas kritiskās situācijās (piem., ūdeņu aizsardzību, erozijas kontroli).	HCV4 Meža teritorijas, kas nozīmīgas vides pamatfunkciju nodrošināšanai (meži Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā; upju un ezeru aizsargjoslās; aizsargjoslās ap purviem).	56.4 tūkst. ha
HCV5, HCV6 meža teritorijas, kuras ir būtiskas vietējo iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai (piem., uzturēšanās, veselībai) un/vai nozīmīgas vietējās sabiedrības tradicionālās kultūras saglabāšanai (kultūras, ekoloģiskas, ekonomiskas vai religiskas nozīmes objekti tiek apzināti konsultējoties ar vietējo sabiedrību).	HCV5, HCV6 Meža teritorijas, kuras konsultāciju rezultātā ar vietējo pašvaldību ir atzītas par vietējai sabiedrībai nozīmīgām un tās iekļautas plānošanas dokumentos.	33.7 tūkst. ha

Ģenētisko resursu mežaudzes LVM

Nosaukums	Platība, ha
GRM Apriķi ozols	194
GRM Baldone priede	45
GRM Bēne-Svirlauka priede	655
GRM Birži apse	47
GRM Blīdene bērzs	74
GRM Dagda bērzs	76
GRM Duniķa skābardis	8
GRM Dzērbene egle	25
GRM Inčukalna priede	121
GRM Jaunjelgava osis	149
GRM Jaunjelgava ozols	12
GRM Kaive egle	56
GRM Klāni ozols	14
GRM Koknese egle	72
GRM Liepna bērzs	251
GRM Liepna egle	64
GRM Liepna liepa	30
GRM Madona egle	58
GRM Malta egle	27
GRM Misa priede	84
GRM Ūgre priede	469
GRM Priedaine priede	458
GRM Priekule bērzs	135
GRM Rēzekne egle	147
GRM Smiltene priede	79
GRM Suntaži bērzs	33
GRM Svirlauka osis	277
GRM Vijciems priede	282
GRM Viļaka apse	28
GRM Viļaka melnalksnis	95
GRM Zalve priede	24

LVM ģenētisko resursu mežaudzēm (GRM) atbilstoši normatīvajiem aktiem ir izstrādāti apsaimniekošanas plāni, kuri pieejami reģionu klientu centros. Katra reģiona GRM atbilstošā reģiona 6. pielikumā.

Tūrisma vietu skaits Latvijas valsts mežos

Tūrisma vietas Latvijas valsts mežos	Skaits
mammadaba galamērķi**	11
Dabas takas*	95
- t.sk. velotakas	12
Apskates objekti*	160
- t.sk. skatu torņi (tikai 20 m un augstāki)	10
- t.sk. dabas objekti	72
- t.sk. piemiņas vietas	16
- t.sk. kultūrvēsturiski objekti	37
Piknika vietas*	485

* Vienā tūrisma vietā var būt gan takas, gan apskates objekti, gan atpūtas, jeb piknika vietas

** mammadaba galamērķi - LVM dabas parks Tērvetē, LVM atpūtas un tūrisma centrs "Spāre", LVM atpūtas un tūrisma centrs "Ezernieki", LVM Vijciema čiekurkalte, LVM kempings Tērvetē, LVM Pokaiņu mežs, LVM Lielaucis ezers, LVM Kaņiera ezers, LVM Kalsnavas arborētums, LVM Gulbju ezers, LVM Jaunmoku pils

Reģionu tūrisma vietu saraksts katra reģiona 7. pielikumā.

Tūrisma vietas Latvijas valsts mežos var atrast :

<https://www.mammadabakarte.lv/>

<https://www.lvmgeo.lv/kartes>

<https://gis2.lvm.lv/map/>

[LVM GEO MOBILE](#)

Veids	Ar vides un darba aizsardzību saistītie atbilstošie LV Likumi, MK noteikumi
1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk- ĪADT)	02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", 11.12.1997. likums "Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu", 03.06.2009. likums "Gaujas nacionālā parka likums", 15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Par dabas liegumiem", 09.03.1999. MK noteikumi Nr.69 "Par aizsargājamo ainavu apvidiem", 09.03.1999. MK noteikumi Nr.83 "Par dabas parkiem", 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 20.03.2001. MK noteikumi Nr 131 " Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem" Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (MK noteikumi) 17.04.2001. MK noteikumi Nr.175 " Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"
2. Aizsargjoslas (vides un dabas resursu aizsardzībai)	05.02.1997. Aizsargjoslu likums, 18.12.2012. MK noteikumi Nr.935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā", 18.12.2012. MK noteikumi Nr.936 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā".
4. Īpaši aizsargājami meža iecirkņi	18.12.2012. MK noteikumi Nr.936 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā".
5. Ģenētisko resursu mežaudzes	02.04.2013. MK noteikumi Nr.177 "Ģenētisko resursu mežaudžu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtība".
6. Kultūras pieminekļi	12.02.1992. likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību", 15.07.2003. MK noteikumi Nr.392 "Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika".
7. Sugu un biotopu aizsardzība	16.03.2000. Sugu un biotopu aizsardzības likums, 14.11.2000. MK noteikumi Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu", 20.06.2017. MK noteikumi Nr. 350 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu", 21.02.2006. MK noteikumi Nr. 153 "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu. 18.12.2012. MK noteikumi Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" 18.06.2013. MK noteikumi Nr. 325 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā"
8. Darba aizsardzība	01.01.2002. Darba aizsardzības likums, 02.05.2012. MK noteikumi Nr. 310 Darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā, 01.01.2003 Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums, 01.06.2002 Darba likums

Priekšlikums				Rīcība (realizēts, noraidīts)
Datums	Saturs (īsumā)	Iesniedzējs	Saņemts	
26.04.2018	Iebildumu par izstrādāto meža apsaimniekošanas plānu Dienvidlatgales virsmežniecībai nav, tikai vēršam uzmanību, ka apsaimniekošanas plāna publiskajā daļā 33.lpp. pieminētie MK noteikumi Nr.936 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā" paredz jaunaudžu kopšanas aizliegumu no 1.aprīļa līdz 30.jūnijam ne tikai priežu audzēs, bet arī lapu koku audzēs līdz 10 gadu vecumam.	Valsts meža dienests, Dienvidlatgales virsmežniecība	26.04.2018	Paldies par vērību, jaunaudžu kopšanu aprakstošā nodaļa precizēta.
16.05.2018	1. Sadaļā "1.7. Meža infrastruktūra" nepieciešams pārskatīt infrastruktūru raksturojošos skaitļus, jo ievaddaļā tiek norādīts, ka kopējā meža infrastruktūras objektu (meža autoceļi, meliorācijas grāvji, stigas) aizņemtā platība ir 48.5 tūkst. ha, savukārt jau pie apraksta tikai par meliorācijas sistēmām minēti 163 un 250 tūkst. ha. Tāpat arī 4. un 7. tabulās minētais nesakrīt ar tekstuālo daļu 2. Precizēt nodaļas 1.10. Pieejamie meža ekosistēmu pakalpojumi saturu, skaidrāk norādot, kādos gadījumos meža nekoksnes vērtību vākšanai nepieciešama rakstiska atļauja 3. Plāna tekstu nepieciešams papildināt ar informāciju, ka mežsaimnieciskā darbība tiek īstenota arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja mežsaimnieciskā darbība vai attiecīgais cirtes veids nav aizliegts saskaņā ar dabas aizsardzību regulējošajiem normatīvajiem aktiem 4. Ieteikums precizēt plāna 5. pielikumā norādītos uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām attiecināmos normatīvos aktus – norādīt visu nacionālo parku likumus (vai svītrot Gaujas nacionālā parka likumu, ņemot vērā, ka valsts meži nacionālajos parkos ir ministrijas valdījumā), kā arī beigās norādīt, ka ir arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	16.05.2018	1. Paldies par vērību, infrastruktūru raksturojošie 4. un 7. tabulā precizēti. Piebilstam, ka MMS platība ir teritorija, kuru aizņem grāvju sistēma: grāvji un tiem piegulošā meža zeme, nevis pašu grāvju platība, līdz ar to MMS platība ir ievērojami lielāka nekā pašu grāvju aizņemtā platība. 2. 1.10. nodaļā pievienota atsauce, kuru meža nekoksnes vērtību iegūšanai jāsaņem rakstiska atļauja. 3. MAP publiskā daļa papildināta ar nodaļu 4.1.1. Aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošana 4. AS LVM Gaujas nacionālajā parkā apsaimnieko 19 ha meža, tādēļ normatīvo aktu sarakstā ir minēts arī Gaujas nacionālā parka likums. Normatīvo aktu saraksts papildināts ar norādi par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem
16.05.2018	Latvijas Pašvaldību savienība iepazīs ar aktualizēto AS "Latvijas valsts meži" Meža apsaimniekošanas plāna publisko daļu 2018. - 2022. gadam un saskano to bez iebildēm	Latvijas pašvaldību savienība	16.05.2018	Pateicamies par sadarbību.
18.05.2018	LVM mājas lapā pieejams Meža apsaimniekošanas plāna publiskā daļa, bet šajā daļā nav 7.pielikuma (Kultūrvēsturiskā mantojuma objektu un sabiedrībai nozīmīgu vietu saraksts), vai tas nav publiski	Brocēnu novads	18.05.2016	Paldies par ieinteresētību! 7. Pielikums Sabiedrībai nozīmīgas vietas ir publiski pieejams Dienvidkurzemes reģiona pielikumā: https://www.lvm.lv/sabiedrībai/meza-apsaimniekosana/meza-

	pieejams? Interesētu tieši SNV Brocēnu novada teritorijā, vai šāds saraksts būs vēlāk pieejams			apsaimniekošanas-plani/dienvīdskurzemes-regiona-pielikumi. Drīzumā Sabiedrībai nozīmīgas vietas būs redzamas arī interaktīvajā kartē https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana-plani/interaktiva-karte . Sabiedrībai nozīmīgas vietas jau tagad ir pieejamas mobilajā lietotnē LVM GEO Mobile un Mammadaba interaktīvajā kartē: https://www.mammadabakarte.lv/# Kultūrvēsturiskā mantojuma objekti atsevišķi gan nav uzskaitīti.
3.05.2018	1. Atgādina par kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām, plānojot mežizstrādes darbus 2. Ņemot vērā pēdējo gadu apjomīgos postījumus mežu teritorijās esošajos arheoloģiskajos pieminekļos, kas radīti ar metāla detektoru meklējot senlietas, aicinām izskatīt iespēju robežās veikt papildus pasākumus, lai nodrošinātu šo pieminekļu saglabāšanos. Reizē Inspekcija izsaka atzinību par līdzšinējo sadarbību un A/S "Latvijas valsts meži" veiktajiem sakopšanas darbiem postītajos Latgales arheoloģiskajos pieminekļos. Gadījumos, kad tiek konstatēti jauni postījumi arheoloģiskajos pieminekļos, lūdzam informēt Inspekcijas Arheoloģijas un vēstures daļu, attiecīgo Inspekcijas reģionālo nodaļu un Valsts policiju	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija	3.05.2018	Paldies, ieteikumi arī turpmāk tiks ņemti vērā.
1.06.2018	1. Meža apsaimniekošanas plāna pielikumu "Meža un CO2" iesaka papildināt ar informāciju, ka augsto purvu degradācija ir siltumnīcas efektu izraisošo gāzu izdalīšanās cēlonis. 2. 5. pielikumu papildināt ar: 20.03.2001. MK noteikumiem Nr 131 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem", 17.04.2001. MK noteikumiem Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem", ĪADT individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, 18.06.2013. MK noteikumi Nr. 325 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu mežā” aktualizēt datumu un numuru Noteikumiem par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu.	Dabas aizsardzības pārvalde	1.06.2018	1. LVM mājaslapā atrodamā sadaļa "Mežs un CO2" nav MAP publiskās daļas sastāvdaļa. Priekšlikumu izvērtēsim aktualizējot izstrādāto mājaslapas sadaļu. 2. 5. pielikums papildināts.
9.04.2019	Valsts augu aizsardzības dienests lūdz veikt grozījumus plāna 4.4.3. sadaļā "Meža bojājumu ierobežošanai.", dzēšot no teksta atsauci uz augu aizsardzības līdzekļu (AAL) "Actara" un "Merit Forest" izmantošanu stādu un	Valsts augu aizsardzības dienests	9.04.2019	Paldies par vērību, 4.4.3. nodaļa ir aktualizēta, ņemot vērā Jūsu sniegto informāciju.

	mežaudžu apstrādē. Informējam, ka kopš 2018.gada 19.septembra šādi lietojumi darbīgās vielas tiametoksamu un imidakloprīdu saturošiem AAL nav atļauti			
9.04.2019	Latvijas Kara muzejs vēlas arī turpmāk katru gadu saņemt informāciju par Meža apsaimniekošanas plāna aktualizāciju	Latvijas kara muzejs	9.04.2019	Paticamies par izrādīto interesi.
18.04.2019	Pārvaldei nav būtisku iebildumu un priekšlikumu saistībā ar aktualizēto MAP publisko daļu 2018.-2022. gadam.	Valsts vides dienesta Valmieras reģionālā vides pārvalde	18.04.2018	Pateicamies par izrādīto interesi.
26.04.2019	VVD saskaņo Meža apsaimniekošanas plānu bez iebildumiem un atbalsta tā tālāku virzību.	Valsts vides dienests	26.04.2019	Pateicamies par izrādīto interesi.
2.05.2019	1. VMD rosina MAP 1.6. nodaļā atspoguļot atsevišķi koku sugas-priedi, egli, bērzu, apsi, u.t.t., nevis tikai sadalījumā - skuju koki un lapu koki 2. Nodaļā 1.10. precizēt aļņu un staltbriežu pieaugumu uz "Pēdējo 8 gadu laikā aļņu skaita pieaugums ir 34%, staltbriežu 36%" 3. Meža valsts reģistrā pieejamā informācija neapliecina MAP norādīto, ka pilnīgi visas platības tiek atjaunotas 02.05.2012. MK noteikumos Nr. 308 "Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi" (turpmāk- MK noteikumi Nr.308) noteiktajos termiņos. Uz šo brīdi Meža valsts reģistrā AS LVM apsaimniekotajās platībās ir reģistrētas 700 ha termiņā neatjaunotas platības (nodaļa 4.3.1.). 4. Termina "meža augšanas apstākļu tips" vietā lietojams termins "meža tips". (nodaļa 4.3.1.). 5. Nosakot ikgadējos jaunaudzju kopšanas ciršu apjomus ir jāievēro MK noteikumu Nr.308 noteiktie mežaudzes kopšanas termiņi. (nodaļa 4.3.1.). 6. Meža dzīvnieku apdraudētās teritorijās, veicot jaunaudzju kopšanu jāievērtē dzīvnieku bojājumu risks un jāpalielina atstājamo koku skaits, kas būtu pietuvināts normālajam koku skaitam, kāds konkrētajai koku sugai ir noteikts 21.06.2016.MK noteikumos Nr. 384 "Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi" (nodaļa 4.3.2.). 7. Termina "meža mākslīga atjaunošana" vietā lietojams termins "meža atjaunošana sākot vai stādot" (nodaļa 4.3.3.). 8. Pēc Meža valsts reģistra informācijas AS LVM platībās salīdzinoši liels ir ar apsi atjaunoto	Valsts meža dienests	3.05.2019	1. Nodaļā mežaudžu sadalījums vecuma desmitgadēs pa sugām mainīts uz dalījumu pa 3 visplašāk izplatītajām sugām: priedi, egli, bērzu. 2. Aļņu un staltbriežu pieaugums precizēts. 3. Teksts precizēts. Klātienēs tikšanās laikā noskaidrots, ka laikā neatjaunotās mežaudzes ir ap 43 ha (izcirtumi un iznīkušas mežaudzes), pārējās VMD atlasītās mežaudzes atlasītas nekorektu aprēķinu principu dēļ un atsevišķos gadījumos – dēļ neprecizitātēm LVM datubāzē. 4. Ņemts vērā. 5. Minētie termiņi tiek ievēroti. 6. Nodaļa papildināta ar pasākumiem, kurus veicam jaunaudzju kopšanā, lai samazinātu meža dzīvnieku (briežveidīgo) bojājumu risku. 7. Ņemts vērā. 8. Piekrītam, ka pēc jaunaudzju nodošanas ir liels apšu jaunaudzju īpatsvars, tomēr mērķa suga parasti ir cita, kuru iegūst vēlākos gados jaunaudzju kopšanas rezultātā, līdz ar to apšu audžu apjoms, pieaugot samazinās. 9. Izveidota nodaļa 4.4.1. Meža bojājumi, kā arī nodaļa par meža bojājumu ierobežošanu ir papildināta.

	platību īpatsvars (2-3 tūkstoši ha gadā) un tam nav vērojama tendence samazināties. Rezultātā pieaug kopējais apšu mežaudžu īpatsvars, līdz 10 gadus vecās mežaudzēs tas sastāda jau 10%. 9. Sadaļa nesniedz ieskatu par meža bojājumiem, to apjomu, cēloņiem un bojātajām meža platībām, tendencēm AS LVM apsaimniekotajās platībās. VMD ierosina papildināt sadaļu ar iepriekš minēto informāciju (nodaļa 4.4.4.).			
7.05.2019	LPS atzīst, ka meža nozarei ir liela un augoša loma Latvijas reģionu ekonomiskā stiprināšanā, nodrošinot darba vietas un dzīves iespējas cilvēkiem laukos. LPS uzskata, ka ir jāturpina intensīva meža audzēšana arī valsts mežu platībās, izmantojot visu pieejamo zinātnisko potenciālu meža ražības celšanai, augstvērtīgu mežaudžu audzēšanai un līdz ar to koksnes produkcijas palielināšanai nākotnē, lai nodrošinātu pieaugošas darba iespējas mežā un kokapstrādē nodarbinātajiem	Latvijas pašvaldību savienība	7.05.2019	Pateicamies par atbalstu.
15.05.2019	Darām zināmu, ka Pārvaldei nav būtisku iebildumu un priekšlikumu saistībā ar aktualizēto MAP publisko daļu 2018.-2022. gadam.	Valmieras reģionālā vides pārvalde	15.05.2019	Paldies par izrādīto interesi.
20.04.2020	1) Iesakām 1.1.4.apakšsadaļā precizēt tekstu 11.lpp. zem 6.att., paskaidrojot precīzāk, kam pieder meža zemju platības, proti – ka SIA Sodra Latvia un Ingka Investments grupa ir Zviedrijas uzņēmumi. 2) 1.3.apakšsadaļā ir sniegta informācija par valdošajām koku sugām, lūgums 5.tabulā iekavās atšifrēt, kas ir "nenoteikta" valdošā suga, kā arī "cita" koku suga. 3) 1.7.2. apakšsadaļā par Mežu ceļiem ir tikai viens teikums un tabula par meža ceļu garumu. Lūgums papildināt šo apakšsadaļu ar papildinošu informāciju par to, kā tiek plānota un saskaņota meža ceļu izbūve, lai būtu vienots skatījums ar pašvaldību un valsts ceļu izbūvi (nobraukšanas/uzbraukšanas uz pašvaldību vai valsts ceļiem, iespējamie piemājas ceļu (no attālinātām viensētām) pieslēgumi meža ceļiem utml.) 4) Sadaļā 1.8. ir nosauktas ar normatīvajiem aktiem noteiktās dabas/vides aizsardzības teritorijas un zemāk 9.tabulā izklāstīts cik ha katra no tām aizņem, taču nav procentuāla apkopojuma par to, cik daudz no visām LVM valdījumā esošajām zemēm ir LR normatīvajos aktos noteiktās aizsargājamās teritorijas, cik Natura2000 un cik LVM izdalītās aizsargājamās vides vērtības un teritorijas (ES nozīmes biotopi, medņu riesti, teritorijas ar	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	20.04.2020	1. Precizēts teksts 13. lpp., norādot, ka Sodra grupa un IKEA grupa ir Zviedrijas uzņēmumi. 2. Papildināta sadaļa, aprakstot, ka 5. tabulā nav attēloti izcirtumi un iznīkušas audzes iepirtajos īpašumos, kuros pēc VMD datu pārņemšanas valdošā koku suga nav noteikta. Tabula aktualizēta norādot visas sugas, kas iepriekš tika attēlotas kā "cita" koku suga. 3. Papildināta sadaļa, aprakstot infrastruktūras attīstības plānošanas principus – 4.3. nodaļa. 4. Precizēta MAP iekļautā informācija, norādot īpatsvaru. 5. Precizēts teksts. 6. Precizēts teksts. 7. Papildināta sadaļa, iekļaujot informāciju par pēdējo piecu gadu meža atjaunošanas apjomu pa sugām.

	atšķirīgiem apsaimniekošanas noteikumiem un individuāli plānojamas teritorijas u.tml.). 5) 4.1.6. apakšsadaļā nepieciešams precizēt skaidrojumu attiecībā uz ES nozīmes biotopiem un to aizsardzību. Pirmajā rindkopā ieteikums precīzi nosaukt, uz kādu Eiropas Savienības (nevis Eiropas Komisijas) direktīvu pamata ir izveidots Natura2000 tīkls. Attiecībā uz Latvijas likumdošanu, vēršam uzmanību uz to, ka Ministru kabineta noteikumi Nr.350 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” nosaka īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu, kā arī īpaši aizsargājamās meža, krūmāju un purvu biotopus raksturojošās pazīmes, nevis noteikšanas kritērijus. Kā arī šajos noteikumos minētās biotopus raksturojošās pazīmes neattiecas uz tiem īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuru aizsardzībai izveidotas vai veidojamas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000). Līdz ar to ir nekorekti apgalvot, ka visi ES biotopi nav jāsargā. Savukārt otrajā atkāpē tiek sniegta īsa informācija, ka ES nozīmes biotopus kartē sertificēti dabas eksperti. Ieteicams papildināt tekstu ar informāciju, kādēļ viņi kartē biotopus vai arī dzēst otro rindkopu. 6) Trešajā atkāpē nepieciešams pārstrukturēt teikumu tā, lai tas būtu viegli un saprotami uztverams, kā arī norādīt pilnu direktīvas nosaukumu un sniegt plašāku informāciju, kas ir „Attīstības projekts” (projekta pilns nosaukums, tā ilgums u.tml. informāciju). 7) Ņemot vērā, ka meža atjaunošana ir tikpat būtiska kā meža ciršana un kopšana, ierosinām papildināt 4.3.1.apakšsadaļu ar informāciju par meža atjaunošanu. Lai arī tekstā ir minēti faktori, kas neļauj noteikt precīzas meža atjaunošanas apjoma aprēķina metodikas, ir pieejami dažādi dati par plānoto/izpildīto darbu apjomu (piem. LVM mājas lapā online režīmā tiek pat uzskaitīts katrs iestādītais kociņš - “šogad jau iestādīti vairāk kā 13 milj.”). Šāda informācija, - cik ha lielas platības (izcirtumi vai iznīkušas mežaudzes) attiecīgajā gadā ir atjaunotas sējot, cik stādot, cik ha ir apmežoti ar priedi, egli, bērzu vai citu koku sugu – sniegtu visaptverošu ieskatu par meža atjaunošanu un nākotnē sagaidāmajiem mežiem.			
--	--	--	--	--

24.04.2020	Pārvalde atzinīgi vērtē plānotos meža apsaimniekošanas pasākumus un norāda, ka Pārvaldei kopumā nav iebildumu un priekšlikumu par aktualizēto Meža apsaimniekošanas plāna 2018.-2022. gadam publisko daļu un Austrumvidzemes reģiona pielikumu. Pārvalde iesaka ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plānošanas ietvaros modelēšanas procesā izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanas lietderību un efektivitāti taktiskās plānošanas 5 gadu periodam meža autoceļu un meža meliorācijas sistēmu pārbūvei un būvniecībai plānošanas vienībās, jo šāda pieeja ļautu objektīvi un jēgpilni izvērtēt plānoto darbību kopējo ietekmi uz vidi, precīzi izvērtēt šo darbību ietekmi uz biotopiem un to platībām, un mikroliegumiem, samazinātu administratīvo slogu gan uzņēmumam, gan Valsts vides dienestam.	Vidzemes reģionālā vides pārvalde	24.04.2020	Plānošanas ietvaros tiek vērtēta gan kopējā LVM plāna, gan katra atsevišķa objekta ietekme uz vidi. LVM pagaidām priekšlikumu vērtē kā nesamērīga administratīvā sloga uzņemšanos, ņemot vērā pieredzi veicot IVN procesu LR normatīvo aktu noteiktā kārtībā, kas pat vienam atsevišķam objektam prasa vairāk kā 2 gadus. Ja LR normatīvajos aktos tiek atvieglota procedūra būvnormatīvu (tehnisko noteikumu) saņemšanai un mazināts birokrātiskais slogs, tad šāda pieeja ļautu objektīvi un jēgpilni izvērtēt plānoto darbību kopējo ietekmi uz vidi.
30.04.2020	1. MAP norādīts, ka "Ilgtermiņa plānošanas ietvaros plāno meža apsaimniekošanas darbības efektīvai resursu izmantošanai, lai sasniegtu izvirzītos mežsaimniecības stratēģiskos mērķus." (31. lpp.) Kā zināms, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana nav starp LVM stratēģiskajiem mērķiem, no kā var secināt, ka tā arī netiek ņemta vērā ilgtermiņa plānošanas ietvaros. 2. MAP norādīts, ka "Dabas vērtību koncentrācijas teritorijas (DVKT) - apsaimnieko ar mērķi saglabāt dabas daudzveidību", kas liek secināt, ka ārpus DVKT šāda mērķa nav. Turklāt no 16. tabulā (29. lpp.) un 2. pielikumā (47. lpp.) sniegtās informācijas noprotams, ka DVKT atbilst augstvērtīgo mežu veidam HCV1 (iespējams, arī HCV2). Saskaņā ar 16. tabulā redzamo šajās teritorijās tiek pieļauta mežizstrādes intensitāte, kas aptuveni atbilst kopējai mežizstrādes intensitātei LVM apsaimniekotajos mežos, un kailcirtes, kas pārsniedz vidējo kailcirtes platību, turklāt samazinot 70 gadu vecumu pārsniegušu mežu īpatsvaru līdz līmenim, kas zemāks par šobrīd kopējo šādu mežu īpatsvaru LVM apsaimniekotajos mežos. Tātad mežu apsaimniekošana šajās DVKT būtiski neatšķiras no apsaimniekošanas pārējos LVM apsaimniekotajos mežos. 3. Nav līdzsvarota sadalījuma starp LVM noteiktajiem apsaimniekošanas mērķiem – 1. un	Latvijas Ornitoloģijas biedrība	30.04.2020	1. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir viens no LVM vidēja termiņa darbības stratēģijas 2020.-2024. gadam definētajiem darbības principiem. Lai saglabātu bioloģisko daudzveidību LVM apsaimniekotajos mežos: I tiek apzinātas aizsargājamo sugu dzīvotnes un biotopi un vērtēta to kvalitāte un izplatība. Iegūta informācija tiek izmantota meža apsaimniekošanas plānošanā, nosakot pasākumus dabas vērtību labvēlīga stāvokļa nodrošināšanai ilgtermiņā. II meža apsaimniekošanas plānošanā, izmantojot 3 dažāda mēroga paņēmienus bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai, izmantojot ainavu ekoloģijas pieeju: a) veido atšķirīgi apsaimniekojamas teritorijas dabas vērtību koncentrācijas vietās papildus valsts noteiktām dabas aizsardzības teritorijām, b) saudzē aizsargājamo sugu dzīvotnes un nozīmīgākos biotopus, mežaudzes apsaimniekojot dabai, t.sk izmantojot informāciju kas iegūta ES nozīmes biotopu kartēšanas ietvaros, c) saglabā dabiska meža struktūras elementus, kā arī veic citus dabas aizsardzības pasākumus mežsaimnieciskās darbības vietās. III lai iegūtu informāciju par sugu stāvokli un, nepieciešamības gadījumā, pārskatītu meža apsaimniekošanas apjomu un izvietojumu veic putnu sugu un biotopu monitoringu, katru gadu sagatavo un publisko monitoringa pārskatu.

	2. mērķa audzes kopumā veido tikai 16,7%, trūkstot pamatojumam šāda īpatsvara noteikšanai, t.sk., nav vērtējuma, vai ar šādu platību pietiek īpaši aizsargājamo sugu un biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai (jo LVM nav mērķa šādu stāvokli nodrošināt). 4. MAP paredzēts, ka 70 gadu vecumu pārsniegušu mežu īpatsvars samazināsies lielākajā daļā reģionu un LVM apsaimniekotajos mežos jau MAP darbības periodā. Turklāt no MAP rakstītā noproto, ka ilgtermiņā tiek pieļauta šādu mežu īpatsvara samazināšanās par vairāk nekā 25% (samazinot to īpatsvaru līdz 30%). 5. MAP pieļauj ES nozīmes aizsargājamo (tostarp prioritāro) biotopu izciršanu, lai gan zināms, ka visi šie biotopi valstī jau šobrīd atrodas nelabvēlīgā aizsardzības stāvoklī. Lai gan atbilst patiesībai MAP rakstītais, ka "par aizsargājamo nav uzskatāms katrs ES nozīmes biotopa poligons" (30. lpp.), LVM ignorē Sugu un biotopu aizsardzības likumā (7. pantā) noteikto uzdevumu nodrošināt biotopu labvēlīgu aizsardzības stāvokli, par ko cita starpā liecina tas, ka biotopa "dabiskais izplatības areāls un platības, kur tas atrodams, ir stabilas vai paplašinās". ES nozīmes biotopu izciršana nozīmē to aizņemtas platības samazināšanos, līdz ar to tā ir neprārprotamā pretrunā ar biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanu. 6. Nav saprotams, ko LVM saprot ar jēdzienu "aizsargājamās sugas" turklāt aizsargājamo sugu aizsardzības pasākumi aprakstīti ļoti nepilnīgi. No 4.1.1. nodaļas noproto, ka papildus likumā noteiktajām mikroliegumu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas prasībām tiek veikti "biotehniskie pasākumi", norādot, ka "pilna informācija par veiktajiem un plānotajiem biotehniskajiem pasākumiem un to efektivitātes vērtējums atrodams ikgadējā LVM vides pārskatā". Norādītajā saitē atrodamajā vides pārskatā (skatīts pārskats par 2019. gadu) atrodamā informācija liecina, ka šādi pasākumi īstenoti tikai septiņām putnu sugām – mednim, rubenim, klinšu ērglim, zivjērglim, melnajam stārķim, ūpm un vīst vanagam. Pretēji MAP rakstītajam par plānotajiem pasākumiem putnu dzīvotņu aizsardzībai nekas nav minēts. Nekas no MAP (vai vides pārskatā) minētā neliecina, ka LVM plānotu ņemt vērā VARAM apstiprinātos putnu sugu		2. DVKT apsaimniekošanas nosacījumi ir atšķirīgi no apsaimniekošanas pārējos LVM mežos. Atšķirīgi apsaimniekojamu un individuāli plānojamu teritoriju apsaimniekošanas principi aprakstīti MAP 4.1. nodaļā. 3. MAP minētais meža un meža zemes dalījums pa apsaimniekošanas mērķiem ir viens no stratēģiskos mērķus raksturojošiem rādītājiem. Dabas aizsardzības audžu mērķapjoms noteikts, pamatojoties uz Bioloģiskās daudzveidības stratēģiskā plāna 2012.-2020. Aičī 11.mērķi: https://www.cbd.int/sp/targets/ 4. Ņemot vērā audžu vecuma struktūru, 70 gadus un vecāku audžu īpatsvars var svārstīties starp plānošanas periodiem. Saskaņā ar 4.1.6. nodaļā minēto, meža masīvu līmenī tiek nodrošināts noteikts 70 gadus un vecāku audžu īpatsvars. Realizējot plānotās meža apsaimniekošanas darbības, 70 gadus un vecāku audžu īpatsvars LVM mežos kopumā, reģionos un meža masīvos būtiski nemainās un būs lielāks par 30% (23. attēls). 5. ES nozīmes biotopus, saskaņā ar Eiropas Padomes atbilstošo Direktīvu 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un pieeju, pamatā aizsargā caur sauszemes Natura2000 tīklu, gan attiecīgajos bioģeogrāfiskajos reģionos, gan ES kopumā. Atbilstoši šai pieejai, ES nozīmes biotopu pamata aizsardzību, saskaņā ar LR spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, arī Latvijā nodrošina īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas Natura2000 tīklā, un papildus tam arī mikroliegumi, kuru veidošanas nosacījumus nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums. LVM atbalsta un ievēro normatīvo aktu prasības, kā arī plāno MAP minētos papildus pasākumus ES nozīmes biotopu labvēlīga stāvokļa nodrošināšanai, t.sk. pasākumus, kas veicina to, lai meža biotopu dabiskais izplatības areāls un platības, kur tas atrodams, būtu stabilas, saglabājot bioloģiski vērtīgākās audzes, veicinot bioloģiski vērtīgo mežaudžu ekoloģisko saistību un potenciāli bioloģiski vērtīgu mežaudžu klātbūtni ainavā. 6. MAP papildināts ar sekojošu informāciju: LVM informācijas sistēmās reģistrējamo sugu un biotopu veidu saraksts, t.sk. LR normatīvajos aktos minētās aizsargājamās sugu un biotopu veidi, pasākumi putnu dzīvotņu aizsardzībai, 2020.gadā plānoto nozīmīgu sugu dzīvotņu un ES nozīmes biotopu apsaimniekošanas
--	---	--	--

	aizsardzības plānus (mežirbe, mazais ērglis, pūces). 7. Par sašaurinātu izpratni par to, kas ir aizsargājamās sugas, liecina tas, ka acīmredzot netiek apzinātas visu aizsargājamo sugu atradnes. Lai gan MAP norādīts, ka "tiek kartētas aizsargājamo sugu atradnes" (44. lpp.), vides pārskatā publicētā informācija liecina, ka attiecībā uz putniem faktiski tiek kartētas tikai lielās ligzdas un medņu riesti. Tātad lielākā daļa īpaši aizsargājamo putnu sugu reģistrētas netiek. Nekas neliecina, ka LVM izmantotu Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētās dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" informāciju par LVM kartēšanas neapvertajām īpaši aizsargājamajām putnu sugām. No iepriekš minētā izriet, ka lielākā daļa īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīvotņu LVM apsaimniekotajos mežos ārpus mikroliegumiem un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām pakļauta iznīcināšanas riskam. 8. Mežizstrādes pārtraukums putnu ligzdošanas maksimuma laikā joprojām paredzēts tikai DVKT. Tas nozīmē, ka katru gadu LVM veikto apsaimniekošanas pasākumu rezultātā iet bojā liels skaits putnu ligzdu. Ņemot vērā, ka lielākā daļa īpaši aizsargājamo putnu sugu atradņu apzinātas netiek, var secināt, ka tiek izpostītas arī īpaši aizsargājamo sugu ligzdas. 9. Nav paredzēts pilnvērtīgs monitorings, lai novērtētu LVM ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām vai bioloģisko daudzveidību kopumā. No putnu sugām, spriežot pēc vides pārskata, LVM monitorē tikai septiņas sugas. Turklāt pat par šīm septiņām sugām netiek izdarīti secinājumi par LVM darbības iespējamo ietekmi. Valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa datu izmantošanu savā darbā LVM neparedz. 10. Daudzviet plānā tiek lietots jēdziens "atjaunošanas cirte", kas, spriežot pēc 7. pielikumā atrodamās informācijas, tiek lietots kā sinonīms Meža likumā definētajiem jēdzieniem "galvenā cirte" un "kailcirte". Attiecībā uz ciršu veidiem MAP būtu jālieto skaidri, Meža likumā definēti jēdzieni. 11. MAP nav norādīts, kāds ir plānotais koksnes ieguves apjoms. Rakstīts, ka "Koksnes ieguves apjomu atjaunošanas cirtei nosaka Ministru kabineta rīkojums Par koku ciršanas maksimālo pieļaujamo apjomu, kurš tiek noteikts ik piecus gadus." Taču jāņem vērā, ka minētais rīkojums (kurš attiecas uz		pasākumu apjomu, putnu sugu aizsardzības plānu ieviešanas pasākumi. 7. Komentārs satur nepatiesu apgalvojumu. Vēršam uzmanību uz faktu, ka LVM mērķis nav sastādīt ligzdojošo putnu atlantu, bet mazināt saimnieciskās darbības ietekmi uz sugām un to dzīvotnēm. LVM veic to īpaši aizsargājamo sugu novērojumu un ligzdvietu kartēšanu, kuras ir pazīstamas ievērojami plašam mežu apsaimniekošanas plānošanā iesaistītam darbinieku lokam. Papildus lielo ligzdu un medņu novērojumu kartēšanai, ko veic plašs LVM darbinieku loks, LVM vides speciālisti kartē arī citu aizsargājamo putnu sugu novērojumus, piemēram, mežirbes, meža baložus, dažādu sugu pūces, dzērves, dzeņus un citas putnu sugas. Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" informācija tiek izmantota, izvērtējot plānoto darbību iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām, t.sk. putnu. LVM kartē un nodrošina aizsardzību ne tikai putnu sugām, bet arī citu organismu grupu sugu atradnēm, par ko liecina informācija Vides pārskatā. Īpaši aizsargājamo, mikroliegumu un nozīmīgo sugu atradņu saglabāšanai ārpus ML un ĪADT tiek veidotas LVM noteiktās dabas aizsardzības teritorijas, nodrošinot piemērotus apstākļus sugu dzīvotnēm t.sk. brīvprātīgi izslēdzot no saimnieciskās darbības ES nozīmes meža, zālāju un saldūdeņu biotopus. 8. Komentārs satur nepatiesu apgalvojumu. Ņemot vērā visus LR normatīvajos aktos un LVM iekšējos tiesību aktos noteiktos terminētos koku ciršanas ierobežojums, kas ir noteikti arī ārpus DVKT, minētajā laika periodā koku ciršana notiek tikai 1% no LVM mežu platības, kas ir nebūtisks apjoms no LVM kopējās mežu platības. LVM kartē un nodrošina aizsardzību ne tikai lielajās ligzdās mītošajām putnu sugām un medņu riestiem, bet arī citām īpaši aizsargājamo putnu dzīvotnēm (komentārs augstāk). Papildus pavasara mežizstrādes aizliegumam DVKT teritorijās, medņu riestu teritorijās, LVM noteiktajās teritorijās un buferzonās aizsargājamo plēsīgo putnu un melno stārķu dzīvotņu aizsardzībai, mežizstrāde nenotiek arī nogabalos ar peļu klijānu ligzdām. 9. Par bioloģiskās daudzveidības monitoringa, tajā skaitā putnu, ieviešanu ir atbildīga Dabas aizsardzības pārvalde. LVM savas kompetences ietvaros veic septiņu īpaši aizsargājamo putnu sugu monitoringu, kas nav iekļauts vai ir nepilnīgi reprezentētas valsts nozīmes monitoringa programmās.
--	---	--	---

	galveno cirti, nevis nedefinēto "atjaunošanas cirti") nosaka tikai maksimāli pieļaujamo apjomu. Faktiskie ieguves apjomi atkarīgi no LVM pieņemtajiem lēmumiem. Jāņem vērā, ka minētajā rīkojumā netiek ņemti vērā LVM brīvprātīgi īstenotie sugu un biotopu aizsardzības pasākumi. Ja MAP rakstītais jāsaprot tā, ka LVM plāno iegūt koksni maksimāli pieļaujamajā apjomā, tad tas liecina vai nu par draudiem formāli neaizsargātajiem biotopiem un aizsargājamo sugu dzīvotnēm vai par neilgtspējīgiem ciršanas apjomiem ārpus LVM aizsargātajām teritorijām. 12. Ierosinām: a) Noteikt, ka viens no MAP mērķiem ir sugu un biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšana, vai veikt atbilstošus labojumus LVM stratēģijā. b) Paredzēt, ka DVKT apsaimniekošanas prioritārais mērķis ir dabas aizsardzība, t.i., noteikt šajās teritorijās esošajām audzēm 1. vai 2. apsaimniekošanas mērķi. c) Noteikt zinātniski pamatotu, sugu un biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai pietiekamu 1. un 2. mērķa audžu īpatsvaru. d) Vismaz līdz Latvijas Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas izstrādei un aizsardzības mērķu noteikšanai paredzēt, ka ES nozīmes aizsargājamās meža biotopos neatkarīgi no to kvalitātes netiek veikta galvenā cirte. e) Iestrādāt MAP spēkā esošo sugu aizsardzības plānu prasības. f) Nesašaurināt "aizsargājamās sugas" jēdzienu un potenciālajās cirsmu platībās apzināt visu aizsargājamo sugu atradnes (ievērojot minēto sugu konstatēšanai atbilstošu metodiku). Izmantot DAP sistēmas "Ozols" datus. h) Noteikt vispārēju mežizstrādes un jaunaudžu kopšanas pārtraukumu no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam, paredzot atkarībā no aizsargājamo sugu klātbūtnes šo periodu pagarināt konkrētu cirsmu gadījumā. g) Pilnveidot LVM īstenotā monitoringa sistēmu vai vismaz izmantot LVM darba plānošanā un ietekmes izvērtēšanai valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa datus. i) Aizstāt MAP jēdzienu "atjaunošanas cirte" ar jēdzieniem "galvenā cirte" un "kailcirte" atbilstoši Meža likumā lietotajām definīcijām. j) Norādīt, kāds ir plānotais koksnes ieguves apjoms. Ja plānots, ka turpmāk LVM iegūs koksni MK		LVM putnu monitoringu veic brīvprātīgi, tādējādi ievērojami papildinot informāciju par vairāku sugu populāciju dinamiku valstī. Monitoringa, t.sk. valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa informācija tiek izmantota konkrēto putnu sugu dzīvotņu aizsardzības plānošanā, nosakot atbilstošus aizsargājamo dzīvotņu lielumus un mežsaimnieciskās darbības terminētus aprobežojumus, plānojot biotehniskos pasākumus, vērtējot plānoto darbību iespējamo ietekmi uz sugām, ne tikai putnu, bet arī bezmugurkaulnieku, abinieku, rāpuļu un zīdītāju. LVM īsteno arī ķērpju, sēņu, sūnu un vaskulāro augu sugu monitoringu, saskaņā ar Valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu. Darba gaitā notiek aktuālās informācijas apmaiņa ar Dabas aizsardzības pārvaldi, lai gūtu priekšstatu par situāciju valstī. 10. Termins "Atjaunošanas cirte" atbilst Meža likuma definīcijai – galvenā cirte. Terminu "Atjaunošanas cirte" lieto LVM iekšējos normatīvajos aktos galvenās cirtes nozīmē kā atbilstošu starptautiskajai terminoloģijai, ar galveno cirti saprotot ne tikai koksnes ražas ieguvu, bet arī mežaudzes atjaunošanu. MAP publiskās daļas dokuments papildināts ar termina "Atjaunošanas cirte" skaidrojumu. 11. Papildināta sadaļa, norādot LVM plānoto koksnes ieguves apjomu. 12. a) Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir viens no LVM vidēja termiņa darbības stratēģijas 2020.-2024. gadam definētajiem darbības principiem. Lai saglabātu bioloģisko daudzveidību LVM apsaimniekotajos mežos: 1. tiek apzinātas aizsargājamo sugu dzīvotnes un biotopi un vērtēta to kvalitāte un izplatība. Iegūtā informācija tiek izmantota meža apsaimniekošanas plānošanā, nosakot pasākumus dabas vērtību labvēlīga stāvokļa nodrošināšanai ilgtermiņā. 2. meža apsaimniekošanas plānošanā, izmantojot 3 dažāda mēroga paņēmienus bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai, izmantojot ainavu ekoloģijas pieeju: a) veido atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijas dabas vērtību koncentrācijas vietās papildus valsts noteiktām dabas aizsardzības teritorijām, b) saudzē aizsargājamo sugu dzīvotnes un nozīmīgākos biotopus,
--	---	--	--

	noteiktajā maksimāli pieļaujamā apjomā, skaidri to norādīt.		mežaudzes apsaimniekojot dabai, t.sk izmantojot informāciju kas iegūta ES nozīmes biotopu kartēšanas ietvaros, c)saglabā dabiska meža struktūras elementus, kā arī veic citus dabas aizsardzības pasākumus mežsaimnieciskās darbības vietās. 3.lai iegūtu informāciju par sugu stāvokli un, nepieciešamības gadījumā, pārskatītu meža apsaimniekošanas apjomu un izvietojumu veic putnu sugu un biotopu monitoringu, katru gadu sagatavo un publisko monitoringa pārskatu. 12. b) DVKT plānots apsaimniekot saskaņā ar spēkā esošajām LVM vadlīnijām. Atšķirīgi apsaimniekojamu un individuāli plānojamu teritoriju apsaimniekošanas principi aprakstīti MAP 4.1. nodaļā. 12. c) Dabas aizsardzības audžu mērķapjoms noteikts pamatojoties uz Bioloģiskās daudzveidības stratēģiskā plāna 2011.-2020. Aiči 11.mērķi (https://www.cbd.int/sp/targets/) 12. d) LVM piekrīt, ka Latvijas Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas izstrāde un aizsardzības mērķu noteikšana ir ļoti aktuāla. Līdz brīdim, kamēr nacionālajos plānošanas dokumentos aizsardzības mērķi nav noteikti, plānojot galveno cirti, uzņēmums ievērojot piesardzības principu un, izmantojot LVM rīcībā esošo aktuālo informāciju par ES nozīmes biotopu poligonu izplatību , iespēju robežās izvairīsies no saimnieciskās darbības plānošanas poligonos, kas atbilst meža biotopus raksturojošām pazīmēm. 12. e) MAP redakcija ir papildināta ar LVM realizētajiem pasākumiem, kas minēti putnu sugu aizsardzības plānos. 12. f) MAP papildināts ar informāciju par LVM informācijas sistēmās reģistrējamo sugu un biotopu veidu saraksts, t.sk. LR normatīvajos aktos minētās aizsargājamās sugu un biotopu veidi. Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" informācija tiek izmantota, izvērtējot plānoto darbību iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām sugām, t.sk. putnu, plānojot biotehniskos pasākumus, pasākumus ietekmes uz vidi mazināšanai u.c. LR normatīvajos aktos definēto īpaši aizsargājamo
--	--	--	---

				sugu atradnes, arī citu reti sastopamu sugu, sugu ar izplatības īpatnībām atradnes LVM reģistrē savas kompetences un resursu ietvaros ne tikai potenciālo cirsmu platībās, bet arī citu plānoto darbību potenciālajās vietās, un regulāri pilnveido savu speciālistu zināšanas sugu noteikšanas jomā, kā, piemēram, par tādām organismu grupām, kā sēnes, bezmugurkaulnieki. 12. h) Ņemot vērā visus LR normatīvajos aktos un LVM iekšējos tiesību aktos noteiktos terminētos koku ciršanas ierobežojums, minētajā laika periodā koku ciršana notiek tikai 1% no LVM mežu platības, kas ir nebūtisks apjoms no LVM kopējās mežu platības. Savukārt aizsargājamo sugu gadījumā jau tiek noteikti garāki ierobežojuma termiņi atbilstoši sugas prasībām. Lēmuma pieņemšana par vispārēju koku ciršanas pārtraukšanu ir nozares nevis viena uzņēmuma lēmums. 12. g) LVM ne tikai izmanto Valsts bioloģiskās daudzveidības monitoringa datus darbību ietekmes izvērtēšanai, bet arī realizē divus no valsts bioloģiskās daudzveidības speciālā monitoringa programmā paredzētajiem monitoringiem par sugām: mazais ērglis un melnais stārķis. 12. i) Termins "Atjaunošanas cirte" atbilst Meža likuma definīcijai – galvenā cirte. Terminu "Atjaunošanas cirte" lieto LVM iekšējos normatīvajos aktos galvenās cirtes nozīmē kā atbilstošu starptautiskajai terminoloģijai, ar galveno cirti saprotot ne tikai koksnes ražas ieguvu, bet arī mežaudzes atjaunošanu. MAP publiskās daļas dokuments papildināts ar termina "Atjaunošanas cirte" skaidrojumu. 12. j) Papildināta sadaļa, norādot LVM plānoto koksnes ieguves apjomu.
05.05.2020	VMD iepazinās ar AS "Latvijas valsts meži" Meža apsaimniekošanas plāns 2018. - 2022. gadam" aktualizēto publisko daļu un: Aicina aktualizēt publicēto statistisko informāciju atbilstoši 2020.gadā pieejamai informācijai pirmavotos:	Valsts meža dienests	05.05.2020	1. Aktualizētas MAP sadaļas ar pieejamo aktuālo informāciju, norādīti datu avoti un gads. 2. Termins "Atjaunošanas cirte" atbilst Meža likuma definīcijai – galvenā cirte. Terminu "Atjaunošanas cirte" lieto LVM iekšējos normatīvajos aktos galvenās cirtes nozīmē kā atbilstošu starptautiskajai terminoloģijai, ar

	Piemēram: 2. attēls Meža platību un mežainuma dinamika no 1923.-2015.gadam (Avots: ZM) 2. tabula Iedzīvotāju skaits un tā izmaiņas statistiskajos reģionos. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk - CSP) datiem Latvijas iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2000.-2017.gadam (uz 1.janvāri). 4. attēls Nodarbinātības līmenis Latvijas reģionos (Avots CSP) - 2016.gada informācija un 5. attēls Darba meklētāju īpatsvars Latvijas reģionos (Avots CSP)- 2016.gads 6. attēls Meža īpašumu platība Latvijā sadalījumā pēc īpašuma formas (Avots: ZM)- 2017.gads 5. tabula Mežaudžu sadalījums pa valdošajām sugām (Avots: Meža valsts reģistrs)-2018.gads 6. tabula Mežaudžu sadalījums pa sugām un bonitātēm- nav norādīts, kura gada dati ir publicēti un, kas ir datu avots. Tas pats par 11., 12., 13. un 14. attēlu. 7. tabula Kopš 2003. gada atjaunoto MMS apjoms pa reģioniem, tūkst. ha- 2017. gada dati 9. tabula Ar normatīvajiem aktiem noteikto dabas / vides aizsardzības teritoriju platība LVM valdījumā esošajās zemēs- nav norādīts, kura gada dati ir publicēti, un, kas ir datu avots. 11. tabula 2013.-2018. gadā realizētās meža nekoksnes vērtības. 12. Tabula Plašāk sastopamo medījamo dzīvnieku skaits Latvijā- 2016/2017.medību sezona 13. tabula Plānotais un faktiskais koksnes ieguves apjoms- lūdzu papildināt ar 2019.gadā izcirsto apjomu. 2. Norāda, ka termins "atjaunošanas cirte", kas tiek lietots dokumentā (4.lpp, 17.lpp,24.lpp, 32. lpp., 33.lpp., 34.lpp.) nav definēts Meža likumā un saistošajos normatīvajos aktos. Tā kā dokuments ir domāts plašākai publikai ne tikai meža nozarē strādājošiem, iesakām lietot normatīvajai videi atbilstošu terminoloģiju vai arī dokumentā paskaidrot termina nozīmi.			galveno cirti saprotot ne tikai koksnes ražas ieguvī, bet arī mežaudzes atjaunošanu. MAP publiskās daļas dokuments papildināts ar termina "Atjaunošanas cirte" skaidrojumu.
06.05.2020	Aicinām rūpīgi izvērtēt mūsu iesniegtos priekšlikumus, un izteikt LVM MAP un tā pielikumus attiecīgajās teksta vietās, mūsu piedāvātajā redakcijā: 1. Ievadā: MAP satur informāciju par LVM apsaimniekotā meža resursiem, LVM stratēģijas mērķiem un darbības pamatprincipiem, plānotās meža apsaimniekošanas darbību apjomu un izvietojumu (tajā skaitā plānojot galvenās izmantošanas cirtes augstvērtīgajos	Biedrības "Vides aizsardzības klubs" Zemgales nodaļa	06.05.2020	1. Ievads satur informāciju par MAP publiskās daļas saturu, aktualizēšanas un sabiedrības līdzdalību MAP pilnveidošanā. Detālāka informācija par meža apsaimniekošanu, t.sk. Cirsmu plānošanas nosacījumi aprakstīti 4. nodaļā. 2. Sadaļa papildināta ar ierakstu Saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, likumu par grāmatvedību, gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu, par

	mežos, to izvietojumu plānoto cirsmu līmenī), pasākumiem vides vērtību saglabāšanā, iepriekšējā periodā veikto meža apsaimniekošanas darbību apjomu u.c. Katru gadu līdz 31. martam tiek aktualizēti meža apsaimniekošanas plāni un apjomi atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās, informācija par iepriekšējā perioda meža apsaimniekošanu un vides pārskats. Lai mazinātu saimnieciskās darbības ietekmi, plānoto kailciršu tiešā tuvumā esošo māju iedzīvotāji un meža īpašnieki, kuru mežs robežojas ar plānoto kailcirti, savlaicīgi tiek informēti par plānotajām darbībām, uzklausi to ieteikumi un priekšlikumi, kā arī iespēju robežās tie ņemti vērā. 2. 1.1.1. Zemes lietošanas un īpašuma tiesības sadaļā aicinām norādīt uz kā vārda un uz kuru personu Zemesgrāmatā tiek ierakstītas LVM iepirktais zemes 11 281 ha apjomā, tajā skaitā 8 397 ha mežs. 3. 2. Meža apsaimniekošanas novērtējums iepriekšējā periodā sadaļā, lai precizētu izteikto apgalvojumu aicinām attiecīgo teikumu izteikt šādā redakcijā: Saskaņā ar Meža statistiskās inventarizācijas datiem (2014. – 2018. gads), kopējais augošu koku krājas tekošais pieaugums LVM apsaimniekošanā esošajos mežos ir 11.82 milj. m³ gadā. 2015. gadā visos ciršu veidos kopā tika nocirsti 5.43 milj. m³, 2016. gadā – 5.36 milj. m³, 2017. gadā – 5.69 milj. m³ (13. tabulā visa LVM rādītāji, pa reģioniem – katra reģiona 4.pielikumā), kas ir aptuveni par 6.2 milj. m³ mazāk kā tekošais pieaugums, no kura atņemot ikgadējo atmirumu 2,94 milj.m³ un neuzskaitīto likvido koksnes krāju ciršanas atliekās, LVM iegūst koksni tuvu ikgadējam krājas pieaugumam. 4. 4.1.4. Augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas nosacījumu sadaļā, lai precizētu attiecīgajos teikumos izteikto domu un nodrošinātu augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas loģisku pēctecību šī MAP ietvaros, aicinām attiecīgos teikumus izteikt šādā redakcijā: HCV1 - Bioloģiski vērtīgu mežaudžu koncentrācijas vietas – 100 ha un lielākas vienlaidus teritorijas (arī lielu masīvu iekšienē), kā arī esošie ekomeži dabai, vai pēc		LVM līdzekļiem nopirktās zemes ir ierakstītas Zemesgrāmatā uz AS "Latvijas valsts meži" vārda. 3. Mainīta redakcija. Matemātiski precīzu un operatīvu informāciju par meža resursiem Latvijā iegūst Meža statistiskās inventarizācijas (MSI) procesā, kuru veic LVMI "Silava". LVM savā darbībā izmanto Meža valsts reģistra (MVR) datus par mežaudzēm, kuru precizitāte to ieguves metodikas atšķirību rezultātā var nebūtiski atšķirties no MSI datiem. Atbilstoši MVR datiem LVM apsaimniekošanā esošajos mežos 2015. gadā visos ciršu veidos kopā tika nocirsti 5.43 milj. m³, 2016. gadā – 5.36 milj. m³, 2017. gadā – 5.69 milj. m³ (13. tabulā visa LVM rādītāji, pa reģioniem – katra reģiona 4.pielikumā). Saskaņā ar MSI datiem (2014. – 2018. gads), kopējais augošu koku krājas tekošais pieaugums LVM apsaimniekošanā esošajos mežos ir 11.82 milj. m³ gadā. Kopējās mežu krājas izmaiņas liecina, ka pēdējos gados nocirstā krāja LVM valdījuma mežos ir mazāka, nekā krājas tekošais pieaugums tajos, t.sk. arī ievērtējot koksnes ikgadējo dabīgo atmirumu 2,94 milj.m³. 4. Bioloģiski vērtīgo mežaudžu koncentrācijas vietu izvietojums un definīcija tiks aktualizēta atbilstoši projekta "Ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešana meža apsaimniekošanas plānošanā" rezultātiem, tāpēc nav pamatojuma skaidrojumā iekļaut terminu ekomeži. 5. DVKT plānots apsaimniekot saskaņā ar spēkā esošajām LVM vadlīnijām. 6. Redakcija precizēta saskaņā ar VARAM ierosinājumiem 7. 2019.gadā LVM ir nocirtusi 40 ha atjaunošanas cirtes pēc kritērija minimālais caurmērs. Atjaunošanas cirtes vecumam atbilstošas mežaudzes ir 194 tūkst. ha apjomā. Sadaļā nav nepieciešamas izmaiņas. 8. MAP publiskās daļas redakcija apraksta jaunaudžu kopšanas mērķus, savukārt nosacījumi jaunaudžu kopšanai noteikti LVM Vides aizsardzības prasībās: https://www.lvm.lv/biznesa-partneriem/iepirkumi/liguma-pielikumi/contractadd/32,35 9. Cirsmu plānošana tiks veikta saskaņā ar mežaudžu apsaimniekošanas mērķiem (publiski pieejami LVM interaktīvajā kartē), ievērojot meža apsaimniekošanas plāna nosacījumus t.sk. informējot vienlaidus atjaunošanas cirsmu tiešā tuvumā (200 m attālumā) esošo māju iedzīvotājus. Sabiedrības līdzdalība meža apsaimniekošanā tiek nodrošināta veicot meža apsaimniekošanas plāna izstrādi, kā
--	--	--	--

	jaunākās MAP aktualizācijas terminoloģijas, dabas vērtību koncentrācijas vietas (DVTK), • HCV5, HCV6 - Meža teritorijas, kuras konsultāciju rezultātā ar ieinteresēto vietējo sabiedrību, NVO un pašvaldību ir atzītas par vietējai sabiedrībai nozīmīgām, tajā skaitā ekomeži rekreācijai, vai pēc jaunākās MAP aktualizācijas terminoloģijas, individuāli plānojamas teritorijas. 5. 16. Tabulā pie augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas nosacījumi, lai augstvērtīgo mežu apsaimniekošanas nosacījumi nebūtu tikai formalitāte, bez reāla seguma, bet apliecinātu patiesu vēlmi šīs teritorijas apsaimniekot atbilstoši to statusam, aicinām attiecīgās sadaļas izteikt šādā redakcijā: HCV1, HCV2 Apsaimnieko ar mērķi saglabāt dabas daudzveidību. Līdz 2020.gada laikā plānotajai MAP aktualizētajai informācijai par DVKT robežām, platību, izvietojumu un apsaimniekošanas nosacījumiem, un arī turpmāk šajās platībās neplāno kailcirtes. Plānojot galvenās cirtes, tās neplāno pēc caurmēra, un galvenās cirtes platība nepārsniedz 5% no 3. un 4. apsaimniekošanas mērķa audzēm šajā teritorijā 5 gados. (pārējais teksts, kas nav pretrunā ar šo, kā MAP tekstā) HCV5, HCV6 Līdz individuālā apsaimniekošanas plāna izstrādei individuāli apsaimniekojamai teritorijai, tajā neplānot kailcirtes. Individuālajos apsaimniekošanas plānos, kā minimālo prasību paredzot, ka galvenās cirtes šajās teritorijās neplāno pēc caurmēra. Prioritāri kā galvenās cirtes veidu izvēloties izlases cirti. Galvenās cirtes platība nepārsniedz 5% no 3. un 4. apsaimniekošanas mērķa audzēm šajā teritorijā 5 gados, turklāt plānojot kailcirtes, to maksimālā platība nepārsniedz 2.ha, un vidējā kailcirtes platība gadā nepārsniedz 1ha. Apsaimniekošanas nosacījumus var precizēt konsultējoties ar ieinteresēto vietējo sabiedrību, NVO un pašvaldību. (pārējais teksts, kas nav pretrunā ar šo, kā MAP tekstā). 6. 4.1.6. ES nozīmes biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšana un ainavu ekoloģiskās plānošanas nosacījumi nodaļā, lai apliecinātu LVM patiesas rūpes par ES nozīmes biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanu, aicinām			arī sazinoties gan rakstiski, gan telefoniski. 10. Redakcija nav mainīta. Plānojot galveno cirti, uzņēmums ievēro piesardzības principu un, izmantojot LVM rīcībā esošo aktuālo informāciju par ES nozīmes biotopu poligonu izplatību, iespēju robežās izvairās no saimnieciskās darbības plānošanas poligonos, kas atbilst meža biotopus raksturojošām pazīmēm. 11. Augstvērtīgo mežu definīciju (FSC-STD-LVA V1-0 D2-5 EN 20.09.2013.) izstrādāja Nacionālā FSC meža apsaimniekošanas standarta darba grupa un to apstiprināja visas 3 sekcijas – sociālā, vides, un ekonomikas. 12. Termins "Atjaunošanas cirte" atbilst Meža likuma definīcijai – galvenā cirte. Terminu "Atjaunošanas cirte" lieto LVM iekšējos normatīvajos aktos galvenās cirtes nozīmē kā atbilstošu starptautiskajai terminoloģijai, ar galveno cirti saprotot ne tikai koksnes ražas ieguvu, bet arī mežaudzes atjaunošanu. MAP publiskās daļas dokuments papildināts ar termina "Atjaunošanas cirte" skaidrojumu. 13. LVM ir interešu grupas valstiskā līmenī, no kurām mēs vairāk sagaidām priekšlikumus par LVM kopējo MAP publisko sadaļu. Kā arī reģionālā līmenī (piemēram nevalstisko organizāciju reģionālās nodaļas), no kurām mēs vairāk sagaidām priekšlikumus par konkrētā reģiona MAP publisko sadaļu, kas protams arī neizslēdz priekšlikumus par kopējo MAP publisko sadaļu. Sadaļā nav nepieciešamas izmaiņas.
--	--	--	--	---

	attiecinātos teikumus tekstā izteikt šādā redakcijā: Jāņem vērā, ka Latvijā, saskaņā ar spēkā esošiem normatīviem aktiem un pieejamiem Tiesas spriedumiem, par aizsargājamu nav uzskatāms katrs ES nozīmes biotopa poligons, normatīvajos aktos ir definēti īpaši aizsargājamo biotopu noteikšanas kritēriji, vienlaikus ievērojot labu mežsaimniecisko praksi un saistošos ES normatīvos aktus, LVM apņemas maksimāli nodrošināt visu ES īpaši aizsargājamo biotopu LVM apsaimniekotajās platībās, labvēlīgu aizsardzības stāvokli (orientējoši ap 20% no dabiskā ainavā potenciāli iespējamā biotopa daudzuma (Angelstam et.al.,2005)). Ar labvēlīgu biotopu aizsardzības stāvokli saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likumu saprotot: tā dabiskais izplatības areāls un platības, kur tas atrodams, ir stabilas vai paplašinās; tam ir raksturīgā struktūra un funkcijas, kas nepieciešamas biotopa ilgstošai eksistencei, un paredzams, ka tās pastāvēs tuvākajā nākotnē; ir nodrošināta labvēlīga tam raksturīga sugu aizsardzība. Lai pēc valstī patreiz spēkā esošās metodikas noteiktajiem, pārbaudītajiem (vecie biotopu kartējumi, pDMB, DMB, "Dabas skaitīšanas" projekta plaša mēroga kartējumi u.c.) un reģistrētajiem ES nozīmes mežu biotopiem tiktu nodrošināts labvēlīgs aizsardzības stāvoklis, līdz "Dabas skaitīšanas" projekta beigām, iegūto datu analīzes un lēmuma pieņemšanas valstiskā līmenī, visi meža biotopu poligoni tiek iekļauti LVM noteiktās dabas aizsardzības platībās, piešķirot 1. vai 2.apsaimniekošanas mērķi. Turpmākās rindkopas tekstā atmetot kā liekas, tālāk tekstu turpinot ar: Plānojot meža apsaimniekošanu, t.sk. koksnes ieguves apjoma izvietojumu meža masīvu līmenī, LVM nodrošina, lai skuju koku mežu masīvos [skuju koku audzes vairāk par 60% no kopējās mežaudžu platības] audžu, kas vecākas par 70 gadiem, īpatsvars būtu vismaz 30% no kopējās mežaudžu platības, bet lapu koku meža masīvos [lapu koku audzes vairāk par 40% no kopējās			
--	---	--	--	--

	mežaudžu platības meža masīvā] 20% un vairāk no kopējās meža masīva platības, kas veicina bioloģiski vērtīgo mežaudžu ekoloģisko saistību un bioloģiski vērtīgu mežaudžu klātbūtni ainavā ilgtermiņā. [LVM teritorijas ekoloģiskais dalījums meža masīvos noteikts, pamatojoties uz 16 ainavzemēm (pēc K. Ramana, 1994). Balstoties uz šo dalījumu, kā arī dabiskajām robežām, katrā LVM reģionā ir noteikti 8-12 meža masīvi (10-30 000 ha platībā).] 7. 4.2.3. Cirsma sagatavošanas kritēriji un prioritātes operacionālajā plānošanā nodaļā zem cirsmu sagatavošanas kritērijiem, apakšsadaļā kā kritēriju atbilst minimālo caurmēru, kā LVM šī MAP ietvaros neaktuālu kritēriju (mediju telpā LVM ir apgalvojusi, ka nenocērt visas paredzētās audzes pēc ciršanas vecuma sasniegšanas, un pat veidojas ikgadējs nenocirsto cirsmu uzkrājums). 8. 4.3.2. Jaunaudžu kopšana nodaļā, aiz teksta, ka jaunaudžu kopšanu veic ar mērķi, lai: attiecīgo apakšpunktu aicinām izteikt šādā redakcijā: saglabātu un veidotu vides vērtības, piemēram: sugu daudzveidību, vizuālo kvalitāti, vitalitāti un kultūrvēsturisko mantojumu, tostarp veidojot egļu jaunaudzes kā mistrotas audzes, ar atbilstošu citu koku sugu piemistojumu virs 20%. 9. 8. Kartes nodaļā, lai veicinātu sabiedrības informētību un līdzdalību augstvērtīgo mežu apsaimniekošanā, aicinām aiz teksta: Interaktīvajā kartē ir attēloti, pievienot jaunu apakšpunktu: Augstvērtīgajos mežos plānoto galvenās cirtes cirsmu izvietojums. 10. 9.2. Pasākumi meža apsaimniekošanas ietekmes uz vidi mazināšanai attiecīgo rindkopu izteikt šādā redakcijā: Lai mazinātu koku ciršanas ietekmi uz vidi mežaudzes līmenī, potenciālajās cirsmu platībās vērtē dabiskam mežam raksturīgo struktūru daudzumu un kvalitāti un mežaudzes atbilstību ES nozīmes biotopu kritērijiem, tiek kartētas aizsargājamo sugu atradnes, ja tādas konstatē. Ja mežaudze ir biotops, novērtē biotopa kvalitāti un turpmāk apsaimnieko kā dabas aizsardzības mežu ar 1. vai 2. apsaimniekošanas mērķi. Ja			
--	---	--	--	--

	mežaudzē netiek konstatēts biotops, plāno koksnes ieguvu un ietekmes uz vidi mazināšanai apzina un saglabā cismā dabiskam mežam raksturīgās struktūras, ūdeņu aizsargzonas, kultūrvēsturiskos objektus u.c. saglabājamās vides objektus, saskaņā ar LVM vides aizsardzības prasībām meža darbos http://www.lvm.lv/biznesa-partneriem/iepirkumi/liguma-pielikumi/contractadd/19?start=20 11. 2. pielikums Augstvērtīgie meži. Vidējā ailē - Augstvērtīgo mežu definīcija (Nacionālā FSC meža apsaimniekošanas standarta Latvijai projekts) FSC-STD-LVA V1-0 D2-5 EN 20.09.2013., izteikt attiecīgās vietas tabulā šādā redakcijā: HCV1 Bioloģiski vērtīgu mežaudžu koncentrācijas vietas – 100 ha un lielākas vienlaidus teritorijas (arī lielu masīvu iekšienē), kur vismaz 30% no platības veido: - retu un aizsargājamu sugu dzīvotnes; - aizsargājami biotopi; - dabiskie meža biotopi; -mežaudzes, kurās lielu dimensiju (D>40cm) mirusī koksne dažādās sadalīšanās pakāpēs ir vairāk kā 40 m³/ha; - mežaudzes, kuras 20 un vairāk gadus dabiski attīstījušās pēc liela mēroga dabiskā traucējuma, ar neizvāktiem bojā gājušiem un uguns izrētotiem kokiem), tajā skaitā ekomeži dabai, vai pēc jaunākās MAP aktualizācijā izmantotās terminoloģijas– dabas vērtību koncentrācijas vietas (DVTK) HCV5, HCV6 - Meža teritorijas, kuras konsultāciju rezultātā ar ieinteresēto vietējo sabiedrību, NVO un pašvaldību ir atzītas par vietējai sabiedrībai nozīmīgām, tajā skaitā ekomeži rekreācijai, vai pēc jaunākās MAP aktualizācijā izmantotās terminoloģijas – individuāli plānojamas teritorijas. 12. 7. pielikumā aicinām atcelt sadaļu par galvenās cirtes un kailcirtes nosaukumu maiņu pret atjaunošanas cirti (AC), tāpat lai plānoto darbību izpratnē nerastos nevajadzīgs juceklis MAP aicinām lietot Meža likumā definētu un citos LR normatīvajos aktos lietotu sabiedrībai saprotamu, pierastu un pieņemamu terminoloģiju. Visā MAP tekstā atjaunošanas cirte (AC) vietā aicinām lietot galvenā cirte vai kailcirte, atbilstoši konkrētajai situācijai. 13. Aicinām arī turpmāk informēt biedrības "Vides aizsardzības klubs" Zemgales nodaļu par akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži"			
--	--	--	--	--

	Meža apsaimniekošanas plāna un tā pielikumu aktualizāciju, ierakstot VAK Zemgales nodaļu LVM MAP interešu grupu sarakstā.			
07.05.2020	Pārvalde ir iepazinusies ar A/S "Latvijas valsts meži" Meža apsaimniekošanas plāna publisko daļu 2018.-2022. gadam un atzinīgi novērtē paredzamos pasākumus, kas ietver arī kultūras mantojuma saglabāšanu un apsaimniekošanu mežu teritorijās. Vienlaikus atgādinām, ka, pamatojoties uz likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 3., 17. 22. un 23. pantu, saimnieciskās darbības valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijās un to aizsardzības zonās saskaņojamas Pārvaldē, bet, plānojot meža izstrādes darbus, jāņem vērā kultūras pieminekļu aizsardzības prasības. Arheoloģisko pieminekļu teritorijās un aizsardzības zonās bez īpaša saskaņojuma pieļaujama sauso un vēja gāzto koku novākšana, pameža tīrīšana, krūmu izzāģēšana un citi ikdienas teritorijas kopšanas un uzturēšanas darbi, kas nav saistīti ar zemes virskārtu ietekmējošu darbību veikšanu. Lai nodrošinātu arheoloģisko pieminekļu vērtību saglabāšanu, to teritorijās un teritoriju tiešā tuvumā nav pieļaujami zemes reljefa pārveidojumi veicot meža izstrādes darbus, kā arī zemes virskārtu ietekmējošas tehnikas izmantošana kokmateriālu transportēšanā. Konstatējot jaunas kultūrvēsturiskās liecības mežsaimnieciskās darbības laikā, darbi pārtraucami un par atradumiem nekavējoties jāziņo Pārvaldei. Ņemot vērā, ka joprojām notiek postījumi mežu teritorijās esošajos arheoloģiskajos pieminekļos ar metālu detektoriem meklējot senlietas, aicinām iespēju robežās veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu šo pieminekļu saglabāšanos. Reizē Pārvalde izsaka atzinību par līdzšinējo sadarbību un A/S "Latvijas valsts meži" jau veiktajiem sakopšanas darbiem postītajos arheoloģiskajos pieminekļos. Gadījumos, kad tiek konstatēti jauni postījumi arheoloģiskajos pieminekļos, lūdzam informēt Pārvaldes Arheoloģijas un vēstures daļu, Pārvaldes Reģionālās nodaļas un Valsts policiju. Turpmāk vēlamies saņemt informāciju par aktualizēto Meža apsaimniekošanas plānu un pielikumiem, kuros atrodas valsts aizsardzībā esoši kultūras pieminekļi.	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	07.05.2020	Papildināts MAP teksts.

05.05.2020	Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālā administrācija pauž viedokli un komentārus par tā konkrētām daļām: 1.Meža apsaimniekošanas plāna publiskajā daļā, attiecībā uz ainavu Kurzemes reģionā, nepieciešams atsaukties uz Kurzemes plānošanas reģiona telpiskā plānojuma III daļu. 2. Nepieciešams precizēt Dienvidkurzemes reģiona 3.pielikuma tabulas kolonnās iekļauto informāciju, sniedzot skaidrojumu par termiņiem – Dabas vērtības ar I un II mērķi un vispārējās vadlīnijas – norādot atsauces uz šiem termiņiem. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumi jāiekļauj tabulā, norādot gan mežsaimnieciskās darbības ierobežojošos termiņus, aizliegtos ciršu veidus, atstājamās koksnes nosacījumus u.c. 3.Novērst tehnisko kļūdu vides pārskata pielikuma "LVM īstenoto nozīmīgo sugu dzīvotņu un Eiropas savienības nozīmes biotopu apsaimniekošanas pasākumu apkopojums 2020" - 22.lpp., izlabojot biotopa kodu. Kopumā plāna tekstuālā sadaļa un kvantitatīvie rādītāji ir ļoti vispārīgi, kas nedod iespēju izvērtēt plānoto mežsaimniecisko darbību un tās iespējamo ietekmi uz dabas vērtībām.	Dabas aizsardzības pārvalde Kurzemes reģionālā administrācija	05.05.2020	1. Precizēta MAP redakcija 2. Precizēta Dienvidkurzemes reģiona 3.pielikuma redakcija 3. Precizēta informācija Vides pārskata 2.pielikuma 22.lpp. 4. Kvantitatīvie rādītāji par dabas vērtībām ir pieejami Vides pārskatā par 2019.gadu.
15.05.2020	Pašvaldība izvirza priekšlikumu, ka nepieciešams papildināt tekstuālo daļu ar skaidrojumu par to, kāda ietekme uz teritorijām, kas ietvertas saistībā ar izveidoto ainavekoloģisko tīklojumu (identificētās dabas vērtību koncentrācijas teritorijas, ekoloģiskie koridori un atbalsta teritorijas) un nav meža zeme.	Ogres novada pašvaldība	15.05.2020	LVM meža apsaimniekošanas plāna nosacījumi ir attiecināmi tikai uz LVM valdījumā esošo meža zemi.

MAP publiskās daļas nodaļa	Izmaiņu pamatojums	Aktualizētais MAP publiskās daļas teksts
4.3.2. Jaunaudžu kopšana	26.04.2018 Valsts meža dienesta, Dienvidlatgales virsmežniecības priekšlikums	sastāva kopšanas cirtes nedrīkst izpildīt laikā no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam priežu un lapu koku audzēs līdz 10 gadu vecumam
1.2 un 1.7.1	16.05.2018 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas priekšlikums	Precizēta 4. un 7. tabula un 1.7.1 nodaļā pievienots papildinājums: MMS platība ir teritorija, kuru aizņem grāvju sistēma: grāvji un tiem piegulošā meža zeme, nevis pašu grāvju platība, līdz ar to MMS platība ir ievērojami lielāka nekā pašu grāvju aizņemtā platība
1.10.	16.05.2018 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas priekšlikums	Ja meža nekoksnes vērtības nepieciešamas saimnieciskās darbības veikšanai, jāvēršas reģionu klientu centros, lai saņemtu iegūšanas atļaujas (nekoksnes vērtību veidi, par kuriem jāsaņem atļaujas nosaukti 11. tabulā)
4.1.1.	16.05.2018 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas priekšlikums	MAP publiskā daļa papildināta ar nodaļu 4.1.1. Aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošana
5. pielikums	16.05.2018 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas priekšlikums un 1.06.2018 Dabas aizsardzības pārvaldes priekšlikumi	5. Pielikums papildināts ar priekšlikumos minētajiem MK notikumiem.
1.1.4.	Aktualizēti lielākie meža zemju apsaimniekotāji un to apsaimniekošanā esošās platības	Latvijā lielākie meža īpašnieki pēc apsaimniekošanā esošās meža zemju platības ir AS Latvijas valsts meži (1,39 miljoni hektāru), SIA Sodra Latvia (0,095 miljoni hektāru), Ingka Investments grupa (0,075 miljoni hektāru), SIA Rīgas meži (0,053 miljoni hektāru).
1.7.2.	Aktualizēta meža autoceļu statistika	Kopš 2002.gada LVM ir veikusi MAC būvniecību aptuveni 5,6 tūkst. km garumā un 2019.gada martā MAC kopgarums ir sasniedzis 1.07 tūkst. km (8. tabula), no kuriem 193 km ir klasificēti kā bezseguma ceļi (nav iespējams izmantot visu gadu, bet ierobežotu laika periodu). Kopējais MAC blīvums LVM apsaimniekojamajos mežos ir 0.96 km uz 100 ha saimnieciski izmantojamā meža. MAC blīvums lielākajā daļā reģionu svārstās starp 0.85 – 0.91 km/100 ha saimniecisko mežu. Šajos reģionos lielāka uzmanība jāpievērš MAC būvei, lai sasniegtu mērķa blīvumu. Vislielākais tas ir Vidusdaugavas un Ziemeļlatgales reģionos. Jo tuvāk faktiskais blīvums mērķa blīvumam jo lielāka uzmanība jāpievērš MAC pārbūvei, uzlabojot ceļu nestspēju un paildzinot to izmantošanas periodu.
4.1.3.	Aktualizēta 16. tabula	Aktualizēta 16. tabula
4.1.2.	Redakcionāla izmaiņa, ekomeži nosaukti precīzāk: atsevišķi apsaimniekojamās teritorijas	16.tabulā minētos nosacījumus ņem vērā, plānojot meža apsaimniekošanas darbību apjomu un izvietojumu atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās
4.1.2.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Lai pilnveidotu meža apsaimniekošanas plānošanu un nodrošinātu DVKT funkcionālu saistību (t.i. DVKT-ās un starp tām notiek organismu un gēnu plūsma), uzņēmumā norit darbs pie ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešanas meža

		apsaimniekošanas plānošanā, ir aktualizēta metodika dabas vērtību koncentrācijas teritoriju noteikšanai, ir identificētas vērtīgākās teritorijas, kā arī dabas vērtību izplatīšanās un atbalsta teritorijas - sagatavots ainavu ekoloģiskais tīklojums. Pamatojoties uz to, 2019.gada laikā MAP tiks aktualizēta informācija par DVKT robežām, platību, izvietojumu un apsaimniekošanas nosacījumiem
4.1.4.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	FSC nacionālā standarta darba grupa 2018.gadā pabeidza darbu pie jauna/aktualizēta Latvijas nacionālā meža uzraudzības standarta projekta, kura ietvaros ir izstrādāta arī jauna īpaši saglabājamo vērtību (agrāk – augstvērtīgo mežu) definīcija. Par atsevišķu īpaši saglabājamo vērtību kategoriju definīcijām visu ieinteresēto pušu vienošanās netika panākta. Ja FSC nacionālais meža uzraudzības standarts tiks apstiprināts vai tiks panākta visu sekciju (ekonomiskās, vides un sociālās) vienošanās par īpaši saglabājamo vērtību definīciju, esošo augstvērtīgo mežu platības, novietojums un apsaimniekošanas nosacījumi MAP tiks aktualizēti
4.1.6.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Papildu jau iepriekš minētajam, šobrīd noris meža apsaimniekošanas plānošanas pilnveidošana, uz ainavu ekoloģiskās plānošanas (AEP) principiem balstītas pieejas ieviešana, kuras mērķis ir nodrošināt dinamisku dabas aizsardzības platību plānošanu atbilstoši LVM stratēģijā noteiktajam dabas aizsardzības platību mērķa īpatsvaram un nodrošināt dabas vērtību koncentrācijas teritoriju, t.sk. mikroliegumu un Natura2000 teritoriju ainavu līmeņa funkcionālu saistību. Lai sasniegtu iepriekš minētos mērķus, ir sagatavots ainavu līmeņa ekoloģiskais tīklojums, tā ietvaros identificētas dabas vērtību koncentrācijas teritorijas, dabas vērtību izplatīšanās teritorijas un atbalsta teritorijas. Ekoloģiskā tīklojuma pamatni veido bioloģiski vērtīgu dzīvotņu poligoni: meža, purvu un mežaino kāpu nogabali, kas atbilst ES nozīmes biotopu kritērijiem vai tādi meža nogabali, kas atbilst potenciāli bioloģiski vērtīgu audžu kritērijiem, kā arī saimnieciskās darbības būtiski neietekmēti purvi, purvu un ezeru salas. Dabas vērtību izplatīšanās teritoriju modelēšanai izmantota informācija arī par meža aizsargjoslām gar purviem un ūdeņiem. Ainavu ekoloģiskajā tīklojumā ietvertā platība: https://gis2.lvm.lv/map/
1.10., 1.1.5., 4. pielikums	Nosaukums "Sabiedrībai nozīmīgas vietas" mainīts uz "Tūrisma vietas Latvijas valsts mežos"	Minētajās nodaļās mainīts nosaukums un aktualizēts Tūrisma vietu LVM skaits
Ievads	Redakcionālas izmaiņas	Ar LVM meža apsaimniekošanas plāna (turpmāk tekstā – MAP) publisko daļu sabiedrība un ieinteresētās puses tiek informētas par plānoto meža apsaimniekošanu. Atbilstoši LVM stratēģijai, Latvijas Republikas meža nozares plānošanas dokumentiem un normatīvajiem aktiem ieinteresētajām pusēm tiek nodrošināta iespēja sniegt priekšlikumus

		meža apsaimniekošanai, it īpaši rekreācijai nozīmīgās teritorijās. Visi saņemtie priekšlikumi tiek izvērtēti un tiem tiek sniegta atbilde.
Ievads	Redakcionālas izmaiņas	LVM papildus kādai no teritorijām, konsultējoties ar vietējo sabiedrību un citām ieinteresētajām pusēm, var izstrādāt individuālus apsaimniekošanas plānus, kuri ir LVM meža apsaimniekošanas plāna neatņemama sastāvdaļa, tomēr publisko apspriežu rezultātā teritorijai individuālajā plānā var tikt ietverti atsevišķi atšķirīgi nosacījumi (piemēram, noteikti atšķirīgi saimnieciskās darbības ierobežojumi, aktualizācijas kārtība u.c.). Visos pārējos gadījumos apsaimniekošanas darbības tiek veiktas atbilstoši LVM meža apsaimniekošanas plāna nosacījumiem.
Ievads, 1.6., 2., 4.1.4., 4.2.2., 4.2.3., 4.3.1., 4.3.3., 4.5.1., 5., 6., 1. pielikums	Galvenā cirte (GC), Kailcirte vietā lietots - Atjaunošanas cirte (AC)	Minētajās nodaļās mainīts nosaukums
1.7., 1.7.2., 1. pielikums	Meža autoceļi (MAC) nosaukums mainīts uz Meža ceļi (MC)	Minētajās nodaļās mainīts nosaukums
1.7.2.	Aktualizēta 8. tabula, dzēsts autoceļu blīvums un mērķa blīvums km/100ha saimnieciskā meža	Aktualizēta 8. tabula, dzēsts autoceļu blīvums un mērķa blīvums km/100ha saimnieciskā meža
Saturs	Aktualizēts satura rādītājs	Aktualizēts satura rādītājs
1.1.3.	Labots 2. attēla nosaukums	Meža platību un mežainuma dinamika no 1923.-2015.gadam (Avots: ZM)
1.7.2.	Dzēsts	Kopējais MAC blīvums LVM apsaimniekojamās mežos ir 0.96 km uz 100 ha saimnieciski izmantojamā meža.
1.7.2.	Dzēsts	MAC blīvums lielākajā daļā reģionu svārstās starp 0.85 – 0.91 km/100 ha saimniecisko mežu. Šajos reģionos lielāka uzmanība jāpievērš MAC būvei, lai sasniegtu mērķa blīvumu. Vislielākais tas ir Vidusdaugavas un Ziemeļlatgales reģionos. Jo tuvāk faktiskais blīvums mērķa blīvumam jo lielāka uzmanība jāpievērš MAC pārbūvei, uzlabojot ceļu nestspēju un paildinot to izmantošanas periodu.
1.10.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Ekosistēmu pakalpojumi ir labumi, kurus cilvēkiem sniedz ekosistēmas. Meža ekosistēmu pakalpojumu dalījumam kā pamatu var izmantot de Groot et al. (2000) izstrādāto klasifikāciju. Atbilstoši šai klasifikācijai, meža ekosistēmu funkcijas iedalāmas četrās pamatkategorijās (10. tabula).
1.10.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	LVM apsaimniekotie meži nodrošina visus minētos ekosistēmu pakalpojumus. Ekosistēmu pakalpojumu kartēšana LVM zemēs līdz šim notikusi tikai atsevišķās teritorijās izpētes projektu ietvaros.
4.1.2., 4.1.4., 8.	Ekomeži dabai nosaukti par Dabas vērtību koncentrācijas teritorijām (DVKT), ekomeži rekreācijai – Individuāli plānojamas teritorijas	Minētajās nodaļās mainīts nosaukums
4.1.2.	Aktualizēts nodaļas nosaukums un nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Atbilstoši LVM darbības pamatprincipam par dabas un rekreācijas vērtību saglabāšanu, tiek veidotas atšķirīgi apsaimniekojamās un individuāli plānojamas teritorijas dabas un/vai rekreācijas vērtību koncentrācijas vietās.

		LVM nosaka sekojošas atšķirīgi apsaimniekojamās un individuāli plānojamas teritorijas (15. tabula): - Dabas vērtību koncentrācijas teritorijas (DVKT) - apsaimnieko ar mērķi saglabāt dabas daudzveidību; - Medņu riesti - mednim nozīmīgas teritorijas, apsaimnieko ar mērķi nodrošināt medņu aizsardzību un mednim piemērotu dzīvotņu saglabāšanu; - Individuāli plānojamas teritorijas - meža teritorija, kurā nepieciešama individuāla plānošana vietējai sabiedrībai nozīmīgu meža vērtību (ekosistēmas pakalpojumu) nodrošināšanai <u>LVM stratēģijas un taktiskā plāna noteikto mērķu un uzdevumu ietvaros.</u> Meža apsaimniekošanas plānošanu atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās un individuāli plānojamās teritorijās veic kopējās meža apsaimniekošanas plānošanas ietvaros. 16.tabulā minētos nosacījumus ņem vērā, plānojot meža apsaimniekošanas darbību apjomu un izvietojumu atšķirīgi apsaimniekojamās teritorijās un individuāli plānojamās teritorijās. Ievēro sezonālus un diennakts meža darbu izpildes termiņa ierobežojumus. Teritorijām ar individuālu apsaimniekošanas plānošanu un dabas vērtību koncentrācijas teritorijām tiek sagatavots atsevišķs meža apsaimniekošanas plāna kopsavilkums (reģiona 3. pielikums). Lai pilnveidotu meža apsaimniekošanas plānošanu un nodrošinātu dabas vērtību koncentrācijas teritoriju funkcionālu saistību (tas nozīmē, ka DVKT-ās un starp tām notiek organismu un gēnu plūsma), uzņēmumā norit darbs pie ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešanas meža apsaimniekošanas plānošanā, ir aktualizēta metodika dabas vērtību koncentrācijas teritoriju noteikšanai, ir identificētas vērtīgākās teritorijas, kā arī dabas vērtību izplatīšanās un atbalsta teritorijas, kas veido ainavu ekoloģisko tīklojumu. Pamatojoties uz to, 2020.gada laikā MAP tiks aktualizēta informācija par DVKT robežām, platību, izvietojumu un apsaimniekošanas nosacījumiem.
4.1.3.	Redakcionālas izmaiņas	Dabas aizsardzībai (1) – Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, neiejaucoties vai veicot biotehniskos pasākumus. Darbības plāno vides eksperts vai vides plānošanas speciālists, sagatavojot eksperta atzinumu vai atbilstošus norādījumus;

		Koksnes ražošana ar papildus nosacījumiem vides aizsardzībai un rekreācijai
4.1.4.	Dzēsts, jo darbs pie FSC Nacionālā meža apsaimniekošanas standarta izstrādes pilnībā tika pārtraukts nevienojoties t.sk. vienošanās netika panākta arī par augstvērtīgo mežu definīciju.	FSC nacionālā standarta darba grupa 2018.gadā pabeidza darbu pie jauna/aktualizēta Latvijas nacionālā meža uzraudzības standarta projekta, kura ietvaros ir izstrādāta arī jauna īpaši saglabājamo vērtību (agrāk – augstvērtīgo mežu) definīcija. Par atsevišķu īpaši saglabājamo vērtību kategoriju definīcijām visu ieinteresēto pušu vienošanās netika panākta. Ja FSC nacionālais meža uzraudzības standarts tiks apstiprināts vai tiks panākta visu sekciju (ekonomiskās, vides un sociālās) vienošanās par īpaši saglabājamo vērtību definīciju, esošo augstvērtīgo mežu platības, novietojums un apsaimniekošanas nosacījumi MAP tiks aktualizēti.
4.1.5.	Aktualizēts nodaļas nosaukums	Kultūrvēsturiskā mantojuma objektu un tūrisma vietu apsaimniekošana
4.1.5.	Redakcionālas izmaiņas	LVM ir izveidotas labiekārtotas tūrisma vietas teritorijās, kuras sabiedrība labprāt izmanto rekreācijai, vietas ar unikāliem dabas, kultūras un vēstures objektiem. Šajās teritorijās regulāri tiek uzturēta rekreācijas infrastruktūra, piemēram, nojumes, kāpnes, skatu torņi un skatu laukumi, soli, galdi, ugunsкура vietas u.c.. Tūrisma vietu saraksts ir iekļauts katra LVM reģiona meža apsaimniekošanas plāna 7. pielikumā, bet kopējais saraksts par visām LVM izveidotajām tūrisma vietām attēlots MAP publiskās daļas 4. pielikumā. Kultūrvēsturiskā mantojuma objekti (LVM valdījumā esošajos mežos ir 230 valsts un vietējas nozīmes aizsargājami kultūrvēstures pieminekļi) tiek apzināti, lai plānotu un veiktu tādu saimniecisko darbību, kas nodrošina to saglabāšanu. Saskaņā ar Tūrisma vietu Latvijas valsts mežos izveidošanas un apsaimniekošanas plānošanas vadlīniju kritērijiem, tūrisma vietas tiek noteiktas un apsaimniekotas atbilstoši to apmeklētībai un nozīmīgumam. Ir definētas vienotas prasības šo vietu plānošanā un apsaimniekošanā ar mērķi attīstīt aktīvas atpūtas iespējas mežos, popularizēt aktīvu dzīvesveidu, veidot sabiedrības saudzīgu attieksmi pret meža vidi, saglabāt dabas daudzveidību.
4.1.6.	Aktualizēts nodaļas nosaukums un nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Eiropas Savienības (ES) nozīmes biotopus, saskaņā ar Eiropas Komisijas atbilstošajām Direktīvām un pieeju, pamatā aizsargā caur sauszemes <i>Natura2000</i> tīklu, attiecīgajos biogeogrāfiskajos reģionos un ES kopumā. Atbilstoši šai pieejai, ES nozīmes biotopu pamata aizsardzību Latvijā nodrošina īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas <i>Natura2000</i> tīklā. Ideālā gadījumā ES nozīmes biotopu aizsardzību valsts mērogā nodrošina <i>Natura2000</i> teritorijās iekļautie ES nozīmes biotopi un ES nozīmes sugas. Realitātē Latvijā, ES nozīmes biotopi būtiskā apjomā konstatēti arī ārpus īpaši aizsargājamām

		dabas teritorijām. Jāņem vērā, ka Latvijā, saskaņā ar spēkā esošiem normatīviem aktiem un pieejamiem Tiesas spriedumiem, par aizsargājamu nav uzskatāms katrs ES nozīmes biotopa poligons, normatīvajos aktos ir definēti īpaši aizsargājamo biotopu noteikšanas kritēriji. ES nozīmes biotopus kartē sertificēti dabas eksperti jomā – meži un virsāji, nosakot biotopa kvalitāti pēc valstī apstiprinātas metodikas. Lai nodrošinātu ES Dzīvotņu Direktīvas īstenošanu, un zinot, ka esošais <i>Natura2000</i> sauszemes tīkls nav uzskatāms par pilnībā mērķus sasniegto, par ko liecina reālie ES nozīmes biotopu kartējuma dati, LVM brīvdprātīgi, lai: - aizsargātu nozīmīgākos (<i>reti</i> sastopamos, labas un izcilas kvalitātes - biežāk sastopamos) ES nozīmes biotopus ārpus <i>Natura2000</i> vietām ; - izvairītos no iespējamās polarizācijas, kad aizsardzība tiek koncentrēta tikai ĪADT un mikroliegumos, tādējādi zaudējot savstarpēju sasaisti starp ES nozīmes dzīvotnēm, attīstības projekta ietvaros strādā pie risinājuma, kas nodrošinātu ekoloģisko savienojamību starp ES nozīmes biotopiem, piemērojot ainavekoloģisko pieeju. Projekta ietvaros ir sagatavots ainavu līmeņa ekoloģiskais tīklojums, identificējot dabas vērtību koncentrācijas teritorijas, ekoloģiskos koridorus jeb izplatīšanās teritorijas un atbalsta teritorijas. Ainavu ekoloģiskajā tīklojumā ietvertā platība: https://gis2.lvm.lv/map/. 2020.gada laikā MAP tiks aktualizēta informācija par dabas vērtību koncentrācijas teritoriju izvietojumu un apsaimniekošanas nosacījumiem (skat. 4.1.3.nodaļa). Lai pēc valstī patreiz spēkā esošās metodikas noteiktajiem, pārbaudītajiem (vecie biotopu kartējumi, pDMB, DMB, "Dabas skaitīšanas" projekta plaša mēroga kartējumi u.c.) un reģistrētajiem ES nozīmes mežu biotopiem tiktu nodrošināts labvēlīgs aizsardzības stāvoklis, ir izstrādāti un tiek ievēroti LVM iekšējie normatīvi, kas nosaka: - biežāk sastopamo meža biotopu veidu poligoni, kas atbilst labas un izcilas biotopu kvalitātes kritērijiem, tiek iekļauti LVM noteiktās dabas aizsardzības plātibās, piešķirot 1.apsaimniekošanas mērķi; - valstī <i>reti</i> sastopamie meža un purva biotopi (9160, 9180*, 91F0, 7160, 7210*, 7220*, 7230) neatkarīgi no kvalitātes visā LVM teritorijā arī tiek iekļauti dabas aizsardzības plātibās; [<i>šie biotopi kā reti ir klasificēti tāpēc, ka tos veidojošās pamata struktūras – ģeoloģiskās formas, gruntsūdeņu izplūdes vietas, izplūstošo</i>
--	--	---

		<i>gruntsūdeņu ķīmiskais sastāvs, valstī retas augu sabiedrības, primāri veidojušies meža biotopi - pamatoti ir maz, neveido tipisko situāciju valstī];</i> - dabas aizsardzības mērķis, neatkarīgi no ES nozīmes biotopu kvalitātes un biotopa veida sastopamības, tiek piešķirts arī tiem ES nozīmes biotopiem, kas atrodas <i>Natura2000</i> teritorijās, kas, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, ir izveidotas lai nodrošinātu biotopu labvēlīgu aizsardzības stāvokli, bet kur LR spēkā esošie normatīvie akti nenosaka būtiskus mežsaimnieciskās darbības aprobežojumus; - papildus, dabas aizsardzības mērķis (2.mērķis) saimnieciskajos mežos tiek noteikts nogabaliem, kas pēc koku sugu sastāva un vecuma ir uzskatāmi par potenciāli bioloģiski vērtīgām mežaudzēm (t.sk. tādas, kur konstatēti biežāk sastopami meža biotopi ar zemu un vidēju kvalitāti) un pēc to novietojuma ainavā ir ekoloģiski nozīmīgi, veicinot ekoloģisko saistību starp mežaudzēm, kas atzītas par ES nozīmes biotopiem un citām bioloģiski vērtīgām mežaudzēm; - plānojot meža apsaimniekošanu, t.sk. koksnes ieguves apjoma izvietojumu meža masīvu līmenī, LVM nodrošina, lai skuju koku mežu masīvos <i>[skuju koku audzes vairāk par 60% no kopējās mežaudžu platības]</i> audžu, kas vecākas par 70 gadiem, īpatsvars būtu vismaz 30% no kopējās mežaudžu platības, bet lapu koku meža masīvos <i>[lapu koku audzes vairāk par 40% no kopējās mežaudžu platības meža masīvā]</i> 20% un vairāk no kopējās meža masīva platības, kas veicina bioloģiski vērtīgo mežaudžu ekoloģisko saistību un bioloģiski vērtīgu mežaudžu klātbūtni ainavā ilgtermiņā. <i>[LVM teritorijas ekoloģiskais dalījums meža masīvos noteikts, pamatojoties uz 16 ainavzemēm (pēc K. Ramana, 1994). Balstoties uz šo dalījumu, kā arī dabiskajām robežām, katrā LVM reģionā ir noteikti 8-12 meža masīvi (10-30 000 ha platībā).]</i>
4.1.3.	Aktualizēta 16. tabula	Aktualizēta 16. tabula
1.8.	Aktualizēts 9. tabulas nosaukums un tabulas dati	Aktualizēts 9. tabulas nosaukums un tabulas dati
1.10.	Mainīts apakšnodalas nosaukums	Meža ekosistēmu pakalpojumi
2.	Aktualizēts 15. attēla nosaukums un tabulas dati	Aktualizēts 15. attēla nosaukums un tabulas dati

2.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Saskaņā ar Meža statistiskās inventarizācijas datiem (2014. – 2018. gads), kopējais augošu koku krājas tekošais pieaugums LVM apsaimniekošanā esošajos mežos ir 11.82 milj. m ³ gadā.
4.1.4.	Redakcionālas izmaiņas	Atbilstoši FSC® meža apsaimniekošanas standartu nosacījumiem, LVM uztur informāciju par augstvērtīgiem mežiem.
Ievads	Redakcionālas izmaiņas	Lai mazinātu saimnieciskās darbības ietekmi, galvenās (atjaunošanas) cirtes tiešā tuvumā esošo māju iedzīvotāji iespēju robežās tiek informēti par plānotajām darbībām.
1.1.1.	Redakcionālas izmaiņas	LVM kopš 2002.gada iepērk zemes mežsaimnieciskajai ražošanai, un uz 2020.gada 1.janvāri LVM iepirkta meža zemes 12084 ha apjomā, tai skaitā 10282 ha mežs, kuras saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, likumu par grāmatvedību, gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu, likumu par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu, LVM nopirktās zemes ir ierakstītas Zemesgrāmatā uz AS "Latvijas valsts meži" vārda.
1., 2., 4.,	Aktualizēts tabulas/attēla datu avots vai/un gads,	Aktualizēts tabulas/attēla datu avots vai/un gads.
4.1.1.	Jauna tabula	19. tabula LVM īstenoto un 2020. gadam plānoto pasākumu sadalījums grupās, 2011. – 2020. (Avots: LVM GEO)
4.4.1	Jauns attēls	20. attēls 2015. – 2019. gados atjaunotas platības dabīgi, stādīts/sēts (ha) un stādīto/sēto platību īpatsvars (%) dalījumā pa sugām
4., 5., 9.,	Aktualizēts tabulas/attēla nr.	Aktualizēts tabulas/attēla nr.
1.1.3.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Salīdzinot ar 1923.gadu, kad Latvijā mežainums bija vien 27%, šobrīd mežainums ir gandrīz dubultojies, sasniedzot 51% apmēru (2. attēls).
1.1.4.	Nodaļa papildināta ar CSP 2019. gada informāciju	Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk - CSP) datiem Latvijas iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2000.-2019.gadam (uz 1.janvāri) ir sekojošas. 2019. un 2000. gada CSP datu salīdzinājums liecina, ka Latvijā 18 gadu laikā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 462 tūkstošiem jeb par 19%. Iedzīvotāju skaita samazinājums ir noticis gan mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu, gan starptautiskās migrācijas ietekmē. Iedzīvotāju mirstība visā aprakstītajā laika posmā ir bijusi lielāka par dzimstību, un rezultātā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 179 tūkstošiem, savukārt emigrācijas ietekmē iedzīvotāju skaits ir sarucis par 282 tūkstošiem cilvēku. Statistisko reģionu griezumā iedzīvotāju skaits 2019. gadā, salīdzinot ar 2000. gadu, visvairāk ir samazinājies Latgales reģionā (par 32.5 %), mērenāk – Vidzemes reģionā (par 27.3 %) un Kurzemes reģionā (par 25.5 %), mazāk – Zemgales reģionā (par 21.5 %) un Rīgas reģionā (par 17.5 %), nosacīti palielinājies Pierīgas reģionā (par 3.5 %). Lai gan latviešu skaits pret 2000. gadu kopumā ir samazinājies, to īpatsvars salīdzinājumā ar citām tautībām ir palielinājies. 2019.gada sākumā Latvijā bija

		62% latviešu tautības iedzīvotāju (3. tabula). Tīkmēr nedaudz ir samazinājies krievu tautības iedzīvotāju skaits - ja 2000.gadā bija 29.6%, 2019.gada sākumā tie bija 24.9%. Citu tautību iedzīvotāju skaits arī nedaudz samazinājies. Pavisam Latvijā 2019.gada sākumā bija 1.92 miljoni latviešu, 478.7 tūkstoši krievu, 61.4 tūkstoši baltkrievu un 43.1 tūkstoši ukraiņu tautības iedzīvotāji, kā arī 38.5 tūkstoši poļu un 22.3 tūkstoši lietuviešu. 3.tabulā redzams, ka lielākais krievu tautības iedzīvotāju īpatsvars ir Rīgas un Latgales reģionā. Nodarbinātības līmenis (4. attēls) atspoguļo nodarbināto iedzīvotāju īpatsvaru iedzīvotāju kopskaitā. Pēc 2010. gadā novērotā nodarbinātības līmeņa krituma, 2012. un turpmākajos gados nodarbināto iedzīvotāju skaits valstī palielinās, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Aplūkojot situāciju statistiskajos reģionos, 2019. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, nodarbinātības līmenis ir paaugstinājies visos reģionos. Augstākais nodarbinātības līmenis bija Rīgas reģionā (69.6 %) un Pierīgas reģions (68.8 %). Nodarbinātības rādītājam pretējs ir darba meklētāju skaits. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2019. gadā darba meklētāju skaits valstī turpina samazināties (skatīt 5. attēlu) un sasniedza 6.3 %, augstākais darba meklētāju īpatsvars pretstatā nodarbinātības līmenim vērojams Latgales reģionā (10.7 %), kā arī Vidzemes reģionā (7.8 %). Pēc MSI apkopotās informācijas šobrīd Latvijā gandrīz puse jeb 46.2 % mežu ir valsts īpašumā, savukārt otra puse, aptuveni 1766 tūkst. ha meža pieder privātajiem meža īpašniekiem, uzņēmumiem, pašvaldībām un baznīcām. Latvijā lielākie meža īpašnieki pēc apsaimniekošanā esošās meža zemju platības ir AS Latvijas valsts meži (1.623 miljoni hektāru), Sodra grupa (0.127 miljoni hektāru), IKEA grupa (0.090 miljoni hektāru), SIA Rīgas meži (0.060 miljoni hektāru). Privāto meža īpašnieku skaits Latvijā ir viens no augstākajiem Eiropā – to skaits veido aptuveni 6 % no kopējā iedzīvotāju skaita. Aptuveni 10% no privātajiem mežu īpašumiem pieder ārvalstu uzņēmumiem vai privātpersonām, lielākie ārvalstu mežu īpašnieki ir jau iepriekš minētie Zviedru uzņēmumi Sodra grupa un IKEA grupa.
1.4.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Pēc LVM GEO 2020. gada datiem visvairāk mežu LVM apsaimniekotajās platībās (51%) aug uz normāla mitruma minerālaugsnēm- sausieņu meža tipos (turpmāk MT). 23% no LVM valdījumā esošajiem mežiem aug uz pārmitrām minerālaugsnēm (attieciģi slapjainu – 12% un purvainu – 11% MT, 10. attēls). Šie meži ir vērtīgākie no bioloģiskās daudzveidības viedokļa. 361.4 tūkst. ha (jeb 26%) mežu ir nosusināti, kas liecina par iepriekšējos gadu desmitos veiktās meža meliorācijas apjomu. No visiem mežiem 15 % aug uz nosusinātām

		minerālaugsnēm - āreņiem un 11% uz nosusinātām kūdras augsnēm- kūdreņiem.
1.6.	Redakcionālas izmaiņas	Sākot no 81-90 gadu vecuma desmitgades vērojams mežaudžu platību samazinājums, kas izskaidrojams ar atjaunošanas cirtes vecuma sasniegšanu bērzam (71 gads) un eglei (81 gads) un koksnes ieguvī. Kopējā koksnes krāja LVM, pēc LVM GEO datiem 2020. gadā, ir 317.7 miljoni m³. Saskaņā ar LVM GEO datiem vidējā krāja uz ha ir 229 m³/ ha. Vislielākā krāja ir 61-90 gadus vecās mežaudzēs (14. attēls). Turpretī egļu mežaudzes dominē vecumā no 41 līdz 60 gadiem, kas atbilst vidēja vecuma audzei.
1.7.1.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Kopš 2003.gada LVM ir uzsākta MMS atjaunošana, līdz 2019.gada beigām atjaunotas MMS ar kopējo platību 216 tūkst. ha. Ar dažādu prioritāti un dažādiem izbūves gadiem nākotnē plānots atjaunot vairāk kā 185 tūkst. ha MMS
1.7.2.	Nodaļa papildināta ar aktuālo informāciju	Kopš 2002.gada LVM ir veikusi MC būvniecību (būve, pārbūve, atjaunošana) aptuveni 7.8 tūkst. km garumā un 2020.gada sākumā MC kopgarums ir sasniedzis 11 tūkst. km (8. tabula), no kuriem 176 km ir klasificēti kā bezseguma ceļi (nav iespējams izmantot visu gadu, bet ierobežotu laika periodu).
1.9.	Redakcionālas izmaiņas	Šī procesa ietvaros tiek kartēti ES nozīmes biotopi, reģistrētas reto un LR normatīvajos aktos minēto aizsargājamo sugu atradnes, aizsargājamo putnu ligzdas, kā arī ligzdas, kuru D>50cm, medņu riesti un citas saglabājamās vides vērtības. Informācija par LVM teritorijā identificētajām vides vērtībām (retās un LR normatīvajos aktos minētās aizsargājamās sugas, ES nozīmes biotopi, aizsargājamo putnu ligzdošanas, riestošanas teritorijas, tūrisma vietas u.c.) atrodama ikgadējā LVM vides pārskatā (https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/vides-parskats). LVM informācijas sistēmā GEO reģistrē: Latvijas īpaši aizsargājamās sugas, kas iekļautas LR normatīvajos aktos: Ministru Kabineta 14.11.2000. noteikumi Nr. 396. "Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu", kā arī tās papildus 3 sugas, kas ir iekļautas Ministru Kabineta 18.12.2012. noteikumos Nr. 940 "Par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu", bet nav iekļautas īpaši aizsargājamo sugu sarakstā; kā arī īpaši aizsargājamo biotopu veidus, kas minēti Ministru kabineta 20.06.2017. noteikumos Nr. 350 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu". LVM informācijas sistēmā GEO reģistrē arī citos sarakstos iekļautās sugas un biotopu veidus, piemēram, Starptautiskās dabas aizsardzības savienības (IUCN - International

		Union for Conservation of Nature) apdraudēto sugu sarakstā iekļautās (The IUCN Red List of Threatened Species http://www.iucnredlist.org/) sugas atbilstoši kategorijai un trendam Eiropā; kā arī Latvijas Sarkanās grāmatas sugas, ES direktīvās (Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību) minētās ES nozīmes sugas un biotopu veidus; dabisko meža biotopu (DMB) indikatorsugas (IS/SS); kā arī citas vērtīgas sugas - kuras nav iekļautas iepriekšējos punktos, bet nozares eksperti tās atzīst par jutīgām, retām un saglabājamām. Tās var būt jaunas sugas Latvijas florā; sugas, par kurām ilgstošā laika periodā nav bijušas ziņas, tāpēc tās uzskatītas par izzudušām. Sugas, par kuru izplatību un nozīmību bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā ir nepilnīgas ziņas, tāpēc tās nav iekļautas aizsargājamo sugu kategorijās. Sugas ar izteiktām izplatības īpatnībām, piemēram, sastopamība tikai kādā Latvijas reģionā vai piesaiste kādam retam biotopam. Kopā pašlaik LVM informācijas sistēmā GEO var tikt reģistrētas 1305 sugas un vairāk kā 30 biotopu veidi (norādīts LVM GEO klasifikatorā iekļautais sugu un biotopu veidu skaits, kas periodiski tiek aktualizēts atbilstoši aktuālajai informācijai).
1.10.	Redakcionālas izmaiņas	Ainavas kvalitāti veido vides daudzveidīgums – mozaīkveida ainava, reljefs, ezeri un upes, kas kopā sniedz plašas iespējas dažādiem atpūtas veidiem. Meža apsaimniekošanas plānošanā ņem vērā pašvaldību un plānošanas reģionu telpisko plānojumu ietvaros izstrādātas vadlīnijas attiecībā uz ainavu plānošanu meža teritorijās. Pēc VMD datiem gan aļņu, gan staltbriežu skaits apskatītajā periodā pieaug (12. tabula). Pēdējo 10 gadu laikā aļņu skaita pieaugums ir 40%, staltbriežu 56%. Mežacūku skaits sākot ar 2014/2015 gada medību sezonu strauji krita Āfrikas cūku mēra epidēmijas un tās ierobežošanas pasākumu dēļ. Stirnu skaitu visvairāk ietekmē laikapstākļi ziemā, sērсна tām ir nelabvēlīgi apstākļi, kas stirmas padara par vieglu medījumu plēsējiem. Tādēļ stirnu skaits samazinājās 2010./2011. gada ziemās. Šobrīd stirnu skaits atkal ir sasniedzis 2010./2011. gada līmeni un turpina pieaugt.
2.	Redakcionālas izmaiņas	LR Ministru kabineta noteiktais koku ciršanas maksimālais apjoms (turpmāk tekstā -KCMA) pieciem gadiem ir noteikts galvenajai cirtei. LVM iekšējos normatīvajos aktos galvenās cirtes nozīmē lieto terminu “atjaunošanas cirte” kā atbilstošu starptautiskajai terminoloģijai, ar atjaunošanas cirti saprotot ne tikai koksnes ražas ieguvī, bet arī iespēju veikt mežaudzes atjaunošanu. Turpmāk tekstā lietots termins “atjaunošana cirte”. Matemātiski precīzu un operatīvu informāciju par meža resursiem Latvijā iegūst Meža statistiskās inventarizācijas (MSI) procesā,

		kuru veic LVMI "Silava". LVM savā darbībā izmanto Meža valsts reģistra (MVR) datus par mežaudzēm, kuru precizitāte to ieguves metodikas atšķirību rezultātā var nebūtiski atšķirties no MSI datiem. Atbilstoši MVR datiem LVM apsaimniekošanā esošajos mežos 2015. gadā visos ciršu veidos kopā tika nocirsti 5.43 milj. m³, 2016. gadā – 5.36 milj. m³, 2017. gadā – 5.69 milj. m³ (13. tabulā visa LVM rādītāji, pa reģioniem – katra reģiona 4.pielikumā). Saskaņā ar MSI datiem (2014. – 2018. gads), kopējais augošu koku krājas tekošais pieaugums LVM apsaimniekošanā esošajos mežos ir 11.82 milj. m³ gadā. Kopējās mežu krājas izmaiņas liecina, ka pēdējos gados nocirstā krāja LVM valdījuma mežos ir mazāka, nekā krājas tekošais pieaugums tajos, t.sk. arī ievērtējot koksnes ikgadējo dabīgo atmirumu 2,94 milj.m³.
4.1.1	Redakcionālas izmaiņas	Pilna informācija par veiktajiem biotehniskajiem pasākumiem un to efektivitātes vērtējums atrodams ikgadējā LVM vides pārskatā (https://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/vides-parskats).
4.1.2.	Jauna apakšnodaļa: Aizsargājamo putnu dzīvotņu aizsardzības nodrošināšana	LVM ir izstrādāta virkne iekšējo procedūru, kas nosaka darbinieku rīcību, pārbaudot saimnieciskajai darbībai paredzētās vietas, lai konstatētu saglabājamās vides vērtības. Piemēram, ik gadu meža darbu plānošanas procesa ietvaros atrod jaunas lielās ligzdas (parasti lielākas par ½ m diametrā), kuras veido melnais stārķis, visu sugu ērgļi, peļu klijāns, ķīķis, vistu vanags, klijas, krauklis. Procesā iesaistīti un apmācīti vairāk kā 300 LVM darbinieki, kas ziņo par atradumiem LVM vides ekspertiem un vides plānošanas speciālistiem. Eksperti ligzdas apseko, nosaka sugu un plāno sugas prasībām atbilstošu aizsardzību, t.sk. veido teritorijas putnu sugu dzīvotņu aizsardzībai ar mežsaimnieciskās darbības aizliegumu, nosaka tām atbilstošas buferzonas ar saimnieciskās darbības terminētiem aprobežojumiem, pievienojot atbilstošu informāciju datu bāzē. Līdz eksperta slēdzienam visām jaunatrastajām ligzdām nosaka 500m aizsargzonu un mežsaimnieciskās darbības aizliegumu. Šāds risinājums ļauj operatīvi nodrošināt atradņu aizsardzību un to administrēšanu. LVM putnu dzīvotņu aizsardzības teritoriju izveidošana putnu aizsardzībai tika uzsākta 2012. gadā. LVM valdījumā esošajās teritorijās tiek ierosināta arī mikroliegumu veidošana, saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto procedūru. Priekšlikumus mikroliegumu veidošanas ierosināšanai sagatavo gan LVM vides eksperti, gan LVM sadarbības partneri, piemēram, Latvijas Dabas fonds, pamatojoties uz savstarpējo sadarbības līgumu, kā arī jebkura fiziska vai juridiska persona var ierosināt mikrolieguma veidošanu. Putnu aizsardzībai izveidotie mikroliegumi

		veido 90% no visiem LVM zemēs izveidotajiem mikroliegumiem. LVM saņem informāciju par lielajām ligzdām, rīstiem un citām dabas vērtībām arī no citiem ziņotājiem un aicina ikvienu meža apmeklētāju ziņot par atrastajām lielajām ligzdām un citiem atradumiem, sūtot ziņu uz e-pastu: putni@lvm.lv Aizsargājamo putnu sugu un to dzīvotņu apsaimniekošanas plānošanā tiek ņemtas vērā sugu aizsardzības plānu rekomendācijas un jaunāko zinātnisko publikāciju atziņas: - Mazo ērgļu dzīvotņu aizsardzības plānošanā gan rosinot mikroliegumu veidošanu, gan veidojot LVM teritorijas dzīvotņu aizsardzībai iekļaujamo nogabalu izvēlē, tiek ņemti vērā sugas aizsardzības plānā rekomendētie mežu tipi, vecumi, platības, kā arī buferzonām ieteiktie meža darbību termiņa ierobežojumi; - pamatojoties uz mežirbes sugas aizsardzības plānu, ir aktualizētas LVM vides aizsardzības prasības meža darbiem, lai sekmētu pameža joslu saglabāšanu kopšanas cirtēs un pārvietošanās koridoru veidošanai galvenajā cirtē; - Ņemot vērā medņa aizsardzības plāna ieteikumus ir izstrādāta metodika un realizēts medņu monitorings, izstrādātas vadlīnijas un tiek veikta medņu riesta dzīvotņu apsaimniekošana; - tiek realizēti melnā stārķa sugas aizsardzības plānā minētie pasākumi, tādi kā: monitorings, līdz šim nezināmo ligzdu apzināšana un dzīvotņu aizsardzības teritoriju veidošana, mākslīgo ligzdu pamatņu izveide u.c.
4.1.6.	Redakcionālas izmaiņas	Kultūrvēsturiskā mantojuma objekti-LVM valdījumā esošajos mežos ir 230 valsts un vietējas nozīmes aizsargājami kultūrvēstures pieminekļi), tie tiek apzināti, lai plānotu un veiktu tādu saimniecisko darbību, kas nodrošina to saglabāšanu. Pamatojoties uz likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, saimnieciskās darbības valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijās un to aizsardzības zonās tiek saskaņotas Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē (Pārvalde), bet, plānojot mežizstrādes darbus, ņem vērā kultūras pieminekļu aizsardzības prasības. Saskaņā ar Pārvaldes iesniegto informāciju, arheoloģisko pieminekļu teritorijās un aizsardzības zonās bez īpaša saskaņojuma pieļaujama sauso un vēja gāzto koku novākšana, pameža tīrīšana, krūmu izzāģēšana un citi ikdienas teritorijas kopšanas un uzturēšanas darbi, kas nav saistīti ar zemes virskārtu ietekmējošu darbību veikšanu. Lai nodrošinātu arheoloģisko pieminekļu vērtību saglabāšanu, to teritorijās un teritoriju tiešā tuvumā netiek veikti zemes reljefa pārveidojumi, kā arī zemes virskārtu ietekmējošas tehnikas izmantošana. Konstatējot jaunas kultūrvēsturiskās liecības mežsaimnieciskās darbības laikā, darbi tiek

		pārtraukti un par atradumiem ziņots Pārvaldei. Tiek izvērtēti papildus pasākumi lai novērstu postījumus mežu teritorijās esošajiem arheoloģiskajiem pieminekļiem, ko izraisa nelikumīgas darbības.
4.1.7.	Redakcionālas izmaiņas	Eiropas Savienības (ES) nozīmes biotopus, saskaņā ar Eiropas Padomes Direktīvu 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (dzīvotņu Direktīva) pamatā aizsargā caur sauszemes Natura2000 tīklu, attiecīgajos bioģeogrāfiskajos reģionos un ES kopumā. Atbilstoši šai pieejai, ES nozīmes biotopu pamata aizsardzību Latvijā nodrošina īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas Natura2000 tīklā, un papildus tam arī mikroliegumi. Tiesas spriedumiem, par īpaši aizsargājamu nav uzskatāms katrs ES nozīmes biotopa poligons, normatīvajos aktos ir definēti īpaši aizsargājamo mežu, krūmāju un purvu biotopus raksturojošās pazīmes. ES nozīmes biotopu apzināšanu LVM valdījumā esošajā teritorijā meža apsaimniekošanas darbu plānošanas un to ietekmes uz vidi vērtēšanas ietvaros veic LVM darbinieki - sertificēti dabas eksperti, g.k. jomā – meži, virsāji un purvi, nosakot ES nozīmes biotopus un to kvalitāti pēc valstī apstiprinātas metodikas. Kopš 2017.gada, izmantojot Kohēzijas fonda finansējumu, Dabas aizsardzības pārvalde organizē ES nozīmes biotopu kartēšanu visā valstī. LVM attīstības projekta "Ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešana meža apsaimniekošanas plānošanā" ietvaros strādā pie risinājuma, kas nodrošinātu ekoloģisko savienojamību starp ES nozīmes biotopiem, piemērojot ainavekoloģisko pieeju.
4.2.	Redakcionālas izmaiņas	Stratēģiskajā līmenī plāno stratēģiskos mērķus, piemēram, nozīmīgāko koksnes produktu piegādes apjomu tautsaimniecībai. Taktiskajā līmenī nosaka apjomus un izvietojumus tos telpiski, piemēram, ceļu būve un MMS pārbūve/ atjaunošana, koksnes ieguves apjomi.
4.2.2.	Redakcionālas izmaiņas	Modelēšanā iegūto PLV izvietojumu pa gadiem ņem vērā, plānojot meža autoceļu būvi un uzturēšanu, kā arī meža meliorācijas sistēmu pārbūvi un atjaunošanu. Ceļš jānodod ekspluatācijā gadu pirms teritorijā notiek mežizstrāde, savukārt MMS pārbūve un atjaunošana jārealizē gadu pirms ceļu būves uzsākšanas attiecīgajā teritorijā vai vienlaicīgi ar ceļu būvniecību.
4.2.3.	Redakcionālas izmaiņas	Cirsmu plānošana tiek veikta saskaņā ar mežaudžu apsaimniekošanas mērķiem (publiski pieejami LVM interaktīvajā kartē), ievērojot meža apsaimniekošanas plāna nosacījumus t.sk. informējot vienlaidus atjaunošanas cirsmu tiešā tuvumā (200 m attālumā) esošo māju iedzīvotājus. Sabiedrības līdzdalība meža apsaimniekošanā tiek nodrošināta veicot

		meža apsaimniekošanas plāna izstrādi, kā arī sazinoties gan rakstiski, gan telefoniski.
4.3.	Jauna nodaļa: Meža infrastruktūras attīstības plānošana	4.3.1. Meža ceļu tīkla attīstības plānošana LVM meža ceļi (MC) tiek lietoti meža ugunsdrošības nodrošināšanai, koksnes un zemes dzīļu produktu piegādēm klientiem, mežkopības un citu darbu plānošanai, veikšanai, uzraudzībai, tūrismam, rekreācijai, kā arī citām ar meža apsaimniekošanu vai lietošanu saistītām vajadzībām. Lielākajā LVM MC tīkla daļā jānodrošina nepārtrauktas koksnes produktu piegādes cauru gadu (izņemot 2 nedēļas pavasara šķīdoni) ar autotransportu, kura slodze uz asi 10 t vai arī atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumos (CSN) noteiktajiem masas ierobežojumiem. MC īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (kur to pieļauj normatīvie akti), kuri galvenokārt paredzēti meža ugunsdrošībai, jānodrošina pieejamība 8 mēneši gadā. Attīstot meža ceļu tīklu: • mazina ugunsgrēku izraisītu zaudējumu risku, nodrošinot, ka meža nogabali (t.sk. ĪADT) atrodas ne tālāk par 800 m no ugunsdzēsēšanai izmantojama LVM, pašvaldības vai valsts ceļa. • mazina mežizstrādes, un citas meža apsaimniekošanas izmaksas, samazinot koksnes ražošanas (audzēšanas) nogabalu attālumu līdz ceļam, • uzlabo koksnes produktu pieejamību krautuvēs tiecoties sasniegt vismaz 11 mēneši gadā (īpatsvars), vērtējot visā piegādes maršrutā, • nodrošina piekļuvi derīgo izrakteņu ieguves vietām Plānojot LVM MC tīkla attīstību, papildus uzmanība tiek pievērsta ceļiem, kas savieno apdzīvotu vietu ar valsts nozīmes vai pašvaldības autoceļu, kuru izmanto iedzīvotāji ikdienas vajadzībām. 4.3.2. Meža meliorācijas sistēmu atjaunošanas un pārbūves plānošana MMS atjaunošanas un pārbūves pamatojams ir balstīts uz to, ka meliorācijas ietekmē palielinās koksnes ikgadējais pieaugums (egļu mežos aptuveni 4 reizes, priežu mežos- 3, bērzu mežos- 2, melnalkšņu mežos- 1,5 reizes). Laika gaitā meliorācijas grāvji pakāpeniski aizsērē un pakāpeniski pārstāj funkcionēt, līdz ar to samazinās koksnes ikgadējais papildus pieaugums. Pēc MMS atjaunošanas/ pārbūves koksnes papildus pieaugums atgriežas sākotnējā koksnes papildus pieauguma līmenī. MMS ekspluatācijas un uzturēšanas nosacījumus nosaka normatīvie akti, t.sk. Meliorācijas likuma 3.pants nosaka, ka zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam ir pienākums ekspluatēt un uzturēt meliorācijas sistēmu atbilstoši attiecīgu normatīvo aktu prasībām.

4.4.1.	Redakcionālas izmaiņas	Meža atjaunošana stādot vai sējot, pārsvarā tiek veikta skuju koku audzēm, savukārt lapu koku audzes, vairumā gadījumu, tiek atjaunotas dabīgi. No 2015. – 2019. gadam, atjaunoto priežu audžu īpatsvars stādot vai sējot ir 90%, eglei – 95%. Bērza un melnalkšņa stādīto platību īpatsvars ir attiecīgi 16% un 12%.
4.6.1.	Redakcionālas izmaiņas	Šobrīd aktuālā rīkojuma periods ir 2016.-2020. gads un noteiktie apjomi ir 88135 ha (LVM plānotais – 74741 ha).
1.1.	Redakcionālas izmaiņas	LVM kopš 2002.gada iepērk zemes mežsaimnieciskajai ražošanai, un uz 2021.gada 1.janvāri LVM iepirkta meža zemes 13233 ha apjomā, tai skaitā 11153 ha mežs
1., 2., 4., 5., 9.	Aktualizētas tabulas/attēli	Aktualizētas tabulas/attēli
1.1.4	Redakcionālas izmaiņas	Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk - CSP) datiem Latvijas iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2000.-2020.gadam (uz 1.janvāri) ir sekojošas: 2020. un 2000. gada CSP datu salīdzinājums liecina, ka Latvijā 20 gadu laikā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par 474 tūkstošiem jeb par 20%. Iedzīvotāju skaita samazinājums ir noticis gan mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu, gan starptautiskās migrācijas ietekmē. Statistisko reģionu griezumā iedzīvotāju skaits 2020. gadā, salīdzinot ar 2000. gadu, visvairāk ir samazinājies Latgales reģionā (par 33.6 %), mērenāk – Vidzemes reģionā (par 27.3 %) un Kurzemes reģionā (par 28.2 %), mazāk – Zemgales reģionā (par 22.1 %) un Rīgas reģionā (par 18.1 %), nosacīti palielinājies Pierīgas reģionā (par 4.6 %). Lai gan latviešu skaits pret 2000. gadu kopumā ir samazinājies, to īpatsvars salīdzinājumā ar citām tautībām ir palielinājies. 2020.gada sākumā Latvijā bija 62.3 % latviešu tautības iedzīvotāju (3. tabula). Tikmēr nedaudz ir samazinājies krievu tautības iedzīvotāju skaits - ja 2000.gadā bija 29.6%, 2020. gada sākumā tie bija 24.9%. Citu tautību iedzīvotāju skaits arī nedaudz samazinājies. Pavisam Latvijā 2020. gada sākumā bija 1.192 miljoni latviešu, 471.2 tūkstoši krievu, 60.1 tūkstoši baltkrievu un 42.9 tūkstoši ukraiņu tautības iedzīvotāji, kā arī 37.9 tūkstoši poļu un 21.9 tūkstoši lietuviešu. 3.tabulā redzams, ka lielākais krievu tautības iedzīvotāju īpatsvars ir Rīgas un Latgales reģionā. Pēc 2010. gadā novērotā nodarbinātības līmeņa krituma, 2012. un turpmākajos gados nodarbināto iedzīvotāju skaits valstī palielinājās, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Savukārt 2020. gadā, galvenokārt, saistībā ar COVID – 19 izplatību, nodarbinātības līmenis, salīdzinot ar 2019. gadu, ir samazinājies. Aplūkojot situāciju statistiskajos reģionos, 2020. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, nodarbinātības līmenis ir paaugstinājies visos reģionos. Augstākais nodarbinātības līmenis bija Pierīgas reģions (67.5 %) un Rīgas reģionā (66.7 %).

		Nodarbinātības rādītājam pretējs ir bezdarba līmenis. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, 2020. gadā bezdarbnieku skaits ir palielinājies, kas izskaidrojams ar COVID – 19 izplatību (skatīt 5. attēlu) un sasniedza 8.1 %, augstākais bezdarba līmeņa īpatsvars pretstatā nodarbinātības līmenim vērojams Latgales reģionā (12.4 %), kā arī Vidzemes reģionā (8.1 %). Pēc MSI apkopotās informācijas šobrīd Latvijā gandrīz puse jeb 46.2 % mežu ir valsts īpašumā, savukārt otra puse, aptuveni 1771 tūkst. ha meža pieder privātajiem meža īpašniekiem, uzņēmumiem, pašvaldībām un baznīcām.
1.3.	Redakcionālas izmaiņas	Piektajā tabulā redzams, ka meža platība 2021. gadā ir samazinājusies... Saimnieciski nozīmīgāko koku sugu (skuju koku) mežaudzes pēc LVM GEO datiem 2021. gadā aizņem 67.6 % no kopējās meža platības, bet lapu koku mežaudzes 32.4%, tai skaitā bērza mežaudzes 23.6%.
1.4.	Redakcionālas izmaiņas	Pēc LVM GEO 2021. gada datiem... 365.0 tūkst. ha (jeb 26%) mežu ir nosusināti... Mežaudžu sadalījums pa meža tipu grupām katrā no LVM reģioniem ir atspoguļots atbilstošā reģiona 1. pielikumā.
1.5.	Redakcionālas izmaiņas	LVM apsaimniekotajās teritorijās dominē I (33 %) un II (28 %) bonitātes mežaudzes
1.6.	Redakcionālas izmaiņas	Kopējā koksnes krāja LVM, pēc LVM GEO datiem 2021. gadā, ir 319.7 miljoni m ³ . Saskaņā ar LVM GEO datiem vidējā krāja uz ha ir 231 m ³ /ha.
1.7.	Redakcionālas izmaiņas	Meža infrastruktūras objekti aizņem 80.9 tūkst. ha. Kopš 2003.gada LVM ir uzsākta MMS atjaunošana, līdz 2020.gada beigām atjaunotas MMS ar kopējo platību 238 tūkst. ha. Ar dažādu prioritāti un dažādiem izbūves gadiem nākotnē plānots atjaunot vairāk kā 200 tūkst. ha MMS Kopš 2002.gada LVM ir veikusi MC būvniecību (būve, pārbūve, atjaunošana) aptuveni 8.2 tūkst. km garumā un 2021.gada sākumā MC kopgarums ir sasniedzis 11.3 tūkst. km (8. tabula), no kuriem 176 km ir klasificēti kā bezseguma ceļi (nav iespējams izmantot visu gadu, bet ierobežotu laika periodu).
1.8.	Redakcionālas izmaiņas	LVM apsaimniekotajā teritorijā ietilpst dažādu kategoriju dabas un vides aizsardzības teritorijas. Pēc platības un īpatsvara lielākā daļa no tām ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (IADT), t.sk. Eiropas nozīmes dabas aizsardzības teritorijas <i>Natura2000</i> :
1.9.	Redakcionālas izmaiņas	Šī procesa ietvaros tiek kartēti ES nozīmes dažādu veidu biotopi,...
1.10,	Redakcionālas izmaiņas	Ekosistēmu pakalpojumu kartēšana LVM zemēs līdz šim notikusi tikai atsevišķās

		teritorijās, turpmāko gadu laikā izpētes programmas ietvaros plānots veikt ekosistēmu pakalpojumu kartēšanu visā LVM teritorijā un novērtēt mežsaimniecības ietekmi uz meža un saistīto ekosistēmu pakalpojumu kvalitātes izmaiņām. Līdztekus koksnes ražošanai, mežs veic hidroloģiskās, preterozijas, fitoncīdus producējošās, sanitāri higiēniskās un gaisa attīrītāja funkcijas. Gobāli nozīmīga ir kokaudzes loma ogļskābās gāzes akumulēšanā un skābekļa izdalīšanā atmosfērā. Aprēķināts, ka viens kubikmetrs koksnes augšanas laikā savāc vairāk nekā tonnu kaitīgās ogļskābās gāzes un izdala ap 0,7 tonnas skābekļa. Turklāt meža teritorijā ir ne tikai koki, bet arī citi augi un augsne, kas piesaista CO₂. Latvijas Republikā medību procesus reglamentē Medību likums un medību noteikumi, to ievērošanas uzraudzību veic VMD un VARAM. LVM savās apsaimniekojamās teritorijās medību tiesības iznomā medību tiesību lietotājiem – gan fiziskām, gan juridiskām personām. Pašreiz LVM noslēgti 927 medību tiesību nomas līgumi. LVM realizē medību tiesības 96 tūkst. ha valsts meža, pārdodot pakalpojumu gan vietējiem, gan ārvalstu klientiem. VMD atbilstoši likumdošanai novērtē dzīvnieku populācijas stāvokli un nosaka pieļaujamo nomedīšanas apjomu. Dzīvnieku populācijas stāvokļa novērtēšana notiek visā Latvijas teritorijā pa VMD virsmežniecībām (valsts meži, privātie meži, citu apsaimniekotāju meži, un citas platības, tajā skaitā nemeža zemes). Tā kā dzīvnieku populācijas stāvokļa novērtēšana, kurā ietilpst dzīvnieku skaita noteikšana, notiek visās virsmežniecību pārraudzamajās teritorijās, tad nav iespējams objektīvi spriest par esošo dzīvnieku skaita blīvumu atsevišķi valsts mežos. Visā valsts teritorijā uzskaitītais dzīvnieku skaits norādīts 12. tabulā. Pēc VMD datiem gan aļņu, gan staltbriežu skaits apskatītajā periodā pieaug (12. tabula). Pēdējo 10 gadu laikā aļņu skaita pieaugums ir 68%, staltbriežu 60%. Mežacūku skaits sākot ar 2014./2015. gada medību sezonu strauji samazinājās Āfrikas cūku mēra infekcijas slimības un tās ierobežošanas pasākumu dēļ. Stirnu skaitu visvairāk ietekmē laikapstākļi ziemā. Sērсна tām ir nelabvēlīga, jo tiek apgrūtinātā stirnu pārvietošanās, barības ieguve, kas tās novārdzina, padarot par vieglu medījumu plēsējiem. Guļot uz sniega, stirnas var iegūt arī plaušu karsoni. Stirnu skaits samazinājās 2010./2011. gada ziemās. Šobrīd stirnu skaits atkal ir sasniedzis 2010./2011. gada līmeni un turpina pieaugt.
2.	Redakcionālas izmaiņas	Atbilstoši MVR datiem LVM apsaimniekošanā esošajos mežos 2020. gadā visos cirsu veidos kopā tika nocirsti 7.72 milj. m³ (13. tabulā visa LVM rādītāji, pa reģioniem – katra reģiona 4.pielikumā). Saskaņā ar MSI datiem (2015. – 2019. gads), kopējais augošu koku krājas tekošais pieaugums LVM apsaimniekošanā esošajos

		mežos ir 11.78 milj. m ³ gadā. Kopējās mežu krājas izmaiņas liecina, ka pēdējos gados nocirstā krāja LVM valdījuma mežos ir mazāka, nekā krājas tekošais pieaugums tajos, t.sk. arī ievērtējot koksnes ikgadējo dabīgo atmirumu 2,99 milj.m ³ .
2.	Aktualizēti dati 13. tabulā	Aktualizēti dati 13. tabulā
4.	Redakcionālas izmaiņas	Biotehniskie pasākumi īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu kvalitātes atjaunošanai un/vai uzturēšanai tiek īstenoti gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT) un mikroliegumos (ML), gan ārpus šīm teritorijām. Līdz šim pasākumi tika realizēti galvenokārt izmantojot tikai uzņēmuma resursus. Kopš 2020.gada LVM kā sadarbības partneris ir iesaistīts vairākos vides projektos, kuru ietvaros ir plānoti arī darbi, kas vērsti uz sugu un biotopu labvēlīga aizsardzības stāvokļa uzlabošanu, t.sk. ES LIFE programmas finansētā integrētajā projektā "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (<i>LatViaNature</i>), kas ir līdz šim vērienīgākais projekts dabas aizsardzības jomā Latvijā, un Kohēzijas fonda finansētajā projektā «Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai". -Mazo ērgļu dzīvotņu aizsardzības plānošanā gan rosinot mikroliegumu veidošanu, gan veidojot LVM teritorijas dzīvotņu aizsardzībai, gan plānojot papildus terminētos aprobežojumus meža infrastruktūras būvniecības procesa ietvaros, lai mazinātu ietekmi uz vidi, tiek ņemti vērā sugas aizsardzības plānā rekomendētie mežu tipi, vecumi, platības, kā arī ieteiktie meža darbību termiņa ierobežojumi; - lai mazinātu plānoto darbību ietekmi uz vidi, nosakot papildus terminētos aprobežojumus meža infrastruktūras būvniecības procesa ietvaros, tiek izmantota informācija par pūču sugu aizsardzības plāna ietvaros noteiktajām pūču sugām prioritārajām teritorijām. *Individuāli plānojamas teritorijas - meža teritorija, kurā nepieciešama individuāla plānošana vietējai sabiedrībai nozīmīgu meža vērtību (ekosistēmas pakalpojumu - g.k. regulējošo, atbalsta un kultūras) nodrošināšanai <u>LVM stratēģijas un taktiskā plāna noteikto mērķu un uzdevumu ietvaros.</u> Lai pilnveidotu meža apsaimniekošanas plānošanu un nodrošinātu dabas vērtību koncentrācijas teritoriju funkcionālu saistību (tas nozīmē, ka DVKT-ās un starp tām notiek organismu un gēnu plūsma), uzņēmumā norit darbs pie ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešanas meža apsaimniekošanas plānošanā, ir izstrādāta metodika dabas vērtību koncentrācijas teritoriju noteikšanai. Ņemot vērā, ka noslēgumam tuvojas Dabas aizsardzības pārvaldes realizētais projekts "Dabas skaitīšana", tad izmantojot aktuālo informāciju par ES nozīmes biotopu izplatību LVM valdījumā esošajā teritorijā, ir plānots

		aktualizēt informāciju par dabas vērtību koncentrācijas teritorijām, kā arī dabas vērtību izplatīšanās un atbalsta teritorijām, kas veido ainavu ekoloģisko tīklojumu.
4.1.6.	Redakcionālas izmaiņas	LVM valdījumā esošajos mežos ir 230 valsts un vietējas nozīmes aizsargājami kultūrvēstures pieminekļi, tie tiek apzināti, lai plānotu un veiktu tādu saimniecisko darbību, kas nodrošina to saglabāšanu. Pamatojoties uz likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, saimnieciskās darbības valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorijās un to aizsardzības zonās tiek saskaņotas Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē (Pārvalde), bet, plānojot mežizstrādes darbus, ņem vērā kultūras pieminekļu aizsardzības prasības. Lai nodrošinātu arheoloģisko pieminekļu vērtību saglabāšanu, to teritorijās un teritoriju tiešā tuvumā netiek veikti zemes reljefa pārveidojumi, kā arī zemes virskārtu ietekmējošas tehnikas izmantošana. Konstatējot jaunas kultūrvēsturiskās liecības mežsaimnieciskās darbības laikā, darbi tiek pārtraukti un par atradumiem ziņots Pārvaldei. Tiek izvērtēti papildus pasākumi lai novērstu postījumus mežu teritorijās esošajiem arheoloģiskajiem pieminekļiem, ko izraisa nelikumīgas darbības.
4.1.7.	Redakcionālas izmaiņas	Lai nodrošinātu ES Dzīvotņu Direktīvas īstenošanu, un zinot, ka esošais <i>Natura2000</i> sauszemes tīkls nav uzskatāms par pilnībā mērķus sasniedzot, par ko liecina reālie ES nozīmes biotopu kartējuma dati, LVM izstrādāta pieeja lai: aizsargātu nozīmīgākos (<i>reti</i> sastopamos, labas un izcilas kvalitātes - biežāk sastopamos) ES nozīmes biotopu veidus ārpus <i>Natura2000</i> vietām ; izvairītos no iespējamās polarizācijas, kad aizsardzība tiek koncentrēta tikai ĪADT un mikroliegumos, tādējādi zaudējot savstarpēju sasaisti starp ES nozīmes dzīvotnēm. LVM attīstības projekta “Ainavu ekoloģiskās plānošanas pieejas ieviešana meža apsaimniekošanas plānošanā” ietvaros strādā pie risinājuma, kas nodrošinātu ekoloģisko savienojamību dabas vērtību koncentrācijas teritorijās un starp tām, piemērojot ainavekoloģisko pieeju. Projekta ietvaros ir sagatavots ainavu līmeņa ekoloģiskais tīklojums, identificējot ne tikai dabas vērtību koncentrācijas teritorijas, bet arī ekoloģiskos koridorus jeb izplatīšanās teritorijas un atbalsta teritorijas. Ainavu ekoloģiskajā tīklojumā ietvertā platība (https://gis2.lvm.lv/map/). Lai pēc valstī patreiz spēkā esošās metodikas noteiktajiem, pārbaudītajiem (vecie biotopu kartējumi, pDMB, DMB, “Dabas skaitīšanas” projekta plaša mēroga kartējumi u.c.) un reģistrētajiem ES nozīmes mežu biotopiem ārpus ĪADT un mikroliegumiem tiktu nodrošināts labvēlīgs aizsardzības stāvoklis, ir izstrādāti un tiek ievēroti LVM iekšējie normatīvi, kas nosaka:

		dabas aizsardzības mērķis, neatkarīgi no ES nozīmes biotopu kvalitātes un biotopa veida sastopamības, tiek piešķirts ES nozīmes biotopiem, kas atrodas dabas vērtību koncentrācijas teritorijās; dabas aizsardzības mērķis, neatkarīgi no ES nozīmes biotopu kvalitātes un biotopa veida sastopamības, tiek piešķirts arī tiem ES nozīmes biotopiem, kas atrodas <i>Natura2000</i> teritorijās, kas, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, ir izveidotas lai nodrošinātu biotopu labvēlīgu aizsardzības stāvokli, bet kur LV spēkā esošie normatīvie akti nenosaka būtiskus mežsaimnieciskās darbības aprobežojumus; dabas aizsardzības mērķis (2.mērķis) saimnieciskajos mežos tiek noteikts nogabaliem - ES nozīmes meža biotopiem (neatkarīgi no biotopa poligona kvalitātes), kas pēc to novietojuma ainavā ir ekoloģiski nozīmīgi, veicinot ekoloģisko saistību starp mežaudzēm, kas atzītas par ES nozīmes biotopiem un citām bioloģiski vērtīgām mežaudzēm;
4.3.	Redakcionālas izmaiņas	uzlabo koksnes produktu pieejamību krautuvēs tiecoties sasniegt vismaz 50 nedēļas gadā (īpatsvars), vērtējot visā piegādes maršrutā,
4.6.	Mainīts nodaļas nosaukums	Plānotais meža apsaimniekošanas darbu apjoms 5 gadu periodā
4.6.	Redakcionālas izmaiņas	Koksnes ieguves apjomu atjaunošanas cirtē nosaka Ministru kabineta rīkojums Par koku ciršanas maksimālo pieļaujamo apjomu, kurš tiek noteikts ik piecus gadus. Šobrīd aktuālā rīkojuma periods ir 2021.-2025. gads un noteiktie apjomi ir 85676 ha (LVM plānotais – 79126 ha). Plānotie koksnes pārdošanas apjomi norādīti 13. tabulā. Periodam sākot ar 2026. gadu koksnes ieguves apjomi tiks precizēti pēc MK rīkojuma apstiprināšanas. Starpcirti veido krājas kopšanas un sanitārās cirtes. Sanitāro ciršu apjoms iepriekš nav prognozējams, krājas kopšanas ciršu apjoms tiek aprēķināts, izmantojot pieejamo audžu platību ar 3. un 4. apsaimniekošanas mērķi, cirtes atkārtojumu skaitu un cirtes izpildes periodu katrai sugai. Visā meža apsaimniekošanas ciklā tiek veiktas virkne secīgu darbību, daļa no to plānotajiem apjomiem ir norādītas 18. tabulā
5.	Mainīts nodaļas nosaukums	Plānotais koksnes produktu pārdošanas apjoms 10 gadu periodam
9.3.	Jauna apakšnodaļa	Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām
9.3.	Redakcionālas izmaiņas	Viens no LVM stratēģiskajiem mērķiem ir palielināt apsaimniekojamo mežu devumu globālo klimata pārmaiņu mazināšanā. Tas sasaucas ar Latvijas apņemšanos līdz 2050. gadam sasniegt klimata neitralitāti. Šī ilgtermiņa mērķa sasniegšanai LVM nepārtraukti plāno un veic pasākumus CO2 emisiju samazināšanai ražošanas procesos un CO2 piesaistes palielināšanai mežaudzēs, vienlaicīgi

		nodrošinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un vides vērtību inventarizāciju. Svarīgi ir arī nodrošināt CO2 piesaistes potenciālu nākotnē, saglabājot un palielinot oglekļa krātuves ekosistēmās (mežs, purvs) un produktos (koksnes u.c.). LVM uzdevumi klimata mērķa sasniegšanai: SEG emisiju samazināšana • LVM ekoloģiskās pēdas aprēķins. • Sadarbības partneru motivēšana darba ražīguma kāpināšanā. • Jaunākās IT tehnoloģijas mežsaimniecisko darbu un pārvaldājumu plānošanā. CO2 piesaistes palielināšana • Optimālas audžu vecumstruktūras veidošana. Pieaugušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvara palielināšanās samazina CO2 piesaistes intensitāti šodien un, it sevišķi, potenciālu nākotnē. • Meža ražības kāpināšana. Mērķtiecīga mežsaimniecība. Selekcijas darbs. Mežsaimnieciskās darbības ar tiešu pozitīvu ietekmi. • meža meliorācija; • augsnes ielabošana (pelni, minerālmēsli); • ātraudzīgu koku sugu plantāciju ierīkošana; • mērķtiecīga meža atjaunošana; • apmežošana; • mežaudžu kopšana. Koksnes produktu izmantošanas veicināšana. Koksnes produkti ir nozīmīga oglekļa krātuve ilgtermiņā. Uzkrājuma apjoma iespējas ietekmē mežizstrādes apjoms un koksnes kvalitāte. CO2 piesaistes prognoze LVM apsaimniekotajos mežos laika periodā līdz 2050. gadam liecina, ka pie pašreizējās LVM mežsaimnieciskās prakses ikgadējā CO2 piesaiste koksnes krājas pieaugumā palielināsies par 0.6 miljoniem tonnu.
9.3.	Jauns attēls	Jauns attēls
1.8., 1.10., 2., 4.1., 4.4.,	Atbilstoši valstu un teritoriju kodu standartiem ISO-3166, Latvijas nosaukums tiek atveidots ar akronīmu LV.	LR vietā LV
5.	Redakcionālas izmaiņas	LVM lielāko ieņēmumu daļu veido koksnes produktu pārdošana un no tā izrietoši LVM mērķa klients ir piegādes (vērtību) ķēdes nākamais posms - partneris, kam LVM piedāvātais produkts ir izmantojams un piemērots ražošanai vai patēriņam un tas rada vērtību un ieguvumus no tā iegādes. Lai nodrošinātu informētību un LVM koksnes produktu piedāvājuma prognozējamību ilgākā laika periodā, 19. tabulā ir atspoguļota informācija par nākamajos desmit gados plānotajiem koksnes produktu apjomiem. Informācija detalizēta pa produktu grupām (skat. arī produktu grupas aprakstu un vienotā klasifikatora kodus, kas precīzāk raksturo grupas informāciju), reģioniem un

		divām piecgadēm, no kuriem pirmā piegāde raksturo periodu, uz kuru attiecināms ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 435 apstiprinātais koku ciršanas maksimāli pieļaujamais apjoms 2021.-2025. gadam. Informatīvi: atsevišķos reģionos joprojām ir spēkā esoši deviņdesmitajos gados noslēgtie ilgtermiņa mežizstrādes līgumi, kuri paredz augošu koku pārdošanu.
4.1.	Dzēsta 14. tabula, pārnummurētas nākamās tabulas no 15. – 20.	Informācija iekļauta 17. tabulā
pielikumi	Aktualizēti dati	Aktualizēti dati